

5047

közgazdász

MAGYARORSZÁG LEGRÉGEBBEN MEGJELENŐ FELSŐOKTATÁSI LAPJA

LVIII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM | 2016. NOVEMBER

CORVINUS TOURS

Pár lépés történelem

3

HAJLÉKTALANNAK LENNI

Körbejártuk a hajléktalanság témáját

14

MI JÖN MOSZUL UTÁN?

Interjú dr. Csicsmann Lászlóval

23

TÉLEN, FEDÉL NÉLKÜL

VISSZAEMLEKEZÉS 1956-RA

BUJDOSÓ BEÁTA ZITA

Az 1956-os forradalom hatvanadik évfordulójának alkalmából rendezett emlékülést a Budapesti Corvinus Egyetem, a Közgáz Alma Mater, a Magyar ENSZ Társaság és az International Diplomatic Student Association 2016. október 20-án. Az eseményen szó volt az 1956-os történekekről, a forradalmat követő menekülthullámról, valamint a magyarság megítéléséről.

Az emlékülést Dr. Láncki András, az egyetem rektora nyitotta meg: kihangsúlyozta, nem fontosabbak a kerek évfordulók, hiába keltik azt a látszatot, minden év ugyanolyan jelentőséggel bír. Köszöntőjében kitért arra, hogy a magyar nép történetében ez volt az utolsó jelentős esemény, ahol politikai egységet alkotva álltak ki az emberek egy ügy mellé, és emiatt az egység miatt csodálta a világ az 1956-os forradalmat.

Dr. Kecskés Gusztáv történész a forradalom és az ENSZ Menekültügyi Főbiztoságának kapcsolatáról tartott előadást. A rektor úr által említett egységet ő is fontosnak tartja, különösképp, hogy a különböző

nyugati diplomáciai szolgálatok is számot adtak az összetartásról, mindemellett a második világháborút követően ez számította a legnagyobb médiaeseménynek. A forradalmat követően a magyarság megítélése is megváltozott: már nem Hitler utolsó csatlósaként, sokkal inkább szabadságharcos népként tartották számon. Az országból elmenekült honfitársaink sikeres befogadása és integrálása a nemzetközi menekültügy egyik alaptörténetévé vált és hozzájárult az ENSZ Menekültügyi Főbiztoságának felemelkedéséhez – hangsúlyozta Dr. Kecskés Gusztáv.

Az International Diplomatic Student Association diákszervezet tagjai Király Bélának, az új Nemzetország volt parancsnokának a Magyar ENSZ Társaság keretében tartott "A magyar forradalom és az ENSZ" című első magyarországi előadásából olvastak fel részleteket.

Az ülés végén Dr. Simai Mihály akadémikus professor emeritus tartott visszaemlékezést az 1956-os történekekről. Beszédét az akkori Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem helyzetének ismertetésével kezdte. Kevesen tudják, de az első évről

Gerő Ernő tartotta, aki kiemelte a közgazdászok képzés fontosságát, és nyomatékosította a marxista-leninista ideológia túlsúlyát – emlékezett vissza a professzor. A Nagy Imre-kormány nagy hatással volt az egyetemre, mivel az oktatóként is tevékenykedő politikust mindenki ismerte, a szakszervezeti bizottság tagja is volt, és tagdíját még akkor is rendszeresen fizette, amikor már mindenhol kitiltották – mesélte Dr. Simai Mihály. A lengyel események hatására felelősödött a már amúgy is aktív mozgolódás az egyetemi polgárság körében. Miután engedélyt kaptak arra, hogy október 23-án felvonulhassanak, a kérdés már csak ennek mikéntje volt: összedtek az egyetemen található

vörös és nemzeti színű zászlókat, a legnagyobbat Palicz, a Számvitel Tanszék oktatója vitte, ezzel később a Time címlapjára került. Az előadás egyik meglepő momentum volt, amikor Simai professzor visszaemlékezett, hogy október 26-tól kezdve két hónapig az aulában egy Csepel teherautónyi taposóakna volt – csak a szerencsén múltott, hogy az épület megmaradt. A forradalmat követően a legnagyobb megrázkódtatás Simai Mihályék számára Nagy Imre és társainak kivégzése volt.

Az ünnepség az egyetem főépületének észak-északnyugati oldalán található Nagy Imre-dombormű megköszönésével és az Egyetem történeti Kiállítás megtekintésével zárult.

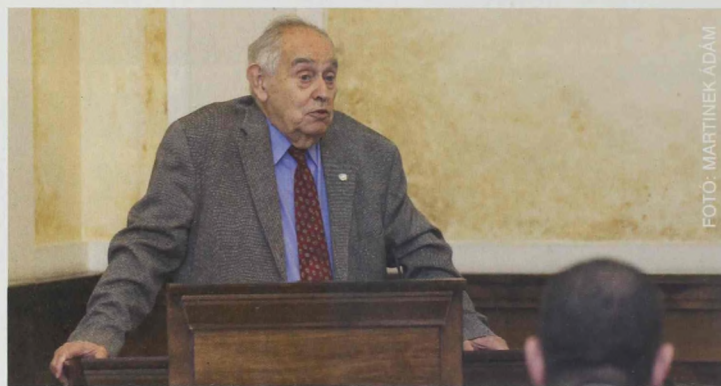

FOTO: MARTINEK ADAMI

MIRE JÓ A HÖK?

BCE HALLGATÓI ÖNKORMÁNYZAT

Tudtad?

• A HÖK 11 részre bontható: Oktatási, Kommunikációs, Diákjóléti és Gazdasági Bizottság, Corvinus Hallgatói Médiaközpont valamint Sport, Rendezvényszervezési, Külügyi, Kollégiumi, Diákszervezési és Személyzeti Munkacsoport.

• Legyen bármilyen kérdésetek, mi 24 órában belül válaszolunk neked! Ha bizonytalan vagy, csak írd a HÖK válaszoldalt itt: http://kozgaz.bcehok.hu/hok_valaszol

• A Közgáz Évzáró Fesztivál az Corvinusok saját háromnapos nyári fesztiválja a Balatonon. A rendezvény 1994-ben indult útjára, a kezdetekben még a VOLT fesztiválnál is több látogató vett részt rajta.

Legyen szó nemes ügyek melletti kiállásról és jótékonykodásról, vagy a hallgatói élet program-

jainak színesítéséről, a HÖK nem csak az egyetemi tanácsok ülésein képviselteti magát, elsősorban napi kapcsolatban van a hallgatókkal, tanulmányi osztályal és tanszékkel.

Szervezetünk tagjai felé elvárás, hogy minden egyetemi ügyben naprakészek és tájékozottak legyenek, hiszen sokszor kell az egyetemisták érdekeit legjobban képviselő döntéseket hoznunk – legyen ez akár a különböző ösztöndíjak és pályázatok elbírálása, vagy megfelelő számú vizsgaidőpont biztosításának kérdése.

Velünk nem csak az egyetemi működést ismerheted meg jobban, de megtanítunk arra is, hogyan képvisel sikeresen egy közösséget és hogyan alakítsd át az oktatási intézményed sorsát. Hiszen a munkaerőpiacon az egyik legnagyobb erősségünk a diplománk lesz, így annak értéke különösen fontos.

Hozzánk csatlakozva a hallgatói lehetőségek végtelen tárházát is te fogod a legjobban ismerni, így

szaktársaidat, csoporttársaidat tanácsokkal tudod ellátni, nem beszélve arról, hogy saját ügyeid intézését is rutinosan kezelheted, minden fennakadás nélkül!

Novemberben zajlik toborzási projektünk, melynek keretében 11 különböző munkacsoportba és a három kari HÖK-be is jelentkezhetek. Keressetek minket a kozgazkabinet.hu weboldalon, a kari HÖK-ök elérhetőségein, Facebook oldalainkon, vagy nézzetek be a Főépület földszintjén található 17-es irodába!

ÁTADTÁK AZ MNB KIVÁLÓSÁGI ÖSZTÖNDÍJAKAT

OBERFRANK BALÁZS

November 4-én rendezték meg a Magyar Nemzeti Bank (MNB) által alapított „MNB Kiválósági Ösztöndíj” oklevélátadó ünnepséget. A programnak köszönhetően országosan több mint négyszáz egyetemista részesült támogatásban az idei tanévben, a közgázos

hallgatók pedig jelentős arányban képviseltették magukat a díjazottak között.

A Bálnában megrendezett eseményt Matolcsy György jegybankelnök nyitotta meg rövid beszédével, majd ugyanő a programban résztvevő huszonöt felsőoktatási intézmény egy-egy támogatott hallgatójának nyújtotta át oklevelét. Ezt követően Palotai Dániel, az MNB ügyvezető igazgatója tartott látókörbővítő előadást a mintegy ötszáz vendég előtt az átlacsony kamatkörnyezet monetáris politikára gyakorolt hatásairól. Végezetül Dubécz Zoltán, a jegybank oktatási igazgatója az MNB oktatási programját mutatta be. A beszédek után az összes megjelent hallgató átvehette oklevelét, az ünnepség pedig állófogadással zárult.

A 2016-os tavaszi félév után ez a második szemeszter, amikor a jegybank meghirdette a Kiválósági Ösztöndíj elnevezésű programját. A támogatásban a jegybank tevékenységével összefüggő gazdasági képzéseken tanuló, kiemelkedő tanulmányi eredményt nyújtó hallgatók részesülhetnek.

CORVINUS TOURS - PÁR LÉPÉS TÖRTÉNELEM

Egy sört a büféből tervgazd előadás előtt?

FAZEKAS NÓRA

Régen, amikor az egyetem földszintjén még nem osztozott meg az északi és déli büfé, a főlépcsőhöz közeli étkezdében sörözni is lehetőségük volt a lyukasórában várakozó hallgatónak. Ez volt az az idő, amikor a rektor egy Chevrolet-val parkolt a déli kapu előterében, a könyvtár a másodikon volt, és amikor a sok tanulást a mai IV-es előadó helyén lévő tornateremben lehetett lemozogni. Aki pedig lazításra vágyott, megtehetette az aulában a Rákosi születésnapjára szervezett táncos mulatságon.

Rengeteg legenda, idilli vagy nosztalgikus életkép és hihetetlenek tűnő érdekesség rejtőzik ott, ahol az egyetemi épület és az intézmény története találkozik. Gondolkoztál már azon, hogy hol működött az egyetem, mielőtt a Fővámpalotába költözött volna? Elhinnéd, hogy valaha lőtér volt az alagsorban? Milyen lenne a kilátás, ha egy alternatív tervnek köszönhetően ma az ablakon kinézve a Kossuth teret látnánk? Már el sem tudjuk képzelni

Forrás: BCE LEVELTÁR
Így nézett ki akkoriban az árkaos olvasóterem.

Forrás: FORTEPAN
Az egyetemi ünnepeken résztvevők a '80-as évek végéig nem láthatták fejük felett a kék eget: az aula mennyezetét ekkoriban még az első emelet magasságában alakították ki.

az egyetemi életet a Facebook csoportok és események nélkül, pedig eleink ezt is megoldották valahogy. Mit gondolsz, hogy működhetett az „analog” egyetemi Facebook? De hát ezek régi történetek, és most is sok izgalmas felfedezni való található az egyetemen. Fogadni mernénk, hogy ezek nagy része mellett nap mint nap észrevétlenül elsétálsz! Tudad-e például, hogy a C épület tetején egy gyönyörű tetőteraszról látni a budai panorámát? Gondoltad-e hogy az E épület alagsorának nagyjából egyötöde bejárható csak? Hallottad-e, hogy a főépület déli végében alig öt éve még bulizhattál volna a Morrison's Közgázban? Észrevetted-e már az előadótermek mögötti vetítoszobák nyílásait? Tudod-e, hogy mi célt szolgál az üveglift a két épület között, s hogy mi a különös és modern lovas szobor története? A Corvinus Tours hallgatói projekttel azon dolgozunk, hogy megismerjük, összegyűjtjük, és minden érdeklődővel megosszuk az egyetem és a környék történelmének legizgalmasabb részleteit: történetekben és képekben a Facebook oldalunkon, majd november végén egy egyetemi séta keretében. Reméljük, hogy online és offline egyaránt velünk tartotok ebben a közzézésben, és ti is megtaláltok saját kedvenc sztorijaitokat.

KÖZGÁZ GÓLYABÁL

2016. NOVEMBER 26.
WWW.KOZGAZGOLYABAL.HU

SIGMA [UK] **HALOTT PÉNZ**

MUZZAIK CSORDÁS TIBI
DROP THE CHEESE (FIESTA) KLOGGS
INTIM TORNA ILLEGÁL PASSED

BAKA SZABI CLOUD 9+ MARCHELLO
PETER JABIN vs JUMODADDY WALCUS
SPECIAL HOUSE PARTY SET
ANIMAL CANNIBALS MARGE TWINS

TASTE THE FEELING

DIÁKHITEL

MEMOlife

NetPincer

AVON

University of Corvinus

JEGYÁRAK

GÓLYA JEGY	2 500 FT
CORVINUS JEGY	3 500 FT
KÜLSŐS JEGY	4 500 FT
CORVINUS SPANJEGY	12 000 FT
KÜLSŐS SPANJEGY	16 000 FT

JEGYÁRUSÍTÁS A BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM FŐÉPÜLETÉBEN NOVEMBER 14-17 ÉS 21-24 KÖZÖTT.
TÖVABBÍ INFORMÁCIÓK: WWW.KOZGAZGOLYABAL.HU

VAN MÁR PROGRAMOD NOVEMBER 26-ÁRA?

Nekünk van egy javaslatunk, hogy mit lenne érdemes már hetekkel előtte a naptárba vésned. Az Öntevékeny Csoportok Irodája idén is megrendezi Magyarország egyik legnagyobb beltéri, egyestés koncertsorozattal egybekötött eseményét, amit **KÖZGÁZ GÓLYABÁL** néven ismerhetsz.

Ha bekarikázásra került a naptárban a dátum, itt az ideje egy kis betekintésnek az estédbe. Kellő mennyiségű készülődés után – hogy a legszebb oldalad mutathasd a szintén teljes díszében pompázó főépületnek – megérkezel, majd barátaiddal a hat egyedi, kézzel készített helyszín egyikén találkozáva, névre szóló asztaloknál iszogatva várjátok a programokat. Együtt, pezsgőt kortyolgatva megnézik barátaikat, amint keringőznek, esetleg Hip Hop-ot táncolnak, és szurkoltok ismerőseiteknek a bálkirály- és királynő választáson. Mindezek után pedig fergeteges koncertforgataggal folytatódik az este, ahonnan a hatalmas buli után élményekkel gazdagon térsz haza.

A fellépők listája idén sem okoz csalódást. Olyan neves zenészek fordulnak meg az esemény négy színpadján, mint a **HALOTT PÉNZ, A CLOUD9+, VAGY A BRIT DJ-PÁROS, A SIGMA.**

További részletekért, jegyinformációkért, és egyéb tudnivalókért kövessektek figyelemmel a Közgáz Gólyabál honlapját (kozgazgolyabal.hu), Facebook-oldalát vagy hivatalos blogját (blog.kozgazgolyabal.hu).

INDIA ALELNÖKE A CORVINUSRA LÁTOGATOTT

SZALAI RÉKA

Mohammad Hamid Ansari, az Indiai Köztársaság alelnöke október 17-én, hétfőn Az indiai demokrácia: teljesítmények és kihívások címmel szűk egyórás előadást tartott egyetemünkön. Beszédében elsősorban az indiai demokrácia születéséről, fejlődéséről, illetve aktuális kihívásairól értekezett, kitért továbbá egyéb kérdésekre is, többek között a globális felmelegedés veszélyeire. Az eseményen India magyarországi nagykövete, Rahul Chhabra is részt vett.

Amikor a híradásokban Indiáról hallunk, időnként – legalábbis a mi perspektívánkból nézve – meglepően nagy számokkal találkozhatunk: területe kis hazánknak több mint harminchatszorosa, egész pontosan 3.287.000 km². Indiát a maga csaknem 1,3 milliárdos lakosságával a világ második legnagyobb népességű országaként tartják számon, hivatalos nyelvét, a hindit legkevesebb 360 millió ember beszéli, így ez a harmadik legelterjedtebb nyelv. A leggyorsabban növekvő gazdaságnak India számít, egyúttal az egyik legjelentősebb magyarországi befektetőnek is. Mindemellett nem szabad elfelejteni azt sem, hogy a világ legnagyobb demokráciája –

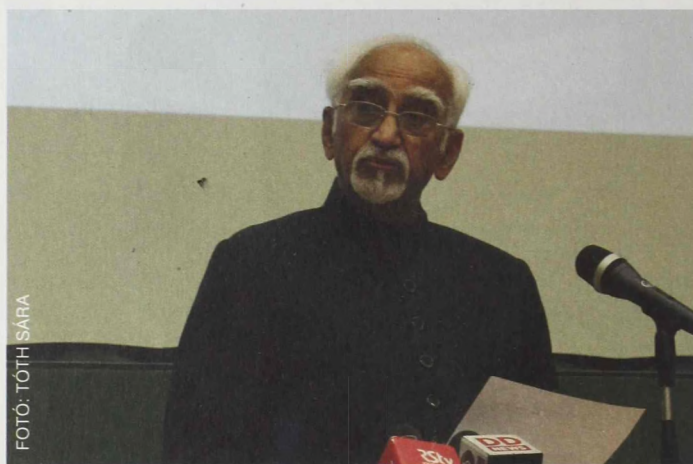
ahogyan erre felhívta a figyelmet Láncki András, egyetemünk rektora is. Hangsúlyozta továbbá, hogy a két ország sokat tanulhat egymástól, hiszen számos hasonló kihívással nézünk szembe.

A rendezvényen szintén résztvevő Szabó László, a Külgazdasági és Külügyminisztérium miniszterhelyettese, illetve a Magyar-Indiai Gazdasági Vegyes Bizottság társelnöke is kiemelte, hogy a két országban sok közös van, míg India 1947-ben lépett a függetlenség útjára, Magyarország 1956-ban a szabadságért harcolt. E gondolatot folytatva Ansari hozzátette, hogy habár a cél ugyanaz, India hamarabb kezdte meg útját a demokrácia felé,

míg Magyarország az 1990-es rendszerváltáskor. Az indiai alelnök méltatta beszédében országát 1949-ben született alkotmányát, mely biztosítja az emberek alapvető jogait, továbbá demokratikus politikát és szekuláris államrendszert biztosít.

Az indiai demokrácia számos vívmánya mellett Ansari ugyanakkor szót ejtett a rendszer főbb kihívásairól is, úgymint az egyenlőtlenség kérdéséről, illetve a kisebbségek parlamenti képviseletének alapvető nehézségeiről. Előbbi témához egy neves indiai jogtudós, Bhimráo Ámbédkar 1950-ből származó gondolatait idézte, miszerint az ország az

ellentmondások világába lép be, mivel bár politikai értelemben megvalósult az egyenlőség, a gazdasági és társadalmi életben nem teljesen, és ezek az ellentétek pedig szétfeszíthetik a fennálló politikai struktúrát. Ansari szerint továbbra is munkálkodniuk kell azon, hogy tényleges egyenlőség jöjjön létre, és erősödjön a nemzet összetartozása. Hozzátette, ha a társadalmat egy uralkodó csoport irányítja, az egyenlőtlen esélyekhez vezet, mely a politikai erőhöz való egyenlőtlen hozzáférést eredményez. Ennek kapcsán szót ejtett arról, hogy bizonyos csoportok – például egyes vallási kisebbségek tagjai – és a nők képviselete nem arányos, mivel jelenleg a parlamenti képviselők mindössze tizenegy százaléka nő. Mindemellett Ansari kifejezte reményét demokráciájuk további fejlődését illetően. A kérdésválasz panelben India szerepvállalását taglalták a globális felmelegedés elleni küzdelemben. Ansari hangsúlyozta az egységes fellépés fontosságát, ezért csatlakoztak a párizsi klímaegyezményhez, ugyanakkor hozzátette azt is, hogy a közös felelősségvállaláshoz mindenki saját kapacitásaihoz mérten járuljon hozzá. Véleménye szerint azonban India csak „kis mértékben” felelős a globális felmelegedésért, amelyet egyébként az emberiség létezését fenyegető veszélyként írt le. ✎

FOTÓ: TÓTH SÁRA

BOCSKAI ISTVÁN-DÍJAT KAPOTT ROSTOVÁNYI ZSOLT

SZALAI RÉKA

Erdélyben kapott elismerést egyetemünk előző rektora, dr. Rostoványi Zsolt. A Nemzetközi Tanszék tanára a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (EMTE) legmagasabb kitüntetését, a Bocskai István-díjat vehette át októberben. Rostoványi Zsoltot az intézmény fejlesztése érdekében nyújtott sokrétű szakmai támogatásáért, valamint társult oktatóként végzett értékes munkáját ismerték el.

A kitüntetést az Egyetem Napja alkalmával szervezett ünnepség keretében Dávid László, az EMTE rektora adta át, az intézmény kolozsvári kampuszán. A laudációban dr. Tonk Márton, az EMTE Kolozsvári Karának dékánja kiemelte, hogy Rostoványi Zsolt mind a mai napig tevékenyen részt vesz a nemzetközi kapcsolatok és diplomácia alap- és mesterképzéseik fejlesztésében. Azt is hangsúlyozta, hogy emellett fontos szerepet töltött

be a csíkszeredai Vezetés és szervezés mesterszak, valamint a marosvásárhelyi kertészeti, tájépítészeti, növényorvosi képzések kiépítésében is. Ezeknél a képzéseknél az EMTE folyamatosan együttműködik a Budapesti Corvinus Egyetemmél. A dékán elmondta, hogy Rostoványi Zsolt egyetemi vezetőként a Magyar Rektori Konferenciában 2012-2016 között kitartó elkötelezettje volt a

külhoni magyar oktatásnak, és ezen belül is segítette a Sapientia Egyetem magyarországi felsőoktatási hálózatba való integrációját. Rostoványi Zsolt a Corvinus Egyetemi Doktori Tanácsának elnöksége mellett az EMTE Nemzetközi Kapcsolatok Doktori Iskola vezetőjeként tevékenykedik, oktatóként pedig jelentős szerepe van mindkét egyetemen a szakmai munka fejlesztésében. ✎

POLITOLÓGUS DOKTORANDUSZOK KONFERENCIÁJA

Idén december 2-án második alkalommal kerül megrendezésre a Politológus Doktoranduszok Konferenciája, lehetőséget biztosítva a politikatudomány és az azzal határos tudományágak területén kutató doktoranduszhallgatók, doktorjelöltek és doktori képzésre készülő mesterszakos hallgatók számára, hogy kutatásukat, elért kutatási eredményeiket bemutassák. A kezdeményezés kifejezett célja, hogy a hazai szakmai közösséget és az egyéni kutatásokat egyszerre fejlessze, amelyet a személyre és kutatásra szabottan felkért, szakterületükön elismert korfe-rensék és a fiatal kutatók találkozása alapoz meg. Az idei évtől kezdődően két módon is elismerésre kerülnek a legtehetségesebb fiatal kutatók. A legjobb tanulmányokat a Politikatudományi Intézet nyílt hozzáférésű folyóirata, a Politikatudományi Online közli. Emellett a résztvevők szavazatai alapján a legjobb előadó is különdíjban részesül. ✎

WU
SM

**THIS IS ALWAYS
CLOSE TO YOU
WHEN YOU
NEED IT**

Western Union money transfer service
is available in over 1000 post offices of
Hungarian Post all over the country.

www.posta.hu

**WESTERN
UNION** **WU**

© 2016 WESTERN UNION HOLDINGS, INC. All rights reserved.

moving money for better

Magyar Posta

Over 1000 post offices of Hungarian Post.
Visit www.posta.hu for the locations list.

MARKETING & MANAGEMENT KONFERENCIA

Két szó: marketing, management. Nagy, abszolút szakmai és sokszor megfoghatatlan kifejezések, melyekkel mégis szinte nap mint nap találkozunk. A Budapest Business Club éppen ezért nem áll meg a szavaknál, hanem fel is tölti azokat tartalommal. A Budapesti Corvinus Egyetem meghatározó és dinamikus fejlődő diákszervezeteként profilunk részét képezi, hogy szakmai vonatkozású előadásokat szervezünk üzleti témákban, ezzel minőségi élményt nyújtva a hallgatóknak.

Itt érkeztünk el hát ahhoz a bizonyos tartalomhoz, hiszen november 8-án és 9-én a kétnapos Marketing & Management konferenciánk keretén belül minden a legnagyobb hazai love brandekről szólt. Sörmarketingről a Heineken Hungária Zrt. képviseletében, bankról és biztosításról egyenesen a Budapest Bank vezérigazgatójától, humánerőforrásról és munkahelyi jövőképekről az Aon Hewitt magyarországi vezetőjétől, végül, de nem utolsó sorban pedig online marketingről és brandépítésről személyesen Tibi atyától. Azonban nem csak előadásokkal és workshopokkal készültünk az érdeklődőknek, hiszen a Forbes magazin a rendezvény teljes időtartama alatt mindössze 6990 Ft-os áron tette elérhetővé éves előfizetését.

Két nap tehát, amikor az egész egyetem csak ezeket a szavakat ismerte: szakma, tudás, élmény, marketing, management, Budapest Business Club. ✍

(HOL) VAN ISTEN?

Az egyetemisták körében általában azt tapasztaltuk, hogy a legtöbb nem keresztény hisz egy felsőbb erő (Isten) létezésében, csak éppen nincsen tisztában a kereszténység lényegével. Homályos ismeretük részben annak tudható be, hogy nem olyan közegekből érkeztek, ahol ez beszédtema lett volna, vagy esetleg rengeteg vallással kapcsolatos dolgot hallottak már innen-onnan. A diákkör alakulása óta (1989) az a célunk, hogy diaktársaink ne csak a materialista világ törvényszerűségeivel ismerkedjenek meg egyetemi éveik alatt, hanem a

keresztény szellemiséggel is. Alkalmaink mindig nyitottak hívők és nem hívők előtt egyaránt. Feltételek nélkül, szeretettel várunk bárkit! Jelenleg egy Alpha nevű eseménysorozatot szervezünk hetente, ahol rendkívül jó hangulatú, barátságos beszélgetések alakulnak ki. A célunk ezeken az alkalmakon, hogy a felmerülő kérdésekre lehetőség szerint választ találjunk, illetve hogy együtt, közösen gondolkodjunk. Minden alkalom elején valamilyen étel csalogató illata fogadja a betérőket, majd egy elgondolkodtató rövidfilm kíséretében merülünk el a téma tengerében. Az este második részében baráti hangulatban beszélgetünk Istenről, a kereszténységről, valamint arról, hogy mi végre vagyunk a világon. Ha Te is úgy érzed, hogy szívesen hallanál többet ezekről a témákról, vagy csak egy jó társaságra vágysz, ahol szívesen gondolkodnál közösen az élet nagy kérdéseiről, akkor mindenképpen látogass el alkalmainkra! Aktuális programjainkat megtalálod a Corvinus Keresztény Diákkör Facebook-oldalán. ✍

ENNYIRE VITTÉK A NEM ZSENIK

Egyesületünk, az Effemine október 26-án rendezte meg a Sikeres élettörténetek előadásorozat soron következő részét, amely immár a IX. ilyen esténk volt. Ha még nem halottál róla: sikeres nők vagy épp férfiak beszélnek a munkájukról, az életükről és látnak el minket hasznos tanácsokkal, hogy mind a magánéletben, mind a munka világában megálljuk a helyünket. Egy-egy ilyen este alkalmával azt is megtudhatjuk, hogy milyen úton haladt a karrierjük, nyíltan beszélnek az előttük álló kihívásokról, és bátran bevezetnek abba is, hogy mi a sikerük titka. Legutóbb Benkő Brigitta, a Promod Hungary Kft. dél-kelet-európai igazgatója avatott be minket az életébe. Brigittáról egyrészt azt érdemes tudni, hogy több mint tízéves vezetői tapasztalattal rendelkezik, másrészt főállású anyukaként legtöbb

idejét kislányaival tölti, de emellett business coachként képzí tovább magát: azaz egy igazi inspiráló személyiség. Összeszedtük Nektek is azt a TOP5 véleményt a hallgatóságtól, ami egyértelműen összefoglalja, amit Brigitta tanított nekünk, hogy egy kicsit Ti is a részesei lehessetek:

- **Senki sem tökéletes, sőt zseninek sem kell lenni ahhoz, hogy sikeresek legyünk!**
- **Mindig add önmagadat, hiszen így tudsz igazán hiteles lenni!**
- **Ne felejsd el megállni, és megünnepelni a sikereidet, csak utána vágj bele a következő feladatba!**
- **Olyan munkahelyet keress, ahol azonosulni tudsz a cég értékeivel, ne félj váltani!**
- **Úgy bánj másokkal, ahogy Te is szeretnéd, hogy bánjanak veled! Már szervezés alatt áll a következő előadásunk. Legyetek résen, és keressetek minket a Facebookon! ✍**

Effemine

THE KING OF BUSINESS PROJECTS

Szeretnéd magad már egyetemi éveid alatt kipróbálni vezetői szerepben? Szívesen megtapasztalnád, hogy milyen egyenrangú félként tárgyalni a legjelentősebb vállalatok vezetőivel? Marketing, management, pénzügy, versenyek és bulik: ismerd meg az EVK Szakkollégiumot! 2008., EVK Szakkollégium... új taggal bővült a Kinizsi Kollégium. Kollár Péter lelkes újonnan felvettként ekkor még nem is sejtette, mennyi lehetőség vár rá másodéves Gazdálkodási és menedzsment szakos hallgatóként. Ő volt az, akinek sikerült elnyernie szakkollégiumunk Business Projectek királya címét. Immár nagy jelentősége van ezeknek a projekteknek minden aktív tagunk életében, hiszen lehetőségek nyílnak kipróbálni magunkat egy-egy multinacionális cégnél,

ügynökségnél vagy éppen tanácsadó cégnél, mondhatni gyakornokként. Ez remek alkalmat jelent egy egyetemista számára, hogy még a munkaerőpiacra lépés előtt tapasztalatokat szerezzen, kapcsolatokra tegyen szert és szuper élményeket gyűjtsön. Kollár Peti hamar észrevette a már csak „BP”-ként elhíresült Business Projectekben rejlő lehetőségeket, és sikerült EVK-s pályafutása során őt izgalmas projektben részt vennie. Elmondása szerint az AT Kearney, a McKinsey, a BCG, a Mol és a Nestlé projektek mind a karrierjét nagyban meghatározó mérföldköveknek bizonyultak. Olvass rólunk többet a weboldalunkon, vagy látogasd meg az EVK Szakkollégium blogját! ✍

Weboldal: evk.hu
Blog: evkszakkollegium.blog.hu

EVK
SZAKKOLLÉGIUM

TUDOMÁNYOS ÖSSZEBORULÁS A BALATON-PARTON

Habár az elmúlt évtizedekben a kelet-közép-európai integráció sosem látott mértékben fejlődött, túlzás lenne azt mondani, hogy nagy az összhang a térség népei közt. Ez a hagyományosan vérzivataros terület számtalan törésvonalban, történelmi sérelemben, felhergelt nacionalista ellentétekben bővelkedik. Mi a Gyakorlati Diplomácia Társaságánál szívügyünknek éreztük, hogy a szubszidiaritás elvét magunkhoz ölelve, civil szinten megteremtjük a térség nemzeti közti megértés alapjait. Ebben segítségünkre volt számtalan szakértő a Tihany Centre for Political Analysis berkeiből, köztük Odze György, nyugállományba vonult, de továbbra is aktívan tevékenykedő volt diplomata, valamint Szentiványi Gábor, számtalan országban aktív volt nagykövet. Együttműködésünk gyümölcseként született többnapos augusztusi konferenciánk: A Conference on Historical and Cultural Understanding in Central-Eastern Europe. Rengeteg országból, északról Csehországból, Szlovákiából és Lengyelországból, keletről Romániából, délről Szerbiából, sőt Szíriából

is érkeztek hozzánk diákok, hogy a Tihany nyújtotta kulináris és egyéb élvezetek felül részt vegyenek szakértőink előadásain, valamint közös workshopokon. A kulturális összhang természetesen nemcsak akadémiai, hanem az együttműködés szempontjából egy még fontosabb szinten valósult meg: a hétvége elmúltával egy csoportnyi azonos érdeklődésű diáksereg barátként hagyta ott a Balaton partját, együttműködésünk más projekteken pedig azóta is töretlen. ✎

EGY HÉT ELNÖKI SZEMMEL

HÉTFŐ

Délután két HBA-s megbeszélés lesz, délelőtt gyorsan felkészülök. 17:20 van, kezdődik az elnökségi ülés. De jó, Fanni leadta a szakdögáját, Briginek jól mennek a csoportmunkák. Helyzetjelentést adok a tréningekről, megkeresésekről, beszélünk a következő csapatépítő programunkról, a Halloween-buliról. 19:10 – kezdődik a szakmai csoport megbeszélése. Boróval és Annával nagy szervezésekben vagyunk, hiszen nincs már egy hónap sem a HBA egyéves szülinapján tartandó HR-napig. Hihetetlenül várom már!

KEDD

11:40-től munkacsoportot tartunk Petivel. Az egyetemisták kompetenciaelemzésén és tréningmódszertanok kialakításán dolgozunk. Este még a közös edzés alatt azon gondolkodunk, hogyan lehetne a HBA még jobb. Itt születnek a legjobb újításaink!

SZERDA

17:20-kor kezdődik a szakmai előadásunk, előtte találkozom az előadóval, felkészírem. Örülök nagyon, látom már a HBA-sokat

a teremben. Lehet jókedvük vagy rossz, lehet sok dolguk vagy kevés, akkor is mosolyognak rám. Az előadás után átmegyünk a Trapézba, iszogatunk, beszélgetünk még. Király, megjött a Kelly business projekt csapatunk is, megtartják az élménybeszámolójukat, rengeteget fejlődtek ma is.

CSÜTÖRTÖK

17:00 – elindítom a munkacsoportjainkat. Jó tudni, hogy vannak a tagjaink a HBA-n kívüli életükben.

PÉNTEK

13:40 van, jövök a készségfejlesztő tréningünkre. Itt van minden tagunk, érdekes témákról tanulunk együtt. 17:00 után én maradok itt utolsóknak, látom, ahogy még beszélgetnek, elkészönnék egymástól, iszonyúan boldog vagyok. ✎

hba

human behaviour association

EGY NOBEL-DÍJAS KÖZGAZDÁSZ LÁTOGATÁSA

ALVIN E. ROTH A RAJKBAN JÁRT

Idén szeptember 4. és 11. között látogatott Budapestre Alvin E. Roth, 2016 Neumann János-díjasa. Ezzel a díjjal a Rajk László Szakkollégium minden évben egy olyan közgazdászt tüntet ki, aki nagy hatást gyakorolt a kollégisták gondolkodására. A Nobel-díjas professzor legfontosabb kutatási területe a mechanizmustervezés, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy olyan piacokkal foglalkozik, ahol fizetőszköz használata nélkül kell javakat elosztani. Ő tervezte a rezidenseket a gyakoronoki helyek között elosztó mechanizmust az USA-ban, illetve a New York-i és bostoni középiskolai jelentkezések rendszerét. Az előadás követő egynapos mesterkurszusának fő témája pedig a vesezsereprogramok működése volt, mely koncepció szintén az ő nevéhez kötődik. Alvin Roth mellett, hogy nyitott és érdeklődő volt a kollégisták és a kollégium iránt, sokkal több időt töltött Magyarországon, mint más díjasok, melynek köszönhetően nagyon sokféle programon tarthattak vele a rajkosok: többek között városnézésen, dunai hajózáson, borfesztiválon

és egy egész napos egri kiránduláson. Alvin Roth-tal az MTA dísztermében tartott nyilvános előadáson bárki találkozhatott: a professzort a zsúfolásig telt nagyteremben hallgathattuk meg. A látogatás lezárásaként pedig a rajkosok a következő hónapokban lefordítják Alvin Roth "Who Gets What – and Why: The New Economics of Matchmaking and Market Design" című könyvét. ✎ További információ Neumann- és Simon-díjasainkról: rajk.eu/dijaink

MUNAPEST 2017 –

A KONFERENCIA, AMELY KITÁRJA A VILÁGOT

A nemzetközi intézmények működésének lemodellezése iránti szenvedély már a II. világháború előtt fellángolt az akkori fiatalságban: az 1920-as évektől a Népszövetséget, majd az ENSZ létrejöttét követően annak működését próbálták és próbálják ma is szimulációs játékokon keresztül megérteni a fiatalok. Az ENSZ-modellező konferenciák keretében középiskolás diákoknak és egyetemi hallgatóknak egyaránt megadatik a lehetőség, hogy egy átfogó képet kaphassanak nemzetközi világunk jelenlegi rendszeréről, miközben élethosszig tartó barátságokat kötnek a világ minden tájáról érkező fiatalokkal. Diákszervezetünk, az International Diplomatic Student Association immár harmadik alkalommal rendezi meg éves nemzetközi ENSZ-modellező konferenciáját:

a MUNAPEST 2017. április 11-én nyitja meg kapuit öt feledhetetlen napra, és keretei közt több mint kétszáz résztvevővel és tucatnyi szervezővel karöltve vállalkozunk Amerika legégetőbb gondjainak és válságainak megoldására. Ugyan 2014-ben, gólyaként még azt sem tudtam, hogy mit jelent a(z) MUN kifejezés, mára abban a megtiszteltetésben részesülhettem, hogy a konferencia főtitkáraként egyik legjobb barátommal, Turner Christopher Roy főszervező kollégámmal válllvetve dolgozhatunk együtt a 2017-es epizód megvalósításán. Szívem szerint odákat és regényeket írnék arról, hogy mit és mennyit adott nekem mind a MUNAPEST, mind az IDSA, ehelyett inkább arra kérnélek meg, kedves Olvasó, hogy csatlakozz hozzánk 2017. április 11-én! Tapasztald meg Te magad mindazt, amit a MUNAPEST nyújt! ✎

INTERNATIONAL DIPLOMATIC STUDENT ASSOCIATION

RUHAGYÚJTÉST SZERVEZ A HILLEL MAGYARORSZÁG

Közelednek a hideg téli esték, na meg persze a karácsony, nincs is ennél jobb alkalom a jótékonykodásra. Van, aki a szegény gyerekeknek gyűjt, míg egyesek a menekülteknek szánják meg. A Hillel Magyarország idén a hajléktalanoknak próbál segíteni. A projekt egész Budapest-

tet érinti, így a Corvinus mellett több egyetem is helyszíne lesz az akciónak. Ha ezer olyan ruhád van, ami úgyis csak porosodik a szekrényben, nincs más dolgod, mint a Hillel feliratú dobozokat keresni novemberből az egyetem különböző pontjain és beledobni a kiválasztott darabokat. Ezzel

te is úgy mehetsz majd karácsonyozni, hogy nem csak kaptál, de adtál is – talán nem is tudod, milyen sokat. Erre egész hónapban, sőt még december elején is lesz lehetőséged, ezt követően pedig a Hillel az összegyűjtött ruhákat odaadja különböző hajléktalanokat segítő szervezeteknek, szállóknak. Nekik akár egy fél pár zokni is segítség lehet, úgyhogy nincs kifogás, gyűjtésre fel! ↗

IGY ÉLÜNK MI A TEK-BEN

Sokan és sokszor kérdezték már: vajon milyen egy átlagos tekes átlagos napja? Azoknak, akik a corvinusos standoláson vagy egy tekes buliban nem kaptak erre választ, íme!

Miután hatszor is kinyomta a saját ébresztőjét, a szobatársa hajókürtjére nyitja ki végre fáradt szeméit a délelőtti órákban. Ezután sietve kapja fel a ruháit, hogy le ne kesse a szeménáriumát az egyetemen - de milyen szerencse, hogy a tegnapi tekes kurzuson hallott dolgokat felhasználhatja az órán is!

Két óra között a túl régóta ignorált tekes emailjeit kezdi olvasni, bár választ legtöbbször csak egy gifben tudja kifejezni. Ebédidő van, ezért a koki közvetlen közelében levő gyorsétterembe, a Csirkésbe ugrik be enni, ahol találkozik a többi tekesselel, és a hétfő esti kollégiumi gyűlés izgalmait, érzelmi viharait tárgyalják ki.

Miután kielégítette vegetatív szükségleteit, a Maslow-piramis magasabb szintjeire lép: elindul és a TEK iránt érdeklődőknek megtartja az ún. elsős kört, ami tökéletes arra, hogy bevezesse a jövődöbéli tekeseket a kritikai elméletekbe. Aztán beül az esedékes tekes előadásra, ahol olyan klasszikus tekes témák kerülnek elő, mint a globalizációkritika, a városzociológia, a politikai gazdaságtan, a gender és a posztkolonializmus. Ezt követően kicsit lazítani kezd, felbontja a jól megérdemelt cicásörét, amit (természetesen) hitellel finanszíroz a tekes büféből.

Végül napját guitar heroval, és a szobákban spontán kialakuló, olykor hajnalig tartó beszélgetésekkel, esetenként alvással zárja. ↗

TEK VS. SZISZ – A DALPÁRBAJ

DENGYEL DORKA

A Társadalomelméleti Kollégium és a Széchenyi István Szakkollégium egyetemünk méltán híres szakkollégiumai. Közös bennük, hogy minőségi képzést nyújtanak tagjaiknak, aktív közösségi életet szerveznek, és ennek részeként szó szerint is együtt laknak, mindketten a Ráday Kollégiumban. A SZISZ a második, a TEK az ötödik emeleten. Érdeklődésük, világnézetük azonban merőben más. Az együttélés békés, de van egy nap az évben, amikor nem átalhatják a különbözőségeket: november 7-én már többéves hagyomány szerint egymásnak esnek – dalokkal. A tekesek számára ez a nap a szocialista forradalom ünnepe, a sziszesek pedig szokás szerint ilyenkor vágnak vissza.

„November 7-e történelmi kontextusába ágyazottan szép régi hagyomány, hogy megidézzük a TEK-ről és a SZISZ-ről terjedő sztereotípiák és előítéletek esszenciáit, illetve az ebből fakadó egyébként valóban csak ilyenkor létező látszatkonfliktust, és mindennek egy dal (hangerő) versennyel adunk nyomatékot. A tekesek támadásukról egy hadüzenet formájában adnak értesítést a sziszeseknek, ami számunkra azt jelenti, hogy elővesszük daloskönyvünket és összegyűjtjük a népi és nemzetibb dalokat, hogy velük győzzük le az Internacionálé fület sértő dallamait”, állítja egy sziszese, Hegedüs Marci. A tekesek erre így készülnek:

„Kora estétől kezdve forradalmi dalokat tanulunk a konyhában – például a Bella Ciaot –, leginkább YouTube-ról. Egzotikus nevű koktélokkal és vörös ruhadarabokkal fotózkodunk. Majd a hévtől égve lerohanunk az ötödik emeletről a

második emeletre, ahol a sziszese konyhájába betörve hatalmas harcot vívunk. Ők nemzeti érzelmű dalokkal – például Székely himnusz és társai – válaszolnak a mi mozgalmi énekeinkre.”

A sziszesek ezt csak megerősíteni tudják: „Igen, a tekesek tényleg kőkemény kommunista dalokat énekelnek, hozzák a vörös zászlójukat, meg minden. Mi meg magyar népdalokkal szállunk énekpárba-versenybe velük”, mondja Steinbach Kornél.

„A dalverseny persze” – folytatja Marci – „nem a hangok tisztaságáról, hanem a decibelekről szól. Miután a túlzott hangerő miatt többnyire már kitiltanak bennünket a Ráday utcai kollégiumból, a Bakáts téren és a Nehru parton folytatjuk a csatát, ahol rendszeresen elveszük a tekesek vörös lobogóját, míg ők a sziszese magyar zászló megszerzésére törekcsenek.”

A két szakkollégium ösytja, a Rajk sem maradhat ki olykor a mókából. A tekesek ugyanis arról mesélnek, hogy „utána egyenesen a Horánszky utcába megyünk a Rajkba és őket is megénekeltejük. Erre néhány évig nem került sor (...), viszont tavaly ismét meglátogattuk őket, az este végére pedig közösen énekeltek a szakkollégiumi mozgalom nem hivatalos himnuszát, a Sej, a mi lobogónkat című dalt.”

A szakkolisok persze nem veszik ezt komolyan, de a róluk kialakult sztereotípiát mégiscsak szeretik erősíteni egy kis öniróniával.

„A dolog vicc, cinizmus, de ebből a fajtából kiváló. Mi, sziszesek mindig készülünk, nehogy azt kelljen megérnünk, hogy Internacionálét üvöltő tekesek söpörjenek végig az emeletünkön és a termelőerők elosztására hivatkozva magukkal akarják vinni értékeinket hadizsákmányként. Nem melleleg pedig kiváló közösségi esemény ebben az eldologiasodott társadalomban.” ↗

HETEINK A SZISZ-BEN

Nem sokkal azután, hogy beköltöztem a SZISZ-be, éppen skype-oltam, amikor kopogtak az ajtómon. „Szia, kávéfőzőre gyűjtök”. A vonal másik végén a barátom eléggé meglepődött, én akkor már kevésbé. Addigra már belerázódtam a sziszese létbe, ami ilyen: elég spontán és nagyon baráti. Minden hét hasonlóan zajlik, de mindig történik valami.

A hétfő a reggeli kurzusom miatt sajnos nagyon korán kezdődik, de a felkelésre kialakulnak bevált módszerek. Szeptemberben még elég az ébresztőóra, októberben van, hogy a szobatársam ráz fel. Most már a folyosó másik végéből is jönnek megmeneti, ha a telefonhívást pont úgy nyomom ki, mint az órámat.

A kedd nekem a szervezeti ülés napja. A SZISZ-ben büszkéek vagyunk arra, hogy alulról építjük fel a működésünket, úgy élünk, ahogy szeretnénk, és olyan kurzusokat hallgatunk, amik minket érdekelnek. Így aztán mindenkinek jut feladat, és ezek néha hajnalig nyúló e-mailezéssel és stratégiázással járnak, de a jó hangulat garantált.

Ha szerda, akkor az közös sziszese kikapcsolódást jelent. Ezek szervezetten kezdődnek, például egy közéleti vitával vagy egy laza társasozással, és általában organikusán átalakulnak valami mássá. Ilyenkor kő kövön nem marad, van, hogy a konyhaasztal táncterré alakul át és előkerülnek a '90-es évek klasszikusai, amiket mindenki ordítva tud énekelni.

Csütörtökön rengeteg kurzusunk van. Ezek a szakmai működésünk alapjai, és nagyon sokat ad nekünk, hogy a tömegoktatásból kiszabadulva, interaktív módon tanulhassunk. Mindannyian emiatt jöttünk, az együttélés csak egy kellemes bónusz... de nem kevésbé lesz emlékeztető a jövőből visszatekintve. ↗

TEK

A BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM MEGÚJULÁSÁRÓL EGYETÉRTÉSI NYILATKOZAT

Mi, a Budapesti Corvinus Egyetem vezetői ezúton kinyilvánítjuk az alábbiakat:

Az Egyetem sikereire és értékeire büszkék vagyunk, oktatóinak, kutatóinak, adminisztratív munkatársainak mindennapos áldozatos munkáját és annak eredményeit elismerjük. Az Egyetem múltjából és társadalmi szerepéből adódó felelősséget átérezzük.

Ugyanakkor az Egyetem életében új fejezetnek kell következnie: az Egyetem működésének színvonalát új szintre kell helyezni, amelyet a kiemelkedő teljesítményre való törekvés és az újat teremteni akaró, másokkal együttműködő hozzáállás határoz meg.

Gyökeres megújulást várnak tőlünk jövőjükért felelősséget vállaló hallgatóink, a gyermekeiket ránk bízó és tandíjat fizető szülők, a működésünk költségeit fedező adófizetők és az Egyetemen diplomát szerzőket foglalkoztató vállalatok. Új tempót vár tőlünk az egész ország.

Olyan Közgázt szeretnénk, amely mind oktatási programjaival, mind kutatási eredményeivel európai szinten versenyképes, a közép-európai egyetemek közül pedig az első számúak között emlegetik. Olyan Közgázt szeretnénk, amely még komolyabban veszi tehetséggondozó szerepét, és minél több lehetőséget teremt hallgatói és oktatói számára a kiválóságra. Olyan Közgázt szeretnénk, amely kisközösségek nagy közösségeként él, amely nemcsak oktat, hanem nevel is.

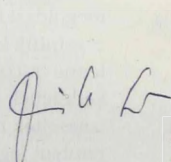
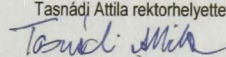
A megújulás feltétele, hogy az Egyetem Karai közötti, sokszor ellenségeskedésbe forduló bizalmatlanság enyhüljön. Bizalom nélkül nincs innováció, az új ötletek nem tudnak valóságba fordulni. Ezúton is vállaljuk, hogy mindent megteszünk a múltbéli sérelmek oldásáért, az együttműködési készség erősödéséért, az Egyetem egymás közti bizalmon alapuló egységének megszilárdításáért.

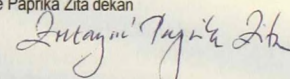
A megújulás feltétele, hogy az Egyetem teljesítményükhöz mérten és a külvilágban zajló változásokhoz illeszkedve anyagilag a jelenleginél jelentősen jobban megbecsülje oktatóit, kutatóit, adminisztratív munkatársait. Ezúton is vállaljuk, hogy mindent megteszünk azért, hogy az Egyetemen dolgozni ne csak dicsőség, hanem a tisztaság és az elkötelezettség záloga is legyen.

A megújulás feltétele, hogy az Egyetem alaptervekenységeit, azaz az oktatást és a kutatást támogató adminisztratív, szervezeti folyamatok minél egyszerűbbek, kiszámíthatóbbak és jobban szervezettek legyenek. Ezúton is vállaljuk, hogy a támogató folyamatok zökkenőmentességéért mindent megteszünk, az akadémiai és adminisztratív egységek közötti együttműködő hozzáállást minden eszközünkkel elősegítjük.

Az Egyetem megújulása akkor lehet sikeres, ha minél több polgára vállalja, hogy a mostaninál több ötlettel, több energiával, több lelkesedéssel, együttműködésben, derűsebben járul hozzá közös céljainkhoz. Kérjük az Egyetem minden polgárát, csatlakozzon hozzánk a megújuló Közgáz megvalósulásáért!

Budapest, 2016. október 3.

Láncai András rektor
Pavlik Livia kancellár
Szántó Zoltán rektorhelyettes
Tasnádi Attila rektorhelyettes

Csicsmann László dékán
Kovács Erzsébet dékán
Zoltayné Paprika Zita dékán

KÖZÖS EURÓPAI TŐZSDÉT JAVASOL BARROSO VOLT TANÁCSADÓJA

OBERFRANK BALÁZS

Immár harmadik alkalommal rendezték meg a Magyar Nemzeti Bank és az MNB Tanszék EconoMania előadásorozatát. A meghívott vendég ezúttal André Sapir belga közgazdász volt, aki október 6-án a Főépület díszelőadójában tartotta meg angol nyelvű előadását az eurózóna növekedési kilátásairól. André Sapir jelenleg a brüsszeli Solvay Brussels School of Economics and Management professzora, 2001 és 2009 között pedig az Európai Bizottság aktuális elnökének (Romano Prodi, majd José Manuel Barroso) gazdasági tanácsadójaként is működött.

A belga közgazdász legelőször Európa növekedési gondjait szemléltette az eurózóna bruttó hazai kibocsátása kapcsán. Ebből kiderült: hosszú évek teltek el növekedés nélkül, amely nem csak gazdasági, hanem politikai feszültségeket is generált a közösségben. Sapir professzor elmondása szerint a válságkezelést illetően két vélemény létezik az unióban: az első szerint a krízis hagyományos megszorításokkal, strukturális reformokkal, a kínálat szűkítésével kell leküzdenie az államoknak, míg a második szerint a keresletet kell fellendíteni, akár a költségvetési kiadások növelésével is. Mindkét véleményt alá lehet támasztani adatokkal, a belga közgazdász szerint ugyanakkor az igazság valahol közepén van. Sapir professzor úgy vélte, az

európai gazdaságpolitika három területen igényel reformot: javítani kell a pénzügyi válságok és az államadósság-válság kezelésén, valamint az intézményi feltételeken. A döntéshozók nem tudtak válaszolni a pénzügyi válságra, és ennek az árát még most is fizetjük – jelentette ki a közgazdász. A professzor szerint az évek során az első két területen történt előrelépés, például a bankfelügyelet kiterjesztésével. Szükség lenne ugyanakkor további intézkedésekre, például a közös európai tőzsde létrehozására, amellyel a bankfüggőségen lehetne enyhíteni. Ugyanígy előnyös lenne egy európai pénzügyi alap (European Monetary Fund, EMF) létrehozása, amellyel kiválthatnák az IMF befolyását. Sapir professzor

szerint ugyanakkor a harmadik területen, az intézményi problémákat illetően még nem sikerült számottevő eredményt elérni. Előadásának utolsó szakaszában a belga közgazdász az Európai Unió világgazdaságban elfoglalt helyéről beszélt. Az EU és az USA kapcsolatát történelmi mélységekben vizsgálva feltűnő, hogy a hatvanas-hetvenes években nagy felzárkózás történt az Európai Közösségben az egy főre eső GDP alapján, ám az azóta eltelt negyven évben nem történt számottevő előrehaladás. A helyzetet csak tovább rontja, hogy világszinten is egyre csökken a fejlett országok részesedése a világgazdaság GDP-jéből. Sapir professzor sze-

rint a tíz évvel ezelőtti problémák még mindig aktuálisak: az Európai Unió nem nyújt kielégítő növekedési teljesítményt, nem tud átalakulni innovációközpontú gazdasággá. Európában a válságkezelés a politikai tőkére és a rövidtávú megoldásokra koncentrált, miközben a globalizáció kihívásaival senki sem foglalkozott – mondta a belga közgazdász. Sapir professzor szerint épp emiatt Európának új növekedési agenda-ra lenne szüksége. Legfőképpen csökkenteni kell a magországok és a periféria közti szakadékot az eurózónában. Az elmaradottabb déli régióban strukturális reformokra lenne szükség, a központi államokban pedig keresletoldali beavatkozásra – zárta előadását a közgazdász.

KÜLFÖLDIEKKEL TÖLTENÉK FEL A MAGYAR MUNKAERŐPIACOT

KASZÁS ALBERT

Megközelítőleg 200 ezer fő hiányzik itthon a munkaerőpiacról, a cégek és a vállalkozások 47 százaléka küzd munkaerőhiánnyal. A folyamatossá és egyre növekvő kivándorlás enyhítésére több alternatíva is született már az évek alatt, ilyen például a külföldi munkaerő Magyarországra csábítása is.

Sokszor és sokat halljuk azt, hogy Magyarországon óriási a munkaerőhiány, amelynek legfőbb oka az, hogy gazdasági szempontból, a jobb megélhetés reményében rengeteg honfitársunk hagyja el az országot és költözik Nyugatra. A problémakör legelső eredője a demográfiai korfa és az ezzel szorosan összefüggő munkába állási arány: míg 1953-ban 206 ezren születtek, addig 1998-ra ez a szám már csak 124

ezer. Ha kevesebb a születések aránya, akkor értelemszerűen kevesebben is tudnak majd dolgozni. Ez talán még nem is lenne akkora probléma, ha ez a munkaerő itthon helyezkedne el, ám a magyar bérek annyira elmaradnak a nyugat-európaiaktól, hogy sokan nem érzik úgy, hogy biztos jövőt képesek megteremteni maguknak itthon, ezért pedig tovább állnak.

A magyar sajtóban és közbeszédben is gyakran felbukkanó téma a gazdasági kivándorlás okai és lehetséges megoldásai. Az ország megpróbálná itthon tartani a szakiskolákból és az egyetemekről kikerülteket, ám ezt a mai magyar gazdaság nem engedheti meg magának a Nyugattal szembeni jelentős bérkülönbségek miatt, legyen szó bármilyen munkaterületről. Muszáj lenne valamit lépni, mivel jelenleg 150-200 ezer ember hiányzik a magyar munkaerőpiacról a feldol-

gozóipartól egészen az IT-szektorig. Ez százalékos kimutatásban annyit jelent, hogy a magyarországi munkáltatók 47 százaléka munkaerőhiánnyal küzd. Ezt a drasztikus helyzetet sokan és sokféleképpen próbálják megoldani, erre az egyik példa a környező országokból való munkaerő-toborzás, amely főként a nem EU-tagállamokra terjed ki. Tavaly 16 ezer külföldi dolgozott Magyarországon, ám nehéz megítélni, hogy ebből mennyien végeztek olyan (ideiglenes) vendégmunkát, mint kivándorolt honfitársaink. Annyi biztos, hogy legtöbbjük Szerbiából, Ukrainából, Bosznia-Hercegovinából és Romániából jött át hozzánk, ugyanis ezen országokban a bérezés az itthoniaknál is kevesebb. Ukrajnában nettó 1378 hrivnya, azaz 14 500 forint a minimálbér, ezzel szemben itthon a nettó bérezés összege körülbelül 75 ezer forintra tehető. Ez jelentős különbség, és ezt a magyar munkáltatók

is tudják, ezért már több munkaerő-közvetítő cég is kitelepült Kárpátalja területére. Romániából is szép számmal jöttek át munkások a magasabb bérek miatt hazánkba, ám a 2007-es EU-csatlakozásukat követően - amely a szabad munkaerőáramlást is biztosítja - már inkább ők is nyugatabbra veszik az irányt. Akik maradtak, azokat is nehéz „átcsábítani” Magyarországra: hiába beszélnek rengetegen azon a területen a magyar nyelvet, az ottani fizetések – szintén az EU-tagságnak köszönhetően – már nagyjából azonosak az itthoniakéval. A munkaerőhiányra a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége júliusban több alternatív megoldást is javasolt a kormánynak. Szerintük kormányzati programra lenne szükség a külföldiek beilleszkedésének elősegítése érdekében, de javasolták még a közmunkaprogramban foglalkoztatottak továbbképzését is, melynek célja az lenne, hogy képesek legyenek a versenyszférában elhelyezkedni.

AZ OPEC-LÁTSZAT NEM CSAL?

KOVÁCS-DOBÁK GÉZA

Átlagfogyasztói szinten annyit tapasztalhattunk az utóbbi években, hogy az olajárak alacsonyak és ez így jó, hiszen olcsóbban tankolunk, ebből adódóan többet utazhatunk – de ez a közgazdaság világában nem mindenkinek jó. Megtanultuk mikroökonómiából, hogy a kartellek márpedig illegálisak, de ahogy a közgazdaságtan, úgy a mikroökonomia sem úgy működik a való életben, mint ahogy azt mi elméletben gondolnánk. Az Organization of Petroleum Exporting Countries (OPEC), azaz a magyarul Kőolaj-exportáló Országok Szervezete névre hallgató nemzetközi „legális” kartell már időtlen idők óta funkcionál. Legutóbbi tárgyalásuk során az OPEC amellett döntött, hogy szervezeti szinten 740 ezer hordóval csökkenti a napi olajkitermelését. Ezzel azt szeretnék elérni, hogy a már 2014 óta rekordalacsony áron mozgó olaj újra stabilan 50 dollár fölé kerüljön. Ez hatalmas fejlődés lenne az év eleji, akár 30 dollár alatti árhoz képest. Emellett két faktor továbbra is beza-var ebbe a kiforratlan diplomáciai

megegyezésbe: kollektív csökkenést fogadtak el, aminek a tagok közötti elosztásáról még tárgyalniuk kell; valamint az olajtermelő nem-OPEC tagországokkal is meg kell egyezniük. Az első eset azért problémásabb, mert míg Szaúd-Arábia az utóbbi időben lassan, de növelte a kitermelését, úgy Irán, Líbia és Irak most akar visszacsatlakozni a világkereskedelmi vérkeringésbe – előbbi a szankciók elhagyása következményeként, Irak és Líbia a belső krízis miatt. Épp ezért az utóbbi három ország növekedését kompenzálni kell csökkenteni a többi tagország kitermelését. Az erről szóló megegyezés hosszú és komplikált folyamat, amiben senki sem akar végül alulmaradni, hisz itt országok megélhetéséről van szó. A második eset ugyan kevésbé veszélyes, mégis a tárgyalások alatt a nem-OPEC olajkitermelő országok nem tettek semmilyen kötelezettségvállalást. De ha az OPEC ígéreteit elfogadjuk biztosnak, akkor a nem-OPEC országok

ígérete annál kevésbé az, és jelen állásban még ez sem következett be. Márpedig az OPEC-tagországok kötelezettségvállalását sem szabad képzéznünk venni. Egy Jeff Colgan által írt tanulmány 1982-ig tekint vissza az OPEC összes – úgymond – ígéretére, és hogy azokból mennyi is valósult meg. Az ígérek 96 százaléka végül nem érte el a kitűzött küszöböt. Sőt, empirikus vizsgálattal a tanulmány azt is megállapította, hogy a szervezet egyezményeinek nincsen semmilyen ráhatása a tagországok egyénileg szabályozott kitermelésére. Mindezek ellenére a megegyezés bejelentésének hatására a nyerso-

laj ára öt százalékkal nőtt a világpiacokon. Ez a tökéletes példája a napjainkban egyre jobban érvényesülő új gazdasági irányelvnek, a viselkedési közgazdaságtannak. Nem is feltétlen a racionális vagy gazdaságilag megalapozott döntést számít, hanem hogy a befolyással rendelkező országok/szervezetek hogyan vélekednek és milyen (lát-szólagos) döntést hoznak. Épp ezért egy kartell esetében a piac akkor is reagálni fog erre, ha még maguk a döntéshozók is tudják, hogy igazából ez a döntés nem eredményez semmit, viszont egy önteljesítő ördögi kör miatt úgy cselekszenek, ahogy azt a piac – vagy jelen esetben az OPEC – elvárja.

ERŐS VAGY GYENGE LEGYEN A FORINT?

KOVÁCS-DOBÁK GÉZA

Az MNB dilemmája mögött Bod Péter Ákossal Bod Péter Ákos volt politikust, a Magyar Nemzeti Bank korábbi elnökét, a Budapesti Corvinus Egyetem jelenlegi oktatóját kérdeztük a jelenleg hosszú távon alacsony árfolyamon tartott forintról.

Mennyire indokolt a forintárfolyam jelenlegi helyzete? Erősnek vagy gyengének számít a fizetőeszközünk?

A jelenlegi árfolyamrendszerünk lebegő, azaz elvileg a kereslet és a kínálat határozza meg az árfolyamot. Ha tehát a forint a közös európai valutához (de nem szükség szerűen a dollárhoz vagy a svájci frankhoz) képest tartósan és jelentősen erősödne, akkor emögött fundamentális okoknak kellene lenniük – és ez is lenne a logikus. Hiszen Magyarországnak tetemes külkereskedelmi mérleg-többlete

van (a GDP-hez mérve verjük ebben még Németországot is), és a külfölddel szembeni hatalmas arányú szufficitet tovább növeli az EU-s források nagymértékű beáramlása, sőt az utóbbi években a több százézes magyar vendégmunkás kör deviza-hazautalása is. Középtávú gazdasági növekedési ütemünk ugyan nem hibátlan, de egy árnyalattal meghaladja az uniós átlagot. Ezek pedig olyan alapvető tényezők, amelyek folyamatos forintfelértékelődést indokolnának nem romló országkockázat esetén. Ehhez képest a magyar fizetőeszköz nem hogy jelentősen erősödött volna, hanem inkább sokat gyengült az euróhoz mérve az utóbbi években. E vonatkozásban a forint árfolyama másként mozgott, mint a hasonló helyzetű, adottságú és fejlettségű másik két visegrádi ország valutája, azaz a lengyel zloty és a cseh korona. Sokak szerint a mélyen tartott jegybanki kamat, az MNB egyéb módokon végzett monetáris lazítása és szóbeli intervenciója tartotta eddig is - mesterségesen - a gyenge tartományban a forintot.

Milyen okai lehetnek a forint tudatos gyengítésének?

Emögött az lehet, hogy az az MNB megfontolása, hogy a gyenge fizetőeszköz kedvező az exportöröknek, és így jó az országnak. Ez az érvelés talán igaz is lenne, ha ma hazánk kiviteli hiánytól szenvedne, ám meghökkenítő méretű a külkereskedelmi mérlegünk többlete mind az áruforgalomban, mind a turizmusban. Viszont a lakosság fogyasztása és a vállalatok, háztartások beruházási aktivitása nagyon lassan tér magához a 2009-es mélyponthoz követően, így a nagy nettó exportszámok mögött bizonyos importhiány is áll.

Milyen hatásai lennének a magyar gazdaságra nézve, ha a forint most tartós erősödésnek indulna?

Nos, ha a forint némileg erősödne az euróhoz képest, akkor annyival többet érne euróban mérve minden forintban denominált eszköz: megtakarításunk, ingatlanunk, üzletrészeink, azaz

tehetősebbek lennének. Szebben mutatna nemzetközi összehasonlításban a reálbérünk - ez bizony ugyancsak ránk férne. Nem a gyenge forint a fő oka a képzett munkaerő kiáramlásának, de így még tátongóbb a szakadék a hazai jövedelem és a tőlünk néhány órányi autótúra, repülőútra található munkaerőpiacon elérhető jövedelmek között euróban mérve. Folyamatos leértékelődéssel viszont aligha lehet a mi viszonyaink között sikeresen modernizálódni. Ezért valóban jó lenne, ha az MNB tényleg nem tartaná elérendő, kikényszerítendő célnak a forint tartós alulértékelttségét a fundamentális tényezőkkel szemben (és pláne nem azért, hogy a devizatartalékon - ahogy sokan feltételezik - leértékelési nyereséget mutasson ki és realizáljon rögtön). Bízunk abban, hogy a cégek nagy többsége jól alkalmazkodik a piaci keresleti-kínálati viszonyokhoz; amelyik szektorban viszont versenyképességi gond van (márpedig van elég ilyen), ott a ténylegesen visszahúzó tényezőkre irányuljon a segítő kormányzati aktivitás.

KOALA A TANKÖNYVEDEN

MURGER SZILVIA

A képen Hajnit láthatjátok, és nem nehéz kitalálni, hol jár: Ausztráliában. A Corvinuson eltöltött ideje alatt több ország egyetemén is megfordult, és most úgy döntött, a mesterszakot a világ másik végén, Perthben fejezi be.

Egy Ausztrália és az EU finanszírozásából megvalósuló csereprogram segítségével lett a University of Western Australia diákja. Az egyetem népszerű, területe akkora, mint a pesti kiskörút által behatárolt rész, meséli Hajni. Mozgalmas az élet, mindig történik valami a szabadon mászkáló pávákkal és malacokkal tarkított kampuszon. Az ausztrál diákokon kívül franciák, britek, norvégok képviseltetik magukat szép számmal és persze kínaiak.

A követelmények szigorúak, az oktatás viszont gyakorlatiasabb, interaktívabb, a magolás nem alternatíva. A vizsgák terjedelmes – akár 18 oldalas – esettanulmányokon alapulnak. A tanárok segítőkészek: „négy tanárból ketten a vizsga előtt már két-három órával is jelen voltak, ha bármilyen kérdésed maradt, vagy nem értesz valamit, meg tudják válaszolni.” Érdemes jól szerepelni egy-egy tantárgyból, az ausztrál munkáltatók nemcsak a diploma minősítését, de a jegyeket

külön-külön is megnézik.

A színvonalas oktatásnak ára van. Ahogy Hajni fogalmaz: „a határ a csillagos ég – mind lehetőség, mind tandíj tekintetében”. Külföldiként 4300 dollárt fizetne tantárgyanként, így körülbelül hét millió forint lenne csak a tandíj egy tanévre, ha önréből finanszírozná. Szerencsére a csereprogram ösztöndíjat biztosít, továbbá repülőjegy-támogatást is kapott.

A szállást illetően olcsóbb szobát bérelni, mint az egyetemi bentlakást választani. A heti 150-250 dolláros albérléthez képest a legolcsóbb kollégiumi szoba heti 350 dollártól indul, ehhez viszont minimum heti 10 étkezés, konditerem, közös programok járnak. Az ausztrálok befogadóak és elfogadóak, kivéve a munkaerőpiacot. Hajni egy karrierexpón döbönt rá, hogy ausztrál és új-zélandi állampolgárokat leszámítva szinte vállalhatatlan feltételekkel

írnak ki külföldi diákoknak szóló gyakornoki programot, annak ellenére, hogy sok multinacionális vállalat országos központja Perthben található.

A sportszeretet, ami a kontinensen élöket jellemzi, rá is átragadt: szombat délelőttként szörfözni jár, szinte már a szenvedélyévé vált. A kedvtelésnek hódolni nem veszélytelen, idén gyakoribbá váltak a cápatámadások a strandok közelében. Az éjszakai élet kissé más, mint az itthon megszokott. Korán indul és korán ér véget, éjfél után néhányat leszámítva a szórakozóhelyek bezárnak. Az

egyetemen is ez a tendencia: „az év első egyetemi buliját nyolckor kezdték, kilencre szinte mindenki ott volt, mert fél 12-kor már zárták a kapukat. Képzeltetek el egy ilyen Közgáz Gólyabált vagy Aulabulit. Hamarabb ér véget, mint ahogy elkészül bármelyik főlépcsős csoportképünk.” Az alkohol drága. Egy belvárosi happy hour-t hirdető plakáton délután négy és hat között akciósan „csak” kilenc dollárért (körülbelül 1900 forint) kínálják a sört. „Ezek után mindenkinek a fantáziájára bízom, hogy találja ki, mennyi, ha nem akciós...”

ELHUNYT THAIFÖLD KIRÁLYA

DIÓSZEGI DOROTTYA

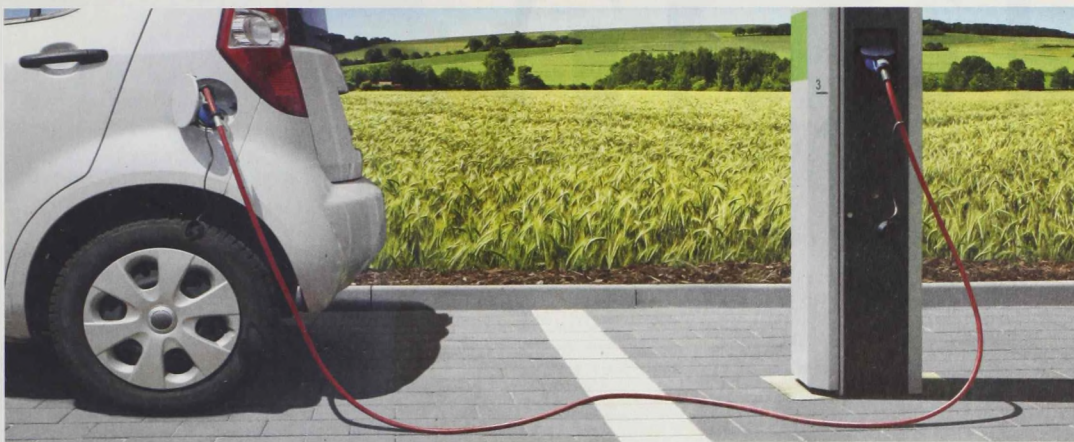
Október 13-án elhunyt Thaiföld uralkodója, IX. Ráma (Bhumibol Aduljededs). 1946 júniusától, tehát hetven évig tartó uralkodásával Thaiföld leghosszabb ideig regnáló királya volt. Halálát hosszú betegség előzte meg, emiatt már egy éve nem jelent meg a nyilvánosság előtt.

A Csakri-dinasztia kilencedik királya az Egyesült Államokban született 1927-ben. Uralkodását 1946-ban kezdte, noha hivatalosan csak négy évvel később koronázták meg. Halálával összesen hetven évig és 126 napig ült Thaiföld trónján, mialatt harminc miniszterelnöke jött és ment.

Annak ellenére, hogy sokszor szigorúnak és olykor kegyetlennek tartották, a népe szerette és tisztelte őt. A thaiföldiek egyfajta biztonság- és stabilitásérzéssel párosították IX. Ráma uralkodását, így az új király helyzete korántsem lesz egyszerű. Annál is inkább,

mivel a kijelölt örökös, Bhumibol Aduljededs 64 éves fia, Maha Vadzsiralongkorn nem örvend akkora népszerűségnek, mint apja. Több botránya került nyilvánosságra az elmúlt évek során. A trónörökös hét gyerek apja, és eddig háromszor nősült. Állítólag nem riad vissza attól, hogy konfliktusait erőszakos eszközökkel rendezze, ezzel igencsak veszélyezteti az apja által elért viszonylagos nyugalmat és stabilitást Thaiföldön. Maha Vadzsiralongkorn az utóbbi időben hajlamos volt elhanyagolni hercegi kötelességeit, így az thai elit sokáig nem is támogatta. Bhumibol Aduljededs királynak négy gyermeke volt, azonban közülük csak egy fiú, aki törvényesen trónra lephet. Sokan, köztük a thaiföldi elit is jobban örülnének, ha az elhunyt király köztiszteletnek örvendő lánya, Maha Chakri Sirindhorn hercegnő lenne az örökös, azonban női uralkodóra eddig még nem volt példa Thaiföldön, és a jelenlegi törvények is korlátozzák ezt. A leendő király bejelentette, hogy csak az egy évig tartó gyászidőszak után

fog trónra lépni, addig Prem Tinsulanonda, volt kormányfő gyakorolja a királyi hatalmat. Az uralkodó halála mélyem megrázta a thai embereket. Mikor az állapota súlyosbodott, több százan gyűltek a kórház elé, ahol ápolták, és napokig imádkoztak érte. Halálának hivatalos bejelentése után a palota előtt is kígyózó sorok várták, hogy elbúcsúzhassanak szeretett királyuktól, és leróhassák tiszteletüket. A gyászidőszak első harminc napján a thai miniszterelnök, Prajuth Csan-Ocsa utasítására félárbóca eresztettek minden zászlót, ebben a hónapban tilos bármilyen ünnepséget tartani. A gyászév további részében a közszférában dolgozók kötelesek fekete ruhát viselni, azonban a lakosság nagy része is gyászbába öltözik majd önkéntes alapon. Thaiföld gazdaságának növekedése igen alacsony, a király halála pedig sokak szerint visszaesést okozhat majd, továbbá társadalmi következmények, zavargások is előfordulhatnak. Az új uralkodó legfontosabb feladata az lesz, hogy elfogadtassa magát kormányával és a népével, egyelőre azonban türelmet kért, hogy együtt gyászolhassa édesapját az országgal.

ZÖLDEBB KÖZLEKEDÉST A VILÁGNAK!

ALMÁSI FANNI ▸

Ahogy egyre jobban ráébredünk a Föld tűrőképességének véges voltára, a környezettudatos technológiák és szokások életünk minden területére beférkőznek. Mióta zöldnek lenni már nemcsak meggyőződés kérdése, hanem szerencsére nemzetközi trenddé is vált, egyre több használati tárgynak jelenik meg környezetbarát alternatívája, ez alól az autók sem kivételek.

Kizárólag az Európai Unióban tízévente húsz százalékkal nő a közlekedés mértéke. Az emberek egyre többet utaznak, a távolságok lerövidülnek, a kényelem igénye pedig autókba ültet. A szabadidős programokon kívül akár akciókért is képesek vagyunk a város másik végére utazni, így egyre több a gépjármű,

ezáltal a forgalmi dugó az utakon. A városok élénkülő forgalma több szempontból is káros, legfőképpen az egészségünkre. Hatására a légszennyezés mértéke nő, a járművek károsanyag-kibocsátása jelentősen hozzájárul az üvegházhatású gázok koncentrációjának emelkedéséhez és a légzőszervi megbetegedések egyre gyakoribb előfordulásához. Ezt a gyártók is észrevették, így indult meg a napjainkban virágkorát élő nemzetközi zöldautó gyártási hullám. Zöld járműnek olyan közúti gépjárműveket nevezünk, melyek jóval kevesebb káros hatást gyakorolnak környezetünkre, mint a hagyományos belső égésű motorral működő, benzint vagy gázolajat használó társaik. Az üzemanyag-hatékonyabb, ezáltal kevesebb káros anyagot kibocsá-

tó autók is zöldnek számítanak köznyelvi értelemben, hagyományosan inkább az olyan járműveket tekintjük ilyennek, melyek részben vagy egészben alternatív üzemanyaggal működnek. Például bioetanol, mely a megújuló energiák közé tartozik, valamint ugyanúgy tárolhatjuk, mint a hagyományos benzint, így nem véletlenül lett a világ jelenleg legelterjedtebb zöld üzemanyaga. A Volvo és a Ford is készít úgynevezett flexifuel autót, melyek szintén ezt használják. Alternatív hajtóanyag még a biodízel, mely szintén megújuló erőforrásokat, elsősorban növényi olajokat tartalmaz, a gázolaj árnövekedésének köszönhetően pedig egyre népszerűbb, hiszen képes helyettesíteni azt. Népszerű ötlet a konyhában használt megtisztított olajjal működtetni az autót, viszont a más forrásból származó

biodízel környezetbarátsága vitatott. A gyártásához szükséges növények termesztése olyan területigénnyel bír, mely jelentősen pusztítja az Amazonas menti esőerdőket és a pampákat. A zöld járművek működhetnek még sűrített földgázzal vagy dízelmotorral is, de a kategóriában mégis az elektromos járművek törnek egyre inkább előre.

Mí pár éve egy kezünkön meg tudtuk volna számolni a forgalomban lévő elektromos autókat, ma már több, mint húsz ilyen jármű közül átlagathatunk. Nem is olyan rég az átlagemberek szemében ez még az álom kategóriába tartozott, azonban egyre szélesebb elterjedésükkel nemsokára hétköznapi jelenséggé válik. Április elsején, hajnalban Elon Musk, a Tesla alapító-vezetője bemutatta a cég új, 35 ezer dollárért kínált elektromos autóját. Noha a jármű az ígéretek szerint minden szempontból a legjobbnak ígérkezik (az extra funkciók természetesen rádobnak az árra), ennél nagyságrendekkel olcsóbban, 23800 dollárért már miénk lehet egy Mitsubishi i-MiEV vagy 29 ezer dollárért a 2010 óta az elektromos autók eladási listáját vezető Nissan LEAF. Mindenkinek lelkiismeretétől vagy inkább pénztárcájától függ, befektet-e egy zöldautóba. Fenntartásuk bár kevesebbe kerül, töltőpontok is egyre sűrűbben találhatók, áruk pedig idővel csökken, úgy tűnik, a legtöbb ember előtt még így is hosszú út áll, hogy végre beülhessen sajátjába. ✎

IDEI NOBEL-DÍJ: MEGOSZTOTT VÉLEMÉNYEK ÉS MEGOSZTOTT KITÜNTETÉSEK

KELEMEN FANNI ▸

Kihirdették a 2016. évi Nobel-díj nyertesait, melyet minden évben hat kategóriában ítélnék oda konkrét tudományos, illetve irodalmi teljesítményért. A díjazottak közül a legnagyobb meglepetést az irodalom kategóriában elismert Bob Dylan okozta: az indoklás szerint új költői kifejezésekkel gazdagította az amerikai dalokat – írja az Irodalmi Jelen.

Idén több kategóriában is megosztottan kapták az elismerést: a fizika, illetve a kémia területén is három-három kutatót díjaztak. Az előbbinek David Thouless, Duncan Haldane és Michael Kosterlitz örülhet, utóbbinak Jean-Pierre Sauvage,

Fraser Stoddart és Bernard Feringa. A hivatalosan Alfred Nobel-emlékdíjként nevezett közgazdasági díjat Oliver Hart and Bengt Holmström kapta. Az orvostudományi díjat Yoshinori Ohsuminak, az irodalmi díjat a már említett Bob Dylannek, a Nobel-békedíjat pedig Juan Manuel Santosnak ítélték.

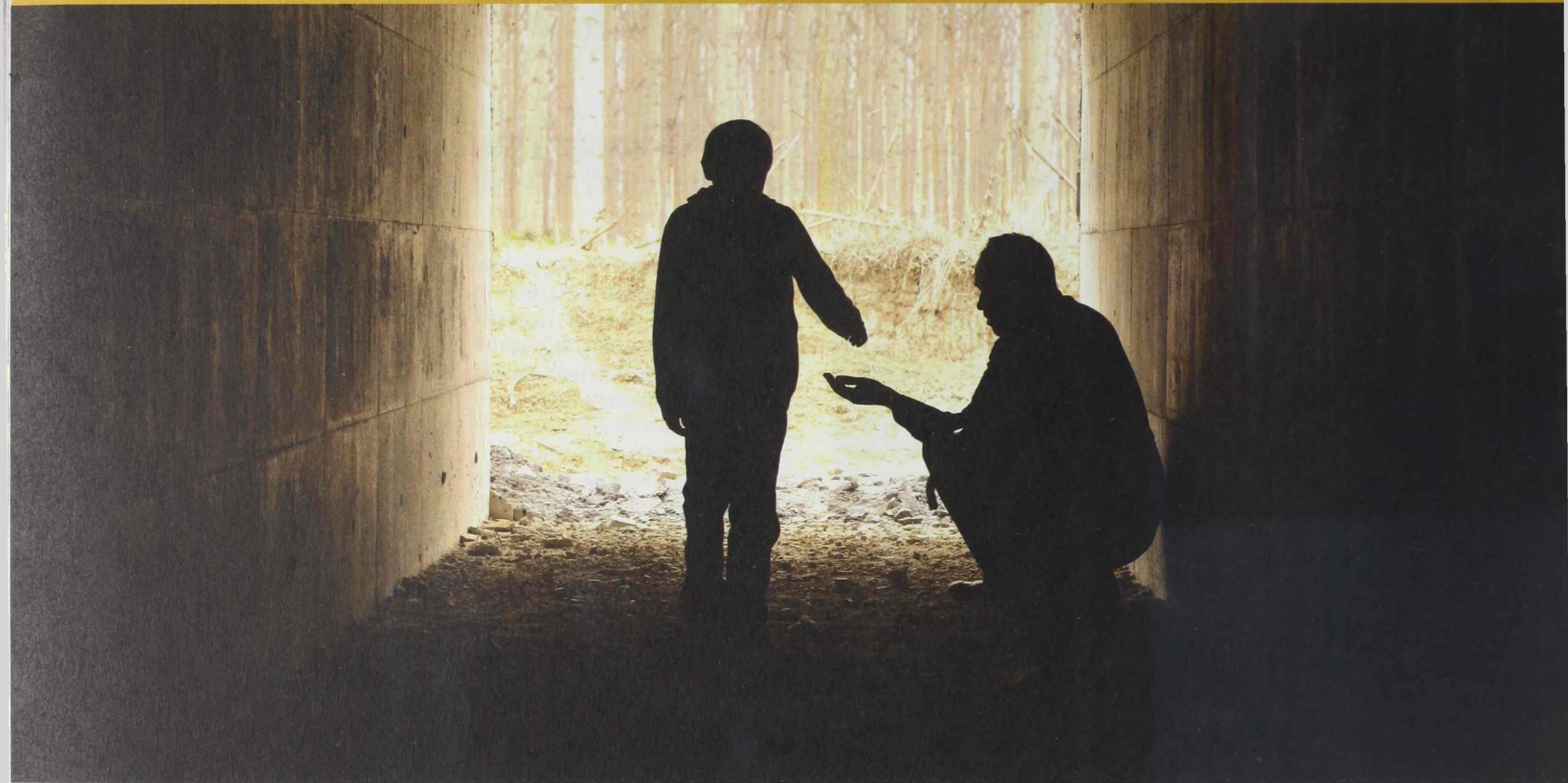
Bob Dylan amerikai énekes kitüntetésre vegyes fogadtatásban részesült. Sokan elismerik költőként, míg mások értetlenül állnak díjazása előtt. Sara Danius, a díjat odaítélő Svéd Királyi Tudományos Akadémia főtitkára úgy nyilatkozott, nagy költőnek tartja, Homéroszhoz és Szapphóhoz hasonlította az ötvennégy éve alkotó művészt.

A fizika kategóriában az elismerés kitüntetettjei az indoklás szerint kaput nyitottak egy ismeretlen világra, amelyben az anyag szokatlan állapotokat tud ölteni.

A díjjal együtt odaítélt jutalom felét David Thouless kapja, a maradékon brit társai osztoznak. A kémiai díjat egy francia, egy brit és egy holland tudós nyerte el megosztva a molekuláris méretű gépek kifejlesztéséért. Kutatási eredményük mérföldkövet jelent: a nanométeres molekulák mozgásra készítésével megnyílik az út a mikroszkopikus tartományban folytatott munka fejlesztésére. Az emlékdíjban is megosztottan részesültek 2016-ban: Hart és Holmström a szerződések jelentőségének elemzéséért kapták. Elméletük alapjaként szolgált a felvetés, miszerint a gazdaság elemzésének nemcsak a versenyen, hanem az együttműködéssel is foglalkoznia kell.

Yoshinori Ohsumi a sejtkutatás területén elért eredményeiért érdemelte ki az elismerést. Élesztősejteket, majd később emberi sejteket megfigyelve tanulmá-

nyozta az autofágia jelenségét, mely nagyon leegyszerűsítve annyit jelent, hogyha a sejt elkezd éhezni, mindenáron táplálékhoz akar jutni, ezért lebontja önmagát. Juan Manuel Santos kolumbiai elnök Nobel-békedíját a polgárháborút szenvedett országában való béke elősegítéséért és a Kolumbiai Forradalmi Fegyveres Erők lázadócsoporthal folyó egyeztetések folytatásának reményében kapta. Nincsen könnyű dolga, a díj megítélése előtt országa népszavazás keretein belül elutasította a lázadók vezetőjével, Timochenkovaival kötendő békeegyezményt, annak bizonyos pontjai miatt. A díjadóra hagyományos módon Alfred Nobel halálának évfordulóján, december 10-én kerül sor. A díjjal együtt 8 millió korona, azaz körülbelül 282 millió forintnak megfelelő pénzjutalmat osztanak ki kategóriánként. ✎

HONTALANOK A SAJTÓSZABADSÁG FARVIZÉN

BOGATIN BENCE ▾

Budapest hajléktalanjai egy kis időre nem passzív elszenvetői, hanem formálói lettek a magyar közéletnek. Miután az október 8-án váratlanul bezárt Népszabadság szerkesztőségében megszületett az ötlet, hogy az otthonlanok által terjesztett Fedél Nélkül című kiadványban álnéven, virágnyelven publikáljanak, várható volt a felfokozott érdeklődés a különleges lapszám iránt. Az utcán tengődők egy része ezzel nemcsak új feladatot kapott, hanem új célt, új értelmet nyertek azok a napjaik, amelyeken a rendhagyó köntösbe bújtatott Népszabadság árusították.

A hajléktalanok ezúttal nem azért kerültek a címlapokra, mert Tarlós István főpolgármester a városvezetés szociális érzékenységének hangoztatása közepette kitaláná őket a közterületekről. Az a különleges helyzet állt elő, hogy nem ők magukkerültek újra középpontba, hanem lehetőségük nyílt egy másik ügy mellé állni, képviselni azt. A

budapesti hajléktalantársadalom ezzel esélyt kapott arra, hogy – ha egy-két hétig is, de – alakítsa a közvéleményt saját megítélésének tekintetében. Mert bár számtalan különböző sors és történet van az otthonlanság mögött, minden vele kapcsolatban negatív konnotáció háttérbe szorul olyankor, amikor a fedél nélküliek tevékeny részeseivé válnak a sajtószabadságért vívott küzdelemnek.

Ne legyenek kétségeink: ha olyan ismert személyiségek fotózkodnak az otthonlanság lapjának rendkívüli kiadásával, mint Alföldi Róbert, Thuróczy Szabolcs, Csákányi Eszter vagy Vámos Miklós, az a Népszabadság szerkesztősége melletti kiálláson messze túlmutató cselekedet. Ezzel a gesztussal jókora lökést adtak a hajléktalanság hajójának, amely a sajtószabadság ügyének farvizén újra beúszott a közbeszédbe. Nemcsak a hazai nyomtatott és elektronikus sajtóban volt szinte mindenütt vezető hír a népszabadság akciója, de Európa

nyugati szegletébe is eljutott a Fedél Nélkül terjesztőinek története. A német Tageszeitung riportot írt a lap népszabadságos kiadásának hatalmas sikeréről, valamint az Európai Unió támogatásával készülő Faipress.eu is hosszú beszámolót közölt a történetekről. A rendhagyó szám megjelenése a kiugróan magas bevétel mellett a járólélok figyelméből is többet hozott a terjesztőknek. A lapárusok október 20-án indult, a készlet erejéig tartó „ostromát” anekdoták tucatjai örökítették meg. Több terjesztő arról számolt be, hogy napokkal a megjelenés előtt már előrendeléseik voltak, a tömött sorokban álló adományozóknak pedig nem győzték kiosztani az újságokat. Nem ritkán száz-kétszáz példány is fogyott egy óra alatt. Az emberek jóval többet voltak hajlandó adni egy-egy számmért, mint egyébként: nem sajnáltak ötszáz, illetve ezer forintokat adományozni, de olyan is akadt, aki nem kevesebb, mint húszezer forintot nyomott a lapárus kezébe.

Az óriási érdeklődés miatt a Fedél Nélkül kiadója, a Menhely Alapítvány november 3-ig bezárólag lehetővé tette a postai és az online rendelést, így a vidéki olvasókhöz is eljuthatott népszabadság kiadás. Az így érkező adományokból október 27-éig több mint három és félmillió forint gyűlt össze. A Népszabadság - Fedél Nélkül együttműködés az anyagi természetű segítségén kívül arra is jó volt, hogy sokkal többen elegyedjenek beszélgetésbe a hajléktalanokkal. Akadt köztük olyan, akivel – noha nem is dolgozott terjesztőként – saját bevallása szerint tíz éve nem beszélgettek ennyien, és ennyi mosolyt sem kapott időtlen idők óta.

A tél és a fagyok közeledtével talán épp a legjobbkor kerültek újra reflektorfénybe a hajléktalanok. Függetlenül attól, hogy valaki világnézete szerint az egyenlőségben hisz vagy a társadalmi ranglétrára esküszik, azt kár lenne vitatni, hogy fontos kérdés került újra napirendre. A továbbiakban rajtunk múlik, hogy kezdünk-e ezzel a helyzettel valamit.

„JÁRT IDE EGY KEDVES ELSŐÉVES LÁNY, AKI MINDEN NAP HOZOTT EGY SZENDVICSET”

KOMÁR ANITA ▽

Vegyes érzésekkel kezdtünk el sétálni az egyetem körül egy csütörtöki délutánon. Vajon lesz olyan fedélnélküli, aki válaszol nekünk? Mi lesz, ha el is zavarnak minket, mert rosszak a tapasztalataik? Ilyen és ehhez hasonló kétségek merültek fel, de nem is gondoltuk, hogy végül milyen kellemesen csalódunk.

Sokáig tartott, mire első beszélgetőpartnerünkre rátaláltunk. Ott ült a villamosmegállóknál a hideg betonon, mellette kis műanyag doboz, amelybe időnként aprópénzt ejtettek a járókelők. Ennek ellenére, ahogy elmondta nekünk, ő nem koldus, hanem hajléktalan és Fedél Nélkül újságot árusítani jár ide. „Én soha nem kértem senkitől egy forintot sem, ha adnak, elfogadom, ha nem, hát nem.” Már három és fél éve ugyanerre a helyre jár ki minden nap, ugyanis valaha erre felé lakott a belvárosban, és jól ismeri a környéket. Mikor megkérdeztük, mik a tapasztalatai a corvinusosokkal, az úr mosolyogva kezdett mesélni 2-3 lányról, akik gyakran meglátogatják, hogy beszélgessenek vele, és hol egy kis pénzzel, hol étellel segítsék. Egy közülük állítólag minden nap odament hozzá és egy szendvicssel kedveskedett neki. Arra a kérdésre,

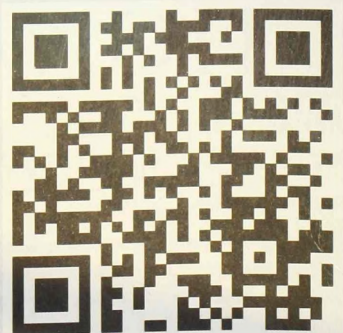
hogyan lesz majd, ha jön a tél, határozott választ kaptunk: „Itt leszek akkor is. Mind a három télen itt voltam, gondolom, a negyediket is csak kibírom.” Éjszakára szerencsére lesz hova mennie, a tizenkilencedik kerületi temető gondnoki lakását kapta meg egy kis munkáért cserébe, azonban itt nincs villany, sem gáz. Nemsokára egy asszonnal találkoztunk a Fővám tér mögötti parkban, aki egy padon pihent. Sajnos csak igen szűkszavúan válaszolt a kérdéseinkre, viszont ő is azonos véleményen volt az előtte szóló úrral. Ő ugyancsak azt tapasztalta, hogy a fiatalok általában segítőkészek szoktak lenni. Később a csarnok téri parknál sem jártunk szerencsével. Mikor a kiszemelt úr meglátta a fényképezőgépet és a diktafont, csak csendesen rázni kezdte a

fejét, így tudtuk, jobb, ha nem zavarjuk. Végül aztán egyszerre több ember is hajlandó volt velünk beszélgetni. A C épülethez közeli parkolónál öt-hat férfit vettünk észre, akik közül néhányan az előzőleg elfogyasztott alkoholos ital hatása alatt álltak, és a sarokban összehordott matracokon próbálták azt kiheverni, néhányan pedig hangosan beszélgettek. Bevallom, nem biztos, hogy egyedül be mertem volna menni közéjük. Először bizalmatlanul méregettek minket, amikor elmondtuk, mit szeretnénk, majd egy negyven körüli férfi jött oda hozzánk, aki addig távolabb kérdezte az embereket, hogy tudnának-e nekik segíteni. Beszédbe elegyedtünk, mire a többiek is jobban feloldódtak. Elmesélte, hogy egyetlen egyszerű oka van annak, hogy itt töltik napjaikat: itt van fedett hely. Télen pedig valószínűleg a budafoki úti hajléktalanszállóra fognak menni mindannyian. A corvinusosokról ugyanúgy vélekedtek ők is, mint az előtűk megkérdezettek. „Nyolcvan százalék szokott segíteni, ha pedig azt mondják, hogy nincs, akkor nincs.” Elmondásuk szerint a fiatalok soha nem viselkedtek még velük durván, elutasítóan. Sétánkat itt fejeztük be, érdekes tapasztalatokkal gazdagodva. Végeredményben tehát egybehangzó válaszokat kaptunk arról, hogy a közgázos hallgatók milyen segítőkészek tudnak

lenni, ami talán azért lehet, mert a mi generációnk sokkal nyitottabb az ilyen dolgok felé. Én is rájöttem például, hogy sokszor alaptalanok az előítéleteink, és nem is gondolnánk, mennyire érdekes és érdemes elbeszélgetnünk azokkal, akik az utcán kénytelenek élni az életüket.

ÉTELT OSZTUNK VELETEK!

A Közgazdász szerkesztősége és a HaKöSz ételosztást szervez az egyetemünk körül élő hajléktalanok számára **november 30-án, szerdán 17 órától**. Ti is segíthettek a szendvicsek elkészítésében, de akár becsatlakozhattok később, az osztogatás idején is. Három útvonalat osztunk fel egymás között: a Ferenciek terét, a Kálvin teret és a Boráros teret. Ajándékozunk meg együtt azokat, akiknek a fedél is is luxus! További részletekért keressétek az eseményt Facebookon, amit az alábbi QR-kóddal értek el:

KIÉ A KÖZTERÜLET?

HORVÁTH MÁTÉ

Minden városlakó számára ismert az évezredek múlttal rendelkező városi fedélnélküliség és azt kísérő, legtöbbször negatív jelenségek. Ezek általában a közterületek rendeltetésével ellentétes használatából fakadnak, az átlagos közlekedők számára pedig határozott negatívumként jelennek meg. Az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása tehát csak a hajléktalanok számára biztosított. A hétköznapi, saját lakhatásukért megdolgozó emberek egészséges, tiszta környezethez való jogát azonban miért veszik semmibe?

Hiszen ha egy pillanatra áttekin-tünk az utcára kerülők komoly szociális- és létbizonytalanságán túlra, észrevehetjük, hogy bár a hajléktalanság természetesen elsősorban az ezt elszenvetők számára tragédia, a többségi városi társadalom szemében kiemelt esztétikai és sok esetben egészségügyi problémát is jelent. És bár nem elfelejtve a társadalom peremére süllyedők emberi jogait és sorsdrámáját, érdemes megvizsgál-nunk, mit tehetünk a hajléktalanság mint városi közterület-használati probléma és egészségügyi kockázat ellen, adminisztratív eszközökkel. Kitalálhatjuk-e a fedélnélkülieket az általános értelemben vett közterületekről? A válasz természetesen nem. Azonban a hajléktalanság megjelenésének földrajzi korlátokat igenis szabhatunk. Ha a jelenségre valós megoldást nem is tudunk egyelőre, a városok turisztikai és közlekedési szempontból legfrekvenciáltabb területei nem lehetnek alkalmi vagy rosszabb esetben állandó lakhelyek. Nem szabad elfelejtenünk ugyanis, hogy az ebbe a helyzetbe kerülők legtöbbször saját maguknak köszönhetik sorsuk ilyen alakulását, bár természetesen kivételek itt is előfordulnak. Így miért engedjük, hogy frissen felújított közterületeinket, aluljáróinkat lakhelyként használhassák a környezetükre teljesen igénytelenné vált emberek?

Elég megnézni a nemrég példán helyre hozott aluljárót a Ferenciek terén. Bár az ominózus fővárosi rendelet életbelépése után, amely megtiltotta az életvitelszerű tartózkodást a kiemelt közterületeken, egy ideig be is tartották a jogszabályt, azonban az elmúlt hónapokban újból hajléktalanszállóvá vált. Azóta olyan Kelet-Balkánt idéző állapotok uralkodnak lent, amelyek sokszor már egészségügyi kockázatot is jelenthetnek. Ez pedig egy ilyen kiemelt városi területen, az éppen nemzetközi turistacélponttá váló Budapesten, megengedhetetlen. A hasonló közösségi csomópontokon naponta áthaladó tízezrek nem tehetnek a fedélnélküliek sorsáról, így a mások fedélnélküliségével járó körülmények elviselésének kényszere számukra egy indokolatlan „büntetés”.

A kisebbségek érdekeinek a többségi társadalomra erőltetése pedig ellenkezik a modern demokráciák alapelveivel. A szolidaritás és humánus, emberhez nem méltó helyzetbe került társainkkal, fontos érzések, azonban megoldást soha nem fognak jelenteni.

A kiemelt közterületekről történő kitalálás sem oldja meg a gondokat, azonban egy olyan átmeneti, tüneti kezelés lehet a problémára, amely a többség igényének megfelelően

HA A JELENSÉGRE VALÓS MEGOLDÁST NEM IS TUDUNK EGYELŐRE, A VÁROSOK TURISZTIKAI ÉS KÖZLEKEDÉSI SZEMPONTBÓL LEGFREKVENCIÁLTABB TERÜLETEI NEM LEHETNEK ALKALMI VAGY ROSSZABB ESETBEN ÁLLANDÓ LAKHELYEK

FORRÁS: FLICKR

Emellett természetesen elengedhetetlen lenne a hajléktalanság valós megoldása, azonban az már nehezen állapítható meg, hogy ez kinek is lenne a feladata. Az állami ellátórendszert amúgy is indokolatlanul megterhelő, a hasonló gazdasági helyzetű országokénál lényegesen sűrűbb szociális hálótól, és azon keresztül az adófizetőktől nem várható el, hogy a sokszor saját hibájukból utcára kerülőket, mintegy „modern Jézusként” megváltsák, és a

gondjaikat helyettük oldják meg. A kitalálás tehát tünhet embertelen, antiszolidáris lépésnek, azonban nem várható el tízezrektől, hogy nap mint nap kénytelenek legyenek elviselni a fedélnélküliséget kísérő, akár egészségügyi kockázatot is okozó jelenségeket. Mindez természetesen a probléma nagyon egyoldalú és szűklátókörű megközelítése, azonban a sok lehetséges szempont közül mindenképp jelentős, és sokak igényével találkozik. ↗

KÖZEL HOZZÁNK

ÁLLANDÓSÁG ÉS BIZTONSÁG, MERT EZ HIÁNYZIK A LEGJOBBAN AZ ÉLETÜKBŐL

MIKUS ÁRON

Minőségi kapcsolatok létrehozásával adja meg a Közel Hozzánk alapítvány gyermekotthonban élő gyermekek és hajléktalan élethelyzetű emberek számára a fejlődés lehetőségét. Megtartó közeget teremtve a problémák feldolgozásában és a képességeik kibontakozásában segítik önkéntesek a programban résztvevőket.

A szervezet története 2011-ben kezdődött, amikor páran a Mathias Corvinus Collegium-ból elkezdtek foglalkozni a hajléktalanság problémájával. A fiatalok felkeresték a hajléktalan-ellátással foglalkozó intézményeket, hogy megértsék, mi vezet a hajléktalansághoz. Az okok különbözőek, viszont mind a lehetőségek drasztikus csökkenéséhez, a kilátástalanság növekedéséhez vezetnek.

A csapat első projektje egy tehetségkutató volt hajléktalanok számára, ahol 36 tehetséges hajléktalan mutathatta meg magát a

nagyközönség előtt és gazdagodott olyan élményekben, amelyek erőt és motivációt adott számukra az életben. Ahogy a résztvevőknek, úgy a szervezőknek is motivációt jelentett az este sikere a folytatáshoz. Így született meg a Hajléktalanokkal a Hajléktalanokért mentor program, melynek keretein belül hajléktalan élethelyzetű mentorokat képeztek ki, akik később tovább adhatták tudásukat otthontalan társaiknak. A program során kommunikációs, informatikai és karrier tréningeken vettek részt a leendő mentorok. Az önkéntes csapat otthontalan tagjainak ötletére gyermekottho-

A LEGTÖBBEN IGEN IS KÉNYSZERBŐL KERÜLNEK AZ UTCÁRA, EGYETLEN LEHETŐSÉGÜK, HA EGY PARKBAN, PADON VAGY ÉPP EGY HÍD ALA KERESNEK MENEDÉKET

A VÁROS TÉNYLEG MINDENKIÉ

MÁRTON LEVENTE

A szociális ellátórendszer sosem volt épp jó bőrben Magyarországon, a fedél nélkül élők ellen pedig kis túlzással bosszorkányüldözés zajlik. A hajléktalanok közterekről való kitérésének egyenesen a jogi háttérét is megteremtették, azonban ezt végül 2015-ben mérsékeltek, így valamivel nőtt az életvitelszerű tartózkodásra alkalmas hely. Azonban egy olyan országban, ahol a szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár szerint csak azok élnek az utcán, akik ott akarnak élni, változás kell – ha másban nem, gondolkodásban.

Nézzük először a számokat: a hajléktalan-ellátóhelyeken tizenkétezer hely van, körülbelül harmincöt-negyvenezer ember elszállásolására. Ez azt jelenti, hogy minden egyes ágyra legalább három ember jutna, ám az ellátóhelyek már sokszor így is zsúfoltak, amiből kifolyólag magas a fertőzésveszély, alacsony a biztonságérzet és a magánszférára kellő megteremtéséről sem beszélhetünk. Így a legtöbben igen is kényszerből kerülnek az utcára, egyetlen lehetőségük, ha egy parkban, padon vagy épp egy híd alatt keresnek menedéket. Ha kitérésük a közterekről, hova mehetnek?

Természetesen a jelenség nemcsak Magyarország és Budapest sajátja, a világ több nagyvárosában is indultak kezdeményezések a hajléktalanok kiszorítására. Az egyik leghatékonyabb, egyben leghatározottabb megoldás az úgynevezett „kellemetlen építéssel”, avagy „ellenséges építéssel”. Ennek értelmében szándékosan olyan padokat, esetenként fizikai akadályokat terveznek egyes közterekre, amelyek meggátolják az életvitelszerű tartózkodást. Az ebben a szemléletben készült ülőalkalmatosságok sokszor csak egy tíz perces pihenésre szolgálnak megfelelően, utána már kényelmetlenné válnak, aludni rajtuk pedig szinte lehetetlen. Nem ritka az sem, hogy egyenesen rücskös, tüskés felületeket hoznak létre a házak aljában, megakadályozva ezzel, hogy valaki ott aludjon. A kezdeményezés kezdetben a közterületeket tömegesen elfoglaló gördeszkások ellenében jött létre, megátolva őket abban, hogy a lépcsők, sétatények élelt csúszópaddként használják. San Francisco polgármestere úgy oldotta meg a

problémát, hogy felajánlotta: inkább gördeszkaparkokat épít, minthogy a fiatalok tönkreteszék a köztereket – a gördeszkás fiatalokat sem tiltották ki a városból, inkább olyan megoldást találtak, amely mindkét fél jólétét szolgálja.

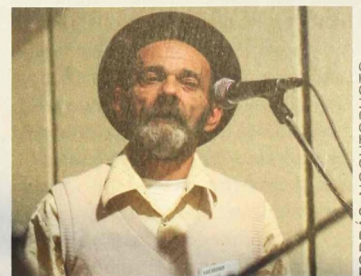
Tarlós István, Budapest főpolgármestere egyszer úgy fogalmazott, a város mindenkié, így azé a maradék 1 millió 700 ezer lakosé is, akiknek számít a közterületek állapota. Érthető, hogy valakit zavarnak az apró kellemetlenségek, amit egy hajléktalan ember jelenthet, de gondoljunk bele, mi és ki áll itt egymással szemben: egy ember, aki elvesztette munkáját, aminek köszönhetően elvesztette lakhatását, esetleg szeretteit is, szemben valakivel, akinek mindez megvan, csak éppen zavarja annak a látványa, akinél sokkal szerencsésebb. A kettő között ég és föld a különbség. Sok esetben tapasztalhattuk, hogy milyen helyzetben van hazánkban a humanizmus – legelősebben talán a menekültválság kapcsán. Azonban ebben az esetben az egy főre jutó erőforrás szintje a nullával egyenlő: már azzal is segítünk, ha nem ártunk. Egy egészséges társadalom akkor a legerősebb, ha képesek vagyunk az altruizmusra, egymás önzetlen megsegítésére. A segítség itt lehet étel, takaró, ruha vagy akár pénz is – de az is, ha csak hagyjuk élni őket úgy, ahogy tudnak. Ha keresztül látunk a felszínen, sokszor rettentően értékes embereket találunk, akik dolgoznak, újságot árulnak, besegítenek a közeli pékségben egy kávéért cserébe, azonban az utca túloldalán, a templom aljában alszanak – az átlag állampolgár számára marginális kellemetlenséggel. A hideg közeledtével pedig hatványozottan fontos probléma a hajléktalanok helyzete, így gondoljunk arra, hogy nekünk legalább van hova hazamennünk, inkább segítsünk, mint ártsunk. ✎

nokban kezdtek el szervezni játékos zenés kézműves foglalkozásokat. Ez egyrészt kiváló öngyógyítási lehetőség az otthonatlanok számára, hiszen így ők is tudnak adni, valamint a gyermekotthonból kikerült gyerekek nagyobb arányban vállnak a későbbiekben hajléktalanná, így egy preventív jellege is van ezeknek a foglalkozásoknak, azáltal, hogy a hajléktalan létformát már megélt felnőttek adnak tanácsot a fiatalok számára. A csapat sorra járta az otthonokat ahol hétvégi meglepetés programokat tartott, de egyre nehezebbé vált a gyerekektől való elszakadás, ezért végül megállapod-

tak a Cseppkő Gyermekotthonnal. Kovács Orsolya a szervezet vezetője elmondta, hogy a gyermekotthonban élő gyerekek számára elengedhetetlenül fontos az állandóság és a biztonság érzése, mert pont ez az, ami a legjobban hiányzik az ő életükből. Ezért született meg a mentor program, amiben öt páros vesz részt. A program során önkéntesek mentori kapcsolatot alakítanak ki egy gyermekotthonban élő fiatalal, akivel hosszú távon heti rendszerességgel találkoznak. A rendszeresség lehetővé teszi, hogy a gyerekek biztonságban érezzék

magukat. A mentor egy mintát mutat a mentorált számára a saját életével, a problémák megoldásához, kapcsolatokhoz, munkához való hozzáállásával, amely egy alternatívaként szolgálhat az utógondozott sorssal szemben. A program legfontosabb célja, hogy segítsék a gyermekeket, hogy a bennük rejlő lehetőségeket minél jobban kihasználják és a sikerélményeiknek köszönhetően megújón az önértékelésük. Kovács Orsolya kiemelte a kapcsolat fontosságát a munkájuk során. A foglalkozásokon azt tapasztalják, hogy a gyerekek

számára fontos, hogy amit mondanak, azt ők mondják. Ebben rejlik az önkéntes hitelessége, mert ha egy gyerek érzi, hogy „Ha neked fontos, hogy mi van velem, akkor lehet, hogy ez nekem is fontos.” ✎

FORRÁS: NOCHTOPHOTO

A HAJLÉKTALANOK KIHASZNÁLÁSA

BEKKER BALÁZS ▾

Valószínűleg mindenki hallotta már, hogy ne pénzt adj a kéregető hajléktalanoknak, inkább valami kézzelfogható ételt vegyél nekik, mert a pénzt aztán úgyis elveszi tőle a maffia. Első hangzásra ez mindig inkább csak riogatásnak tűnik, hiszen mit kezdene egy maffia pont azzal a kétszáz forinttal, amit én adok a szerencsétlen sorsú embertársamnak? Pedig egy nagyon is valós jelenségről van szó, amire komolyabban oda kéne figyelni. Elsősorban nem azokat a hajléktalanokat fenyegeti a kizsákmányolás veszélye, akik minden este a félig üres kannás boruk mellett részegen fekszenek, inkább azokat, akik biztos bevételi forrással rendelkeznek. A hajléktalan emberek jelentős százaléka nem csak az utcán összekéregedett pénzből él, sokaknak állandó munkája van, több szervezet is

foglalkoztat hajléktalan embereket. Ilyen szervezet például a Fedél Nélkül lap is, mely árusítói kivétel nélkül mind hajléktalanok, és az újságok eladásából származó bevételük 100%-át megtarthatják. Jelenleg is több száz hivatalos szerződéses terjesztő van a főváros utcáin, akik napi szinten több ezer forintot is össze tudnak szedni a lapok eladásából. A maffia jellegű szervezetek pontosan az ilyen embereket keresik meg. A rendszer hasonlóan működik, mint a prostituáltaknál. Fel van osztva a terület, hogy ki hol dolgozhat, csak itt nem lányok, hanem hajléktalanok állnak az út szélén, és nem a bájaikat mutogatják, hanem az újságjukat. Majd este érkezik a kizsákmányoló szervezet embere, és a napi kereset jórészt elveszi. Egy árus napi 3-4000 forintot keres, ami önmagában nem túl nagy pénz, azonban ha belegondolunk, hogy egy ilyen szervezet „foglalkoztat” mondjuk tíz-tizenöt hajléktalant,

akiktől minden nap ennyi pénzt meg tud szerezni, akkor az már napi szinten is jelentős, havonta pedig kisebb vagyon. Persze az áldozatok nem csak a Fedél Nélkül árusai lehetnek, a jó helyeken jól kolduló hajléktalanokat ugyanúgy megtalálják.

Sajnos a rendőrség nem kezeli elég komolyan a problémát, a hajléktalanok ellenük elkövetett bűncselekmény esetén nem tudnak kihez fordulni. Vannak civil szervezetek, mint például az A Város Mindenkié, vagy a Menhely Alapítvány, akik próbálnak segíteni, ingyenes és minden hajléktalan számára elérhető jogi segítséget kínálnak nekik, próbálnak a hivatalos szerveknek helyt keríteni a hajléktalanokat érintő ügyekben, azonban nem

sok sikerrel.

Ezek a történetek nem arra hívják fel a figyelmet, hogy az adakozással tulajdonképpen csak a maffiát támogatjuk. Az utcákon élő embereknek ugyanúgy szükségük van a segítségre, a változást nem a támogatásuk megvonásával kell elérni, hanem az érdekeik érvényesítésével. Attól, hogy valaki, – lényegtelen, hogy milyen okból – az utcára került, jogai még ugyanúgy vannak, az alapvető emberi jogainak továbbra is sérthetetlennek kellene lenniük. Sajnos úgy látszik, Magyarországon és a budapesti utcákon ez nem teljesen így van.

Köszönjük szépen a témában való segítséget Szentkereszty Tamásnak, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Miklós utcai Integrált Hajléktalanellátó Központ intézményvezetőjének. ✎

LÁTOM, HOGY NAGY A KEZE, NE TESSÉK MEGÜTNI...

BUJDOSÓ BEÁTA ZITA ▾

Ezzel a mondattal jött oda hozzám egy hajléktalan nő az egyetem északi bejáratánál. Meglepődöttségemben nem is tudtam mit válaszolni, meghallgattam mondanóját és illedelmesen válaszoltam neki. Ha segítségkérésről, netán némi pénzről van szó, a fedélnélküliek egyre kreatívabban próbálják az arra járókat meggyőzni. De mik is ezek a módszerek?

A legtöbben leülnek valamelyik forgalmas aluljáróba, kihelyeznek egy táblát az ölükbe vagy a papírpoharuk mellé. A feliratok legtöbbször betegségről szólnak, amiből ki tudja, mi az igaz. Sokan verbálisan is elmondják bajaikat. Ellenben a csendes kéregetők számomra a legmeggyőzőbbek: nem akarnak terhelni a problémáikkal, nincs egy táblájuk sem, amivel sajnálatot próbálnának bennünk kelteni.

A bátrabbak odamennek a járókelőkhöz, sokszor ugyanazzal a sablonos szöveggel: csak pár forint hiányzik a zsömléhez, a borhoz, egy doboz cigihez. Legtöbbjük könnyen tudomásul veszi, ha azt mondod, „bocsi, nem tudok segíteni”, míg egyesek az összes felmenődet elátkozzák. Az aluljárók, a népszerű csomópontok

vagy jelen esetben a Corvinus északi bejárata kifejezetten közkedvelt vadászterület számukra. A rámenősebbek várnak, akár percekig is kitartanak, és csak az után törődnek bele abba, hogy nem kapnak semmit. A korosztályok között is különbséget kell tenni: tapasztalataim szerint a fiatalabbak kitartóbbak, míg az idősebbek inkább csendesen, sorukba beletörődve, szégyenkezve mennek oda valakihez.

Érdemes egy pár szót említeni az alkalmazkodó hajléktalanokról, nekik ugyanis pont az kell, amid éppen van: a cigid, az ebéded vagy épp a pénzed. A cikk elején említett nő kifejezetten ilyen volt: délután cigit kért tőlünk, míg este épp a rakparton vacsoráztunk, akkor a sült krumplinkra fájta a foga – arról már nem is beszélve, hogy a nagy kezemmel kapcsolatos aggályait újra kifejezte. Viszont ritka alkalom, hogy csak úgy ételt kérnek. A közösségi médiafelületeken sokszor vitát generál az, hogy érdemes-e egyáltalán önszántunkból ételt adni pénz helyett. Sokan nem fogadják el, mondván, nekik a pénz kell, ellenben van, aki kifejezetten örül, mert ki tudja, mikor evett utoljára. Az sem ritka, hogy egy fedélnélküli pohárral és egy táblával felszáll valamilyen tömegközlekedési eszközre és úgy kéreget. Ez talán a legzavaróbb és a legke-

vésbé hatásos módszer, hiszen sokszor az utasok között cikázva próbálnak némi pénzt szerezni. A táblákon egyre sűrűbben találkozhatunk olyan szövegekkel, hogy rákos, daganatos, vagy éppen valamelyik családtagja beteg. Betegsége hivatkozni nem szép dolog, de nem tudhatjuk, hogy mi az igazság, így nem is ítélezhetünk; pont emiatt könnyebben megszánjuk őket, főleg, ha egy gyermekről van szó. Vannak, akik gyógyszerre gyűjtenek, ők általában egy orvos által felírt receptet lobogtatnak; ilyen esetben érdemes megnézni az adatokat

és a dátumot – több csalórol is olvasható már az internet népe. A legszívósabb érzést mégis azok keltik bennem, akiket egy kutyával látok az utcán. Leginkább az állat sorsa miatt szomorodom el, és talán ez is a cél. Biztos vagyok benne, hogy a legtöbben már adtak valamit az ilyen hajléktalannak, sőt még a kutyust is megsimogatták. Egy szó mint száz: nincs olyan nap, hogy ne találkoznánk valamilyen kéregetési formával. Van, akinek több kell, mint amennyit adsz, van, akinek éppen az, amid van, és olyannal is találkozunk, aki bármit elfogad. ✎

A HOBÓ ÉS A LÁNY

KRISTÓF ANIKÓ

Mit is gondolnak az emberek a hajléktalanokról? Szegényeknek padon kell aludniuk, hogy nincs mit enniük, egész nap semmit nem csinálnak, esetleg csak isznak és kéregetnek. Bár szánjuk őket, nem igazán érdeklődünk az életük felől. Jobban érezzük magunkat, ha adunk nekik pénzt vagy ételt. Ez megnyugtat minket. De vajon belegendültünk valaha is, hogy milyen emberek is ők?

Én biztosan nem. Soha nem érdekelt, hogy mikor megyek haza, mi lehet a többi emberrel, főleg a hajléktalanokkal. Alkalmadtán váltottam velük pár szót, adtam nekik némi aprót vagy ételt, de ennyi volt, és sajnáltam őket, mint ahogy azt mindannyian tesszük. Aztán egy pár évvel ezelőtt egy érdekes dolog történt: nem volt világrengető, nem változott meg tőle az életem, csak úgy megtörtént.

Épp hazafele tartottam és felszálltam a HÉV-re, és ahogy minden nap, akkor is zenét hallgattam, nem igazán figyeltem a többi utasra. Helyet foglaltam az egyik „boxban”, majd nem sokkal később leült velem szembe egy hajléktalan bácsi. Őszintén, nem érdekelt. Sokan nem szeretik őket a tömegközlekedésen látni, hisz legtöbbször büdösek, koszosak. Nos, nyilván én sem

örültem, beburkolóztam a sálam mögé, és csak bámultam kifele az ablakon.

Egyszer arra lettem figyelmes, hogy hozzám beszél, úgyhogy a lehető legkelletlenebb arccal kivettem a fületem, és felkészítettem magam, hogy igen, biztos pénzt fog kérni. Majd mikor újra megszólalt, és megkérdezte, hogy nem zavar-e, ha itt csinálja meg a cigijét, annyira meglepődtem, hogy pár pillanatig csak pislogtam. Most komolyan megkérdezte tőlem, hogy zavar-e? At se futott az agyamon, hogy idegesítené. Nap mint nap megyek a HÉV-en, láttam már ennél rosszabb dolgot. Sikerült végül megszólalnom, hogy nem, nem zavar. Majd cseppet se tapintatosan bámultam rá. Ő csak rám mosolygott a szürke szakállá mögül, majd folytatta, amit elkezdett. Nem tudom mi ütött akkor belém, de egyszerűen megkérdeztem, hogy hogy tudja kézzel tekerni a cigit a HÉV-en, ami minden pillanatban szétrázza az embereket amúgy is. És innen nem volt megállás, elmagyarázta hogyan csinálja, majd megkérdezte, hogy megpróbálom-e én is. Beszélgettünk közben, és nevtünk azon, hogy milyen kis béna vagyok.

Mikor megkérdeztem, hogy mióta él az utcán, csak annyit válaszolt, hogy már egy jó ideje. Nem tudom, hogy nem mertem,

vagy nem is akartam feszegetni a dolgot, de ennyiben hagytam ezt a témát. Mikor közeledtünk a megállóhoz, illedelmesen elbúcsúztam, hogy le kell szállnom, mert innen megy a buszom, és örülök, hogy megismertem. Ő megint csak mosolygott, és csak annyit mondott, hogy ő is, és köszöni a beszélgetést. Ahogy mentem tovább haza, kicsit még mindig sokkban, azon gondolkodtam, hogy valóban megköszöntem azt, hogy beszélgettünk? Nem tudtam akkor még hova tenni ezt az egész dolgot. Később persze, ahogy egyre többet agyaltam ezen, rájöttem, hogy eddig mindig úgy tekintettem rájuk, mint a szegény hajléktalanok, akiket

szánni kell. Pedig belegendolva ők is emberek, ugyanúgy teli vannak jó és rossz élményekkel, mint mindenki más. Miért ne szeretnék beszélgetni néha egy kicsit, kapcsolatba kerülni másokkal? Nem kell se félni, se undorodni tőlük, csak úgy tekinteni rájuk, mint egy másik emberi lényre. Lehet, a bácsinak is csak erre volt éppen szüksége, és hogy beszélgessenek vele, mint ha ő is egy lenne a munkából hazafelé tartó hétköznapi emberek közül. Az, hogy csak kedves voltam, és szóba elegyedtem vele, már jobbá tette mindkettőnk napját.

És hogy mi a tanulság ebből a meséből? Megtanultam cigit tekerni egy kedves, idegen bácsitól. Ennyi.

FOTO: MÉZES ÁBEL

HAJLÉKTALANOK KÖZT – PÓCZE FLÓRA KUTATÁSA ALAPJÁN

MENYHÉRT DORKA

Pócze Flóra 2009 nyarán egy hátizsákkal és némi ruhával indult a Moszkva tere, hogy két hónapon keresztül hajléktalanok közt éljen, megfigyelje, vizsgálja életmódjukat. Az akkori alapszakos szociológus hallgató kutatásából szakdolgozat, majd 2013-ban könyv is született Moszkva tér gyermekei címmel. Lehet velük nevetni, sírni, lehet tőlük kérdezni, persze módjával, lehet kedvelni őket és félni tőlük. De ami a legfontosabb, meg lehet őket érteni.

Saját normarendszer szerint élnek, betartanak egyes íratlan szabályokat. Ha lopnak is, nem olyantól, aki szükségben van. Így tekintenek a kéregetésre is: a fiatal diákokhoz, kismamákhoz ritkán mennek oda. Fontos, hogy aki rendelkezik pénzzel, annak nagy részét köteles a közösbbe tenni, ha

meg is tart valamennyit, mások nem igazán tudnak róla. És az arany szabály: a másikra nagyon kell vigyázni. A cserbenhagyás durva kiközösítéssel jár, ha valaki hagyta egy társát meghalni, egyik galerihez sem tartozik utána igazán. Sok szabályt kénytelenek követni, de rengeteget nevetnek, hiszen csak így lehet kibírni. De mi mindent kell kibírni? Van, hogy elvisznek a rendőrök. Előfordul, hogy kirabolnak. Át kell vészelné, ha társad meghal. Ilyen tapasztalatokkal az ember háta mögött érthető, hogy általában a hajléktalanok félelme a betegségekétől – a Moszkva téri galeri szinte minden nap megoldotta, hogy fürödjön. Flórának leginkább a mindennapi internetezés, hírolvasás hiányzott, de a „Csöves-rádió” pótolta ezt. Az információért is megküzdnek, nagyon tájékozottak: olvasnak, megbeszélnek a közéleti ügyeket, történéseket.

Miről szól egy nap? Nem arról, hogy várod, míg a sült galamb vagy a kannásbor a szádba repül. Egész napos séta, lehetőségek szerinti pénzkeresés, legtöbbször izomlással és jó sok kilométerrel a lábukban térnek nyugovóra. Segítenek másoknak, hátha csurran-cseppen valami. Meg kell találni a kis ügyeket, amiből lehet profitálni, a tárgyakat, amiket el lehet adni, visszaváltható üveget keresni. Közben nevetés. Nem mutatod kifele a szomorúságot. Szomorúak, hiszen nem szabadok. A pénz fogságában élnek, és rengeteget robotolnak érte. Nem csak sörre, borra, rövidre kell a pénz. Enni, inni, samponra, borotvára, hiszen az ápoltság hatalmasat lendít a napi kereseten. Fesztiválóznak, igen, de ez leginkább azt jelenti, hogy összeszedhetik, amit

más otthagytak. Az újrahazsnoztás fontos fogalom ebben a körben; összegyűjtik a kincseket – akár a kukából. De onnan nem esznek, ez is egyfajta alapszabály. Ha megszoktak a normákat, szabályokat, robotolást, csalódásokat, kudarcokat, nagyon nehéz visszatérni a „normál kerékvágásba”, és hazamenni. Minden apróságnak nagyobb jelentése lesz: az utcai élethez képest egy családban sokkal kevesebb inger éri az embert. Sokan megpróbálták felnyitni a szemüket – köztük Flóra is. És azóta mi történt? Szigorú törvények, elszomorító történetek és halálhírek. Néha elindul egy kezdeményezés több-kevesebb sikerrel. Mikor segítünk, és mi miatt fordítjuk el a fejünket? Mi a megoldás? Van megoldás?

SZERETJÜK, DE MÉG NEM ÉREZZÜK ÁT? AZ EURÓPAI AZONOSSÁGTUDAT ÁLLAPOTA A KELETI BŐVÍTÉS UTÁN

BESIR CEKA, ALEKSANDRA SOJKA

(LOVING IT BUT NOT FEELING IT YET? THE STATE OF
EUROPEAN IDENTITY AFTER THE EASTERN ENLARGEMENT)

Eredetileg megjelent: European Union Politics 2016, 17(3): 482-503

TÓTH BERNADETT

Besir Ceka, az amerikai Davidson College professzora, valamint Aleksandra Sojka, a University of Granada egyetemi tanára cikkében az Európai Unióhoz legutóbb csatlakozó volt szovjet államok integrálásának kérdését vizsgálja.

A közelmúltban megjelent egyfajta európai identitás az EU-15 tagországai között. Kérdéses azonban, hogy a sokáig szovjet befolyás alatt álló országok hogyan tudnak, illetve fognak tudni azonosulni ezzel az eszmével. A cikkírók legfőbb célkitűzése, hogy empirikus beszámolót nyújtsanak az európai identitás keleti bővítés utáni állapotáról, így közreműködve egy olyan vitában, amelynek kapcsán eddig feltűnően kevés hasonló típusú értekezés született.

Megállapítható, hogy a volt kommunista országok lakosai kevésbé tartják magukat európainak, mint nyugati társaik, habár Európához való kötődésük mélyen gyökerezik. Ennek oka a hidegháború alatti elkülönülés, ám fontos megjegyezni, hogy a különböző generációk között is megfigyelhető egyfajta megosztottság. Közép- és Kelet-Európában a fiatalabb állampolgárok ugyanannyira vallják magukat európainak, mint a nyugatiak, az idősebb generáció azonban kevésbé. Utóbbi elsősorban azzal magyarázható, hogy ez a társadalmi csoport még egy másfajta rendszerben szocializálódott, ahol nem tudatosították bennük már kiskoruktól fogva az „európaiságot”. A Szerzők megállapítása alapján a fiatalság kezében a jövő, hiszen amennyiben sajátjuknak érzik az európai azonosságtudatot, úgy nagyban hozzájárulhatnak eme közösségváltás minél gyorsabb elterjedéséhez. A bizonyítékok alapján pedig a keleti fiatalok még a nyugatiaknál is jobban kötődnek Európához.

A keleti bővítés folyamatának indoklottsága megosztja a tudósokat, ám egy közös identitástudat megteremtése, jelenléte elengedő oknak tűnik e procedura végrehajtásához. Fontos, hogy tapasztalati úton felfedezzük a két régió közötti szemléletbeli különbségeket – elsősorban azokat, amelyek az Európához tartozással kapcsolatosak –, s megtaláljuk ezek forrásait.

A társadalmi identitás elmélete alapján az európai azonosságtudatot legalább két fő elem alkotja: egy érzelmi (affective) és egy megismerő (cognitive). Előbbi lényegében véve azt jelenti, hogy milyen mértékben érezzük azt, hogy országunk Európához tartozik. Kognitív európai identitáson azt értjük, hogy saját magunkat mennyire tartjuk európai állampolgárnak.

A Szerzők a felmérés előtt négy alapvető elméleti feltevést fogalmaztak meg – a két fő alkotóelemre nézve kettőt-kettőt. Az európai identitás kognitív dimenziójára vonatkozó állítások: az Európai Unió keleti részén élő polgárok kevésbé tartják magukat európainak mint nyugati társaik, illetve a kelet-európai fiatalság nagyobb mértékben gondolja magát európainak, mint az idősebb generáció.

Az affektív elemmel kapcsolatos megállapítások pedig a következők: az Európai Unió keleti állampolgárai nem kötődnek kevésbé Európához, mint a nyugatiak, valamint az EU keleti részén élőket vizsgálva a különböző korcsoportok megközelítőleg ugyanolyan mértékben érzik azt, hogy Európához tartoznak.

Ceka és Sojka tanulmányuk elkészítéséhez a 2007-es és 2009-es IntUne tanulmányt használták fel,

Közép- és Kelet-Európában a fiatalabb állampolgárok ugyanannyira vallják magukat európainak, mint a nyugatiak

némi kiegészítéssel, úgy mint a vallásosság mértéke. Az adatok néhol megegyeznek az előre prognosztizált eredményekkel, pár helyen azonban egészen meglepőek lettek.

Az előzetesen megfogalmazott tézisekkel összhangban a felmérés szerint a közép- és kelet-európai országok állampolgárai jobban kötődnek az EU-hoz, mint nyugaton. A kognitív európai identitást tekintve ennek épp az ellenkezőjére jutottak. A két kategóriában kapott értékek közötti különbség Magyarország és Bulgária esetében a legnagyobb. További érdekesség, hogy míg a régebbi tagállamokban az affektív és kognitív európai identitás mértéke nagyjából megegyezik, addig az újonnan csatlakozott országokban a két érték közötti különbség nagyobb, méghozzá az előbbi javára.

További aspektusokat vizsgálva az is kiderült, hogy a nyugati országokban az idősebb korosztályba tartozók közül többen vallották magukat európainak, mint keleten ugyanennek a csoportnak a tagjai. A huszonöt éven aluliak esetében azonban az arányok közel azonosak, aminek legfőbb oka az lehet, hogy amikor ezek a keletebbre élő személyek születtek, gyermekek voltak, egyfajta szemléletváltás volt kialakulóban a rendszerváltásnak köszönhetően; az emberek egyre fontosabbnak tartották az „európaiságot”, ennél fogva gyermekeiket is ebben a meggyőződésben nevelték. A kognitív európai identitás terén kapott eredményeket összefoglalva arra jutunk, hogy az elmúlt évek pozitív tendenciájának ellenére a nyugati emberek közül még mindig többen tartják magukat európainak, mint a közép- és kelet-európaiak esetében. Az affektív európai identitás statisztikáit tekintve Ceka és Sojka arra jutott, hogy a közép- és kelet-európaiak jobban kötődnek a kontinenshez, mint a nyugat-európaiak. A különböző korosztályok vizsgálatakor az is kiderült,

hogy az idősebbek esetében az arány mindkét égtájon magasabb, mint a fiataloknál. Egyéb szempontok megfigyelése alapján további következtetésekre is jutottak. Minél tanultabb és több ismerettel rendelkezik egy személy az EU-ról, annál nagyobb európai azonosságtudattal rendelkezik. Apróbb különbségek fedezhetők fel még a politikai irányultság, a nemek és a vallásosság tekintetében. Jelentősebb eltérés mutatkozik a nemzeti identitás esetében; minél erősebben jelen van ez egy állampolgár életében, annál alacsonyabb kognitív eredménye. Azok a személyek, akik sokszor utaznak más uniós országokba, illetve gyakran kerülnek kapcsolatba külföldiekkel (európaiakkal), nagyobb európai azonosságtudattal rendelkeznek, mint ahogyan azok is, akik úgy gondolják, hogy az EU előnyös saját és/vagy országuk számára. Végül, de nem utolsó sorban kiderült az is, hogy a gazdagabb országok lakói kevésbé tekintik magukat európainak. Annak az okára azonban nem derült fény, hogy a munkanélküliség minél magasabb aránya, s a GDP növekedése hogyan eredményezheti az Európához való tartozás érzésének csökkenését. Összefoglalva, Ceka és Sojka tanulmányukkal a következőkre jutottak: Az új tagállamok lakosai úgy érzik, hogy Európához tartoznak, ám nem annyira tartják magukat európainak, mint ahogy nyugaton. A kelet-európai fiatal generáció nagyobb arányban vallja magát európainak, mint az idősebb korosztály, náluk egyszerre van jelen a nemzeti és szupranacionális identitás. Az ifjabb korcsoportot tekintve kelet és nyugat között nincs jelentős különbség. A tanulmány arra enged következtetni, hogy – Kelet- és Közép-Európával ellentétben – a generációk változásával nyugaton egyre kevesebben fognak európai identitással rendelkezni, azaz a keleti bővítés eredményeként a szupranacionális identitás képződése újraindulhat Európában. Látható, hogy az európai azonosságtudat bonyolult és fejletlen jelenség, jövője pedig megjósolhatatlan. ✎

SZEMBENÉZÉS A DEMOKRATIKUS RECESSZIÓVAL

LARRY DIAMOND

(FACING UP TO THE DEMOCRATIC RECESSION)

Eredetileg megjelent: Journal of Democracy, 2015, 26(1): 141-155

FRANG BÁLINT

Larry Diamond, a Journal of Democracy alapító társszerkesztője, cikkében a globális demokrácia sorsát vizsgálja. A 2014-es év a negyvenedik évfordulója volt a portugál szegfű-forradalomnak, amely bevezette a Huntington által a globális demokrácia „harmadik hullámaként” ismert fogalmat. Amikor 1974-ben elkezdődött az említett hullám, a világ független államainak csupán harmada felelt meg a választási demokrácia követelményeinek. A következő három évtizedben a demokrácia terjedése figyelemre méltó globális lendületet vett. 2006-ban azonban megtört a felfelé ívelés és egy hosszabb megszokás következett, mely azóta is tart. Az empirikus trendeket kétféleképpen lehet szemlélni. Egyrészt lehetséges, hogy egy egyensúlyi periódus van kialakulóban, másrészt azonban az utóbbi évtized a demokrácia hanyatlásának kezdetét is előirányozhatja. A kérdés eldöntéséhez nem csupán a demokráciák instabilitását és stagnálását vizsgálja a Szerző, hanem az elmélyülő tekintélyelvűséget is elemzi a nem demokratikus, illetve a működésben és önbizalomban is hanyatlást mutató erős demokratikus államokban.

Diamond megközelítése a rendszerek klasszifikációját illetően megegyezik a Freedom House módszerével, amely bizonyos kulcsfontosságú változók folyamatos vizsgálatán nyugszik, kivéve azon esetekben, amelyekben a Szerző meggyőző ellentmondást talál bizonyítékkal. A 2006 óta tartó enyhe demokratikus recesszió okai között azonban, a fejlődés hiányán vagy globális szintű demokratikus erodálódáson túl, számos más indikátort is érdemes figyelembe venni. A Szerző ezen a csapásirányon indul el és mutat be

négy fő problémakört a teljes kép felvázolása érdekében. Először is, gyorsul a demokratikus összeomlások mértéke. Az ezredforduló óta 25 alkalommal láthattunk példát a demokrácia összeomlására. Ezek nem minden esetben puccs által valósultak meg, a demokratikus jogok és eljárások leépülése is ide sorolható. Az esetek egy részében mindez gyengébb minőségű demokráciákban zajlott le, mégis sorozatosan megfigyelhető a szabad és tisztességes többpárti választási verseny felváltása vagy leépítése a demokrácia alapvető standardja alá. Diamond szerint ennek a tendenciának tökéletes példája Putyin Oroszországa, Erdogan Törökországa vagy Khama Botswana-ja, de közéjük tartozik többek között Venezuela, Kenya, Bolívia, Banglades vagy Thaiföld is. Mindemellett, 2006 óta megfordult az a hidegháború utáni állapot, mely alatt a szabadság és jogrend tekintetében, a fejlődő államok kettő az egyhez arányban szárnyalták túl a hanyatlókat. Minderre a fekete-afrikai országok bírnak mérvadó példával, ahol a korrupció, a hatalommal való visszaélés, a leépülő jogállamiság és a csökkenő átláthatóság egyre elterjedtebb. Másodsorban leromlott a demokrácia stabilitása néhány ún. „függő államban”. Ezek jószerével azok a nagy népességű, gazdaságú és fejlődő piacú országok, mint Dél-Korea vagy Kína. Diamond 27-et számolt ezekből össze és vizsgálati alapján mindösszesen kettő szabadabb ma, mint 2005-ben. Összességében csekély demokratikus fejlődés tapasztalható körükben, sőt a stabil nyugaton kívül eső, jelentősebb államokra a stagná-

Stratégiai jelentős államokban az autokratikus rendszerek elmélyülése tapasztalható

lás és a visszafejlődés a jellemző ebben a tekintetben. Továbbá, stratégiaileg jelentős államokban az autokratikus rendszerek elmélyülése tapasztalható. A jelenségre elsősorban Oroszország és Kína kapcsán hívja fel a figyelmet Diamond. Egyre erőteljesebben tapasztalható a demokratikus normák elnyomása a média vagy a különböző intézetek által. A civil társadalom visszaszorítása és a nyugati demokráciák lealacsonyítása ugyancsak egyre jelentősebb méreteket ölt. Megemlítené, hogy Kína átvette a nyugati vezető szerepét Afrika segélyezésével illetően, kiemelve ezzel saját, gyors ütemű, demokráciát nélkülöző fejlődését a körzetben. Az autokratikus rezsimek újjáéledése mindemellett korlátozza a civil szervezetek megalakulását és működését, elnyomja az internet-szabadságot, miközben egyre találékonyabb és kifinomultabb stratégiákat alakítanak ki milderre. Végezetül pedig, a nyugati demokráciák gyengülése is felelős a kialakuló helyzetért. Mitöbb, a recesszió egyik legnyugtalanítóbb dimenzióját villantja fel a demokratikus hatékonyság, energia és önbizalom gyengülése nyugaton, beleértve az Egyesült Államokat is. Megfigyelhető a törvényhozás lassulása, a politikai rendszer polarizációja, az átláthatatlan kormányzati- és kampányfinanszírozás, miközben a Kongresszus egyre kevésbé képes még a költségvetés elfogadtatására is. Ezzel egyidejűleg nemzetközileg érzékelhető, hogy a demokrácia előmozdítása már

hátrább sorolódott az államok külpolitikájában. Diamond hangsúlyozza, hogy az autoriter állami médiumok örömmel számolnak be ezekről a diszfunkciókról, annak érdekében, hogy kétségbe vonják a demokrácia értékeit, elősegítsék annak általános hitelvesztését és ellenálljanak az autokratikus rendszer elleni nyomásnak. A demokrácia intézményét tehát az utóbbi évtizedben a globális recesszió jellemzi. Ugyan a visszaesés elmélyülésének veszélye egyre nő, a helyzet mégsem teljesen kilátástalan. Diamond szerint, amíg a demokráciák kevésbé ösztönzően teljesítenek, az autoriter rendszereknek is meg kell küzdeniük saját kihívásaikkal. A Szerző szerint egy rezsim stabilitásának egyetlen hiteles forrása annak legitimitásában rejlik. Hogy a demokratikus recesszió tovább mélyül-e, avagy a trend megfordul, számos tényezőn múlik. Diamond szerint létfontosságú, hogy a demokraták ne veszítsék el a hitüket az autokratikus rendszerek teljesítőképességét látván. Kiemeli, hogy Európa és az Egyesült Államok szerepe igen jelentős a „harmadik hullámban” megalakult demokráciák megszilárdításának támogatásában, azonban közönyösségük és tehetetlenségük nagymértékben növelheti az új rendszerek leépülését. S ugyan a gyakorlatban a demokrácia gyengül, világszerte az emberek értékrendjében egyre erősebben van jelen. Ez a demokratikus növekedésnek nagy lehetőséget jelenthet, azonban ha ez a mérsékelt recesszió válságba csap át, az kizárólag azért történhet meg, mert az erős demokráciák a saját ellenségeiké váltak. ↗

Közel 10 éve zajlik egy karokon átívelő, nemzetközi szakfolyóirat-szemléző kutatómunka az egyetem falai között, ennek keretében készült a fenti recenzió is. A szemlézőcsoport tagjai Virág Attila egyetemi adjunktus vezetésével készítik a magyar nyelvű összefoglalókat kurrens, referált, tudományos szaklapok tanulmányaiból.

AKTUÁLIS

- ELLENSÉG A KAPUKNÁL,
AVAGY MEGKEZDŐDÖTT MOSZUL OSTROMA

SZALAI RÉKA

Átfogó offenzíva indult október 17-én a magát Iszlám Államnak nevező dzsihadista csoport iraki fellegvárának, Moszulnak visszafoglalására. Az Egyesült Államok által vezetett koalíció légitámadásokkal és katonai tanácsadókkal támogatja a hadműveletet, szárazföldön pedig mintegy harmincezer – az iraki biztonsági erők, kurd pesmerga harcosok, síita milíciák, illetve szunnita arab törzsek – harcolnak a szélsőségesek ellen. A katonai akció célja, hogy elvágja a dzsihadisták utánpótlásait Moszul és Rakka között. Elemzők szerint a szélsőségesek folyamatosan veszítenek területeikből, harctéri kudarcukat kétarcú propagandájukkal próbálják leplezni.

Moszul, avagy egykori nevén Ninive – az ókori Kelet tündöklő központja, az Asszír Birodalom fővárosa, az Iszlám Állam számára is szimbolikus jelentőséggel bír. A dzsihadista csoport vezetője, Abu Bakr al-Bagdadi 2014 nyarán eddigi egyetlen videóüzenetében itt kiáltott ki a „kalifátust”. Több hónapos előkészítés előzte meg az iraki hadsereg és szövetségesei támadását. A háttérben ugyanis szövvényes politikai játszmák zajlottak, mivel korántsem volt egyszerű eldönteni, kik vehetnek részt az offenzívában. Az iraki mi-

niszterelnök, Haider al-Abadi az ostrom kezdetének bejelentésekor hangsúlyozta, hogy a szunnita-többségű városba csak az ország hivatásos katonái és rendőrei léphetnek be. Vagyis ez azt jelenti, hogy az Irán által támogatott síita fegyveres mozgalom, a szunnita törzsek és a kurd védelmi erők csak Moszul határáig nyomulhatnak előre. A bagdadi kormány számára azonban az is fontos, hogy betartsa korábbi ígéretét, miszerint év végéig megtisztítja Irakot az Iszlám Államtól.

Törökország szerepvállalása meglehetősen vitatott volt. Ankara végül – többszöri kérés ellenére – nem kapta meg az engedélyt, hogy részt vehessen a katonai akcióban, csupán légitámadásokkal támogathatja a koalíció hadműveletét. Recep Tayyip Erdoğan török elnök ezt nehezményezi, mivel úgy látja, a felekezeti ellentétek további belharcoltathoz vezethetnek. Ankara valószínűleg inkább attól tart, hogy a hadműveletekkel az iraki kurdok növelhetik befolyásukat, ez pedig akár nagyfokúbb autonómiához vezethet, amely törökországi kurd szeparatizmus felerősödését is eredményezheti.

A török-kurd viszály máshol is nehezíti az Iszlám Állam elleni küzdő fegyveres erők hatékony együttműködését: Ash Carter

amerikai védelmi miniszter hangsúlyozta, hogy Moszullal párhuzamosan a dzsihadisták szíriai fellegvárának számító Rakka ostromára is megkezdtek a felkészülést. A Szabad Szír Hadsereg Törökország által támogatott egységei már több települést elfoglaltak, köztük a mitikus jelentőségű Dabiqot is. Az iszlám eszkatológia szerint ez a város lehet a helyszíne egy végső csatának, ahol a muszlimok hadserege győzelmet arat a keresztények felett. A városnak a dzsihadisták is szimbolikus jelentőséget tulajdonítanak, ugyanis innen kapta nevét hírhedt internetes magazinjuk. Az iraki hatóságok szerint az

offenzíva első hete alatt mintegy nyolcvan települést szabadítottak fel Moszul környékén az Iszlám Állam rémuralma alól. Az offenzíva kezdete óta a dzsihadisták folyamatosan veszítenek területeikből, katonai és pénzügyi nehézségeiket ambivalens propagandával próbálják ellensúlyozni. Míg egyes képek azt mutatják, Moszulban minden változatlan, az emberek élik hétköznapi életüket, más felvételek tanúsága szerint a dzsihadisták harcra készülnek, hogy bármi áron megvédjék a várost. Az ENSZ attól tart, hogy a szélsőségesek emberi pajzsként fogják használni a városban rekedt mintegy másfél millió civilt, így több százezer ember kényszerülhet lakhelye elhagyására.

A VILÁG LEGVESZÉLYESEBB VIZEI

BEKKER BALÁZS

Felcsendül a „He’s a Pirate”, a nyugodt víz öbölbe egy fekete vitorlás hajó érkezik, rajta széles karimájú kalapot viselő, fél szemű, falábú, karddal hadonászó, hosszú szakállú Johnny Depp-ek, hogy valami ártatlan – azonban több ember életébe kerülő – csinnyel aranya, egyéb kincsekre, és a legfontosabbra; rumra tegyenek szert. Napjainkban a kalózkoról az embereknek előbb jut eszébe a popkultúra és a szórakoztató ipar által túlrómantizált kalózkép, mint a jelenleg a világ tengerein súlyos problémát jelentő kvázi terrorista szervezetek, akik százmillió nagyságrendű kárt és akár emberélet veszteségeket okozva terrorizálják a hajósokat.

A jelenkor legsúlyosabb kalóztevékenysége – az internet után – a szomáliai félsziget környékén, az Indiai Óceán vizein található. Az szomáliai polgárháború kirobban-

sától kezdve a 2010-es évek elejéig kalózok nevéhez évi szinten több száz támadás volt köthető, mostanra már egy kicsit konszolidálódott a helyzet. A célpontok elsősorban kereskedő és halászhajók. A támadók általában a hajó által szállított értékekre, és a legénység elfogására törekcsenek, hogy aztán a foglyul ejtett hajósokért később komoly váltságdíjat tudjanak követelni.

De kik is ezek a kalózkok? Kezdetekben egyszerű szomáliai halászok voltak, akik az ország vizein megjelenő illegális, külföldi halászkorlát próbálták védeni tengeri területeiket. Azonban az idő előrehaladtával egyre agresszívebbek lettek, és felfedezték a gazdag külföldi kereskedőhajók kifosztásában rejlő potenciált. A Robin Hood komplexus tipikus esetei, akik a rabló tevékenység-

geik ellenére magukra a „jófiúként” tekintettek, a polgárháború idején meggyengült szomáliai államszervezet talpra állásáig az ország védelmét, és gazdasági ellátását tűzték ki céljukként. Ezzel legitimálták a külföldi halász- és kereskedőhajók elfogását és kifosztását. Nincs se kiképzésük, se követelményeik, aki rendelkezik egy motorcsónakkal és fegyverrel – ami arrafelé nem ritka – az csatlakozhatott. Még csak veszélyes foglalkozásnak sem számít, hiszen a nemzetközi egyezmények értelmében a civil kereskedő hajók nem hordozhatnak fegyvereket a fedélzetükön. A törvénytől sem kell tartaniuk, hiszen a vizek, ahol tevékenykednek, vagy hivatalosan Szomáliához tartoznak, ahol életképes kormány híján nem igazán vannak kényszerítő erejű törvények

életben, egyéb esetekben pedig – ha csak nem tetten érték őket – bizonyíték hiányában nem igazán tudtak mit kezdeni velük a hatóságok. Az elmúlt 2-3 évben azonban gyors hanyatlásnak indult a kalózkodás, 2013-ban már csak minimális számú támadás történt, és még kevesebb zárult sikerre, 2014-re pedig tulajdonképpen teljesen megszűntek. A szomáliai vizeken hajózó kereskedők privát biztonsági cégeket bérelnek a hajóikra, akik megvédik őket egy esetleges támadástól, nemzetközi egyezményeknek köszönhetően megsokszorozták a területen a haditengerészeti jelenlétet, de néhány cég szimplán csak elkerüli a hajóival a veszélyes vizeket. Ez nem jelenti azt, hogy a terület ma már veszélytelen, inkább csak sikerült a veszélyt bizonyos módszerekkel minimalizálni és korábban tartani.

A MOSZULI OSTROM UTÁN JÖN CSAK A NEHEZE

– INTERJÚ DR. CSICSMANN LÁSZLÓVAL

BEKKER BALÁZS

Kezdetét vette a végső harc az Iszlám Állam ellen: az iraki hadsereg és az iraki kurdok a szövetséges erőkkel és Iránnal kiegészülve 2016. október 16-án elindították a moszuli offenzívát, mely véget vethet a terrorállam iraki regnálásának. A támadók lassan, de biztosan haladnak előre, egyre nagyobb területet felszabadítva a városból. Azonban még egy sikeres offenzíva sem jelentene teljes nyugalmat a régióban. Az ostrom, és annak lehetséges következményei kapcsán dr. Csicsmann László, Közép-Kelet szakértővel, és a Budapesti Corvinus Egyetem Társadalomtudományi és Nemzetközi Kapcsolatok Karának Dékánjával beszélgettünk.

Miért fontos Moszul az Iszlám Állam szempontjából, és milyen szerepet játszik a működésükben a város?

Főleg azért fontos, mert területi szempontból az elmúlt évben jelentősen visszaszorult az Iszlám Állam. Összesen két stratégiailag fontos nagyvárosuk maradt – Moszul, illetve Szíriában Rakka – melyet ha elvesztenek, akkor inkább egy hagyományosabb terrorszervezetté fognak átalakulni, míg jelenleg még mindig egy jelentős területet tudnak ellenőrizni.

Az ostrom hogyan befolyásolja a város lakosságát?

Moszul korábban egy Budapest méretű város volt, 2 millió körüli lakossággal. A háború és az Iszlám Állam miatt rengetegen elmenekültek, a becslések szerint 1,3 millióra fogyott az itt élők száma. A város elvesztése egyben azt jelenti, hogy ezt a lakosságot is elveszíti az Iszlám Állam. Az ostrom több héttel, sőt akár hónapokig is eltarthat, hiszen az iraki hadsereg próbál arra figyelni, hogy minél kisebb legyen a civil áldozatok száma, ehhez pedig az kell, hogy utcáról-utcára, házról-házra tisztítsák meg a várost az Iszlám Állam híveitől. Az ostrom újabb menekülthullámot eredményezhet, ugyanakkor azt gondolom, ha rend van a városban, akkor a lakosság egy idő után vissza fog térni. Abban már nem vagyok azonban biztos, hogy azok fognak visszaköltözni, akik egyszer elmenekültek innen.

Ha a szövetségesek sikeresen visszafoglalják Moszult, akkor Irakból teljesen kiszorulna az iszlám állam?

Fokozatosan, de igen. Kisebb területek maradnak még az ellenőrzésük alatt, de én azt gondolom, hogy ahogy Moszult sikerül visszafoglalni, úgy ezek is fokozatosan visszaszorulnak majd. Azonban ez csak a katonai oldala, nyilván nagy kérdés, hogy mi jön ezután, kinek a kezébe kerülnek ezek a területek, és sikerül-e rendet teremteni.

Az ostrom olyan ellentétes álláspontú feleket állított egy oldalra, mint a törökök meg a peshmerga kurdok.

Ez mennyire befolyásolja esetleg a támadások hatékonyságát, hogy két olyan szervezet kényszerül együtt harcolni, akik amúgy ellentétes érdekeket képviselnek?

Azt gondolom, hogy van azért köztük egy konszenzus abban, hogy az Iszlám Állam mindenkinek ellenség. Ez annak ellenére kijelenthető, hogy korábban voltak regionális szereplők, – éppen Törökország – amely egyes vélemények szerint részben hozzájárult az Iszlám Állam megerősödéséhez, mikor szemet hunyt a török-szíriai határon átkelő dzsihadisták felett, akik később az Iszlám Államhoz csatlakoztak. Tehát van egy közös nevező, ez az Iszlám Állam elleni harc, viszont pont azért vagyok szkeptikus Irak és Szíria jövője szempontjából, mert ahogy ez a közös ellenség megszűnik, elő fog jönni az összes jelenleg háttérbe szorított törésvonal. Az Iszlám Állam elleni katonai fellépés mindenképp szükséges, azonban mi nyugatiak szeretjük leegyszerűsíteni azt, ami a Közép-Keleten történik. Azt gondoljuk, hogy ha az Iszlám Állam nincs, akkor megoldódnak a problémák. Én inkább azt mondanám, hogy a java még csak most jön, mert azok, akik együtt harcolnak az ISIS ellen, most majd lehet, hogy egymásnak fognak ugrani. Hogy egy konkrét példát mondjak, itt van maga Moszul városa, ahol Törökország is bejelentette az igényét az elmúlt napokban. Erdogan azt is megfogalmazta, hogy tulajdonképpen ez egy népszövetségi döntés eredményeképp került Irakhoz, és Törökországnak történelmi jogai vannak a város kapcsán. Ha a kurdok szabadítják fel a várost, az sem jó, mert ez nem a kurd regionális autonóm terület

FOTO: BAUER EWESÉ

része és ez komoly konfliktusokat okozhat. Amennyiben az iraki kormányerők vonulnak be az Irán által támogatott sítá milíciák élén, az a Moszulban élő, főként szunnita arabokat fogja elijeszteni. A helyzet semmiképp sem kedvező. Eleve azért alakulhatott ki az Iszlám Állam, mert az emberek kiábrándultak az iraki kormányzattól. Tehát az okok, amelyek az Iszlám Állam térnyerését elősegítették nem szűntek meg.

Ha sikerül az offenzíva, és visszafoglalják Moszult, az ott kialakuló káoszban nem lehet, hogy egy újabb autoriter terrorszervezet veszi át a hatalmat?

Nem kizárt ez sem, bár azért azt gondolom, hogy például Moszulnál maradván, volt egy bizonyos fokú támogatottsága az Iszlám Állam térnyerésének 2014 júniusában, amikor kikiáltották a kalifátust. Viszont az azóta elkövetett brutális fellépés, emberekkel való bánásmód diszkreditálta ezt a szervezetet. Azt azonban nem zárom ki, hogy valami megmarad, vagy más szervezet formájában létrejön valami hasonló, amennyiben a kialakuló vákuumhelyzetet nem tudja betölteni az ostromló felek közül senki.

Adott esetben egy sikeres támadás meg tudja nyitni a teret Szíria felé?

Az elmúlt napokban az amerikai katonai vezetők nyilatkoztak ebben a kérdésben. Ők párhuzamosan tervezik megindítani a Rakka elleni ostromot heteken belül, azért, hogy a lehető legnagyobb nyomás helyeződjön az Iszlám Államra. Rakkában azért más a helyzet, mert Irakban a helyi hadsereget és a kurd pesmergákat támogatva megy a felszabadítás, addig Szíriában

nem ilyen egyszerű a képlet. Ott még inkább ütköznek a regionális és globális érdekek. Az USA-nak nem érdeke az Asszad rezsim kezébe visszaadni a várost, ugyanakkor azt sem gondolom, hogy Rakkát a kurdok fennhatósága alá szeretnék helyezni, hiszen ez alapvetően nem egy kurd terület. Nagyon összetett, hogy hogyan lehet kijönni ebből a helyzetből, és mi az, ami Szíriában visszaállítja a rendet. Logikusnak tűnik, ha az Asszad rezsim egész Szíria felett ellenőrzést tud gyakorolni, akkor fenntarthatja a stabilitást. Csakhogy én ebben azért nem hiszek, mert valamiért elindultak a 2011-es események, nem lehet úgy tenni, mintha semmi nem történt volna az elmúlt években.

Ön szerint mennyi ideje van még hátra az Iszlám Államnak?

Ha kimondottan az iraki és szíriai egybefüggő területet ellenőrző Iszlám Államra gondolunk, akkor azt mondanám, hogy már csak hónapok kérdése. Ez önmagában még nem az ISIS végét jelenti, csak az általa kontrollált területeket és lakosságot fogják elveszíteni, ami azért elég jelentős. Azonban ne felejtsük el, hogy ehhez a globálisan Iszlám Államnak nevezett jelenséghez, Libiától Pakisztánig bezáróan több mint ötven nemzeti alapon szerveződő alakulat csatlakozott. Abban, hogy ez az egész helyzet globálisan meg fog most oldódni, én nem nagyon hiszek. Ha az Iszlám Állam meg is szűnik, lesz majd másik hasonló szervezet. Azonban ha az Iszlám Állam megszűnik államnak lenni, és újra csak egy terrorszervezet lesz, a harcosaik egy része szinte biztosan ott fogják hagyni, és megpróbálnak majd visszatérni hazájukba. Rengetegen érkeztek Európából, az ide történő visszatérés még rengeteg problémát vethet majd fel. ✎

IZGALMAS ÉPÜLET, SOKAT MEGÉLT CAMPUS: CORVINUS FEHÉRVÁRON

A Fővámpalotához hasonlóan a Budai út 43. alatt található Székesfehérvári Campus épületei is évszázados múltra tekintenek vissza, jelenük pedig talán még izgalmasabb, mint budapesti testvéreiké.

A Corvinus újdonsült campusának hangulata jelentősen különbözik a Pesti Campus-étól - míg a budapesti épületeinket utak választják el egymástól, addig Székesfehérváron egy körülkerített, parkszerű terület fogadja a hallgatókat. 1903-ban Say Ferenc székesfehérvári építész tervei alapján készült el az azóta jelentősen átalakult, a jelenlegi Budai út 41-45. számok alatt található épületegyüttes. A 41-es számozás alatti épületeket a rendszerváltás után lebontották, helyükön jelenleg az Interspar, a DM és az OBI található. A 43-as és 45-ös házszámok az évek során számtalan - többségében katonai - egységnek adtak otthont. Megépülése után az I. világháború végéig a császári és királyi 69. Híndenburg-gyalogszereg központja volt a jelenlegi Corvinus, a II. világháború lezárásáig pedig a magyar királyi Szent István 3. honvéd gyalogszereg laktanyájaként szolgált. A szovjet csapatok kivonulásáig szintén gyalogsági katonai laktanya volt, ezt követően 1993-ban újjították fel az épületeket és alakították át a területet. A Zrínyi és Hadiárva utcák, valamint a Budai út által határolt terület ősz óta már négy intézmény helyéül szolgál: a Corvinus campusa mellett a Lánosz Kornél Gimnáziumnak, a Széchenyi István Műszaki Szakgimnáziumnak és az

Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Karának ad otthont, tehát igazi oktatási központ, közel 2000 diákkal és hallgatóval. Egyetemünk két épülettel kezdte meg székesfehérvári képzéseit, amelyből egyben zajlik oktatás, a másik egyelőre felújításra vár. Utóbbiban kap majd helyet a könyvtár, az informatikai laborok, emellett további szemináriumi és előadóteremmel is bővül majd itt az egyetem. A beruházás értéke meghaladja az egymilliárd forintot, a források nagy része pályázat útján válik elérhetővé a Corvinus számára.

A már működő épület három szintre tagolódik. A földszinten található a 128 fős befogadóképességű helyi „nagyelőadó”, illetve néhány szemináriumi terem, a tanulmányi iroda, az aula, valamint a hallgatói étkezősarok és a porta is. Az első emeleten az üzemeltetésért felelős irodák (Koordinációs Iroda: campusigazgatóság, műszaki és informatikai terület, kommunikáció), továbbá az oktatói szobák és a karbantartás kaptak helyet. Ide került a HÖK helyi szobája is.

A teljesen felújított épület modern külső és belső kialakításának csúcspontja minden bizonnyal a második emeleten található

kollégium, amely az egész Corvinuson egyedülálló a maga 50 férőhelyével. Az egyetemen belüli besorolása szerint IV. kategóriás, azaz a legmagasabb komfortfokozattal bír, ilyen osztályzatot csak a Ráday Kollégium egyes részei kaptak az intézményen belül. A szobák két, a két-három szobából álló apartmanok négy-öt fő számára nyújtanak lakhatási lehetőséget. Mindegyik lakóegység légkondicionálással felszerelt, így a melegebb időszak folyamán is megfelelő szállást biztosít - nyáron akár hostelként is. A közös

helyiségek pedig még talán ezt is felülmúlják: a hűtő- és fagyasztószekrények, a bútorok és eszközök mind újak, elektromos főzőlappal és sütővel felszerelt a konyha. Ezzel egy légtérben található a társalgó rész, ahol babzsákok, beszélgetős asztalok és tévé is rendelkezésre állnak az itt lakóknak. Ebből nyílik a mosó- és vasalóhelyiség is, ahol szintén új eszközök növelik a hallgatók komfortérzetét. Kártyás beléptetőrendszer garantálja, hogy csak a kollégisták léphessenek be, továbbá a Cornet ugyanúgy elérhető, mint az épület többi részén. ↗

EGYETEM ÉS MUNKAHELY EGYBEN

A munkaadók a pályakezdő munkavállalóktól is előszeretettel követelik meg a munkatapasztalatot, miközben sok egyetem elkeseredett szélmalomharcot vív a nappalis hallgatók munkavállalása ellen. Erre az érdeellentétre is megoldást jelenthet a duális képzés, ahol a munka és a tanulás nem ütközik egymással, mivel mindkettőnek megvan a maga ideje a képzési programban.

A duális diplomás képzés lényege, hogy az abban résztvevő hallgatók már legelső szemeszterüktől kezdődően szakmai gyakorlatot is folytatnak tanulmányaikkal párhuzamosan. Így lehetőségük nyílik rá három és fél éven át, hogy a képzésüknek megfelelő szakterületen beelássanak egy vállalat működésébe és tapasztalatot szerezzenek. A Corvinus alap- és mesterképzésen is bekapcsolódott a programba, előbbi Székesfehérváron érhető csak el Gazdálkodási és menedzsment, illetve Pénzügy és számvitel alapszakokon.

Az első évfolyamosok beszámoló szerint a lehetőség jó, de nem duálisos szaktársaikhoz képest szokatlanul nagy leterheltséget eredményez: míg a „csak” egyetemre járó elsőévesek számára mindössze három nap a tanítási hét, addig a gyakor-

latukat töltők hétfőn és kedden nyolc-nyolc órában dolgoznak is. Természetesen nem ingyen, hanem fizetést kapnak – ezt tartják a hallgatók az egyik legnagyobb pozitívumnak. Ez a legalább havi 65-75 ezer forintos jövedelem az egyetemi tanulmányi ösztöndíjakhoz mérve kifejezetten komoly tétel a havi diákbüdzsé bevételi oldalán.

Felvételi szempontjából a rendszer összetettebb, mint a hagyományos online egyetemi jelentkezés. A diákok – amennyiben olyan helyen szeretnének továbbtanulni, ahol ez elérhető – bejelölhetik, hogy részt kívánnak-e venni a duális képzésben. Amennyiben nem, felvételijük abban az esetben is érvényes lesz az adott intézménybe, a pontszámítás és minden egyéb megegyezik a csak

hagyományos képzést nyújtó egyetemével. Aki gyakorlatot is szeretne teljesíteni, erre külön jelentkezni kell a Felvin belül, megjelölve sorrendben az adott szakon elérhető partnervállalatokat (aszerint, hogy hol dolgozna szívesen). Amennyiben felveszik az adott képzésre, a vállalatokhoz

külön kell felvételizni, önéletrajzot kérnek, valamint szóbeli interjúra, esetleg tesztre is sor kerülhet, mielőtt kiválasztják a számukra szimpatikus hallgató(ka)t. Ha tehát az illetőt alkalmasnak találják, és szívesen töltené ott gyakorlati idejét is, bekerül a programba. 🐦

A LEGKISZOLGÁLTATOTTABBAK A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM UTOLSÓ LÉPCSŐFOKA

SALOMVÁRI ANNA, MIKUS ÁRON ▸

A családból való kiemelés a gyermek- és ifjúságvédelem legdrasztikusabb lépése. A magyar jogszabályi keretek nagy hangsúlyt helyeznek a prevencióra, hogy minden gyermek biztonságos családi környezetben nevelkedhessen, mert az számukra a legjobb. Forrás- és infrastruktúra- hiány miatt mégis felemásan működik a rendszer.

Minden gyermek kiszolgáltatott helyzetben van. Védtelenek a környezetükkel szemben, védtelenek a felnőttek világával szemben, gyakran védtelenek egymással és magukkal szemben is. Érdekeiket önállóan érvényesíteni nem mindig tudják, jogilag általában mások képviselik őket és mások döntenek helyettük az őket érintő kérdésekben. Egy szerető, biztonságos és kiegyensúlyozott családban ez persze nem jelent hátrányt, sőt valójában ez a fajta védtelenség jelenti a lehetőséget a gyermekkor hiánytalan megélésére, hiszen így van idő ahhoz, amihez gyermekként a legjobban értenek, és ami az ő korukban a leginkább szolgálja szellemi és testi fejlődésüket: szabadon játszhatnak.

Magyarországon évente húsz ezer gyermek válik lelki, fizikai vagy szexuális bántalmazás áldozatává. Becslések szerint ez a szám jóval magasabb az olyan esetek miatt, amelyekre sosem derül fény, vagy amelyek megoldási menete útközben elakad. Az ilyen esetek megelőzéséről, felderítéséről és utólag a gyermeket ért bántalmazás kezeléséről az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról rendelkezik, melyet azóta számtalan módosítással és kiegészítéssel igyekeztek tökéletesíteni, több-kevesebb sikerrel. Cikkünk központi témája, a családból való kiemelés, illetve a szülői felügyeleti jog megvonása a gyermek- és ifjúságvédelem legdrasztikusabb, utolsó lépcsőfoka, amit csak a legszükségesebbnek ítélt helyzetben alkalmazható az érintett gyermek érdekében. Az intézményi- jogi- és tevékenységrendszer elsődleges prioritása tehát az, hogy a gyermek a családjá körében nevelkedhessen egészen addig, amíg be nem bizonyosodik, hogy fizikai, lelki, szociális vagy szellemi fejlődésében a családi környezet gátolja. Szakértők szerint Magyarországon a leggyakoribb ilyen akadályozó tényezők az elhanyagolás, a bántalmazás, illetve a szűkös anyagi helyzet által kelet-

kező problémákból adódnak. A törvényben foglalt elsődleges cél a gyermekek biztonsága mellett a prevenció, valamint a probléma okának megszüntetése, nem pedig a tünetek felületes, "tűzoltáshoz" hasonló, utólagos kezelése. A gyermekek védelmének első szintje tehát maga a család. A 2011. évi CCXI. törvény az ENSZ Gyermekjogi Egyezményével összhangban kimondja, hogy "a családban történő nevelkedés biztonságosabb minden más lehetőséghez képest" az állam ezt tiszteletben tartja, a szükséges feltételek megteremtéséhez támogatást nyújt.

Az állam és az önkormányzatok által működtetett jelzőrendszer feladata a prevenció. Ha a gyermekkel kapcsolatban furcsa, gyanúra okot adó dolgot észlel valaki, az a megfelelő csatornákon jelez, hogy az eset mielőbb intézményi keretek közé kerüljön és elindulhasson a kivizsgálása. Tagjai például a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó intézmények, a védőnői szolgálat, az óvoda és az egyéb gyermekintézmények. Ha a gyermek magatartása szokatlan, vagy a jegyei hirtelen romlani kezdenek, és felmerül a gyanú mulasztásra, bántalmazásra, elhanyagolásra, akkor a tanára (névtelen) jelzést köteles leadni az illetékes család- és gyermekjóléti központnak, ami szükség esetén kapcsolatba lép a gyámhatósággal vagy a rendőrséggel.

A gyermek védelmét pénzületi és természetbeni ellátások, személyes gondoskodást biztosító alap- és szakellátások; valamint hatósági intézkedések garantálják, a veszélyeztetettség súlyosságától függően. Minden egyes beérkezett jelzést szociális munkás kezd el kivizsgálni, felveszi a kapcsolatot a családdal és igyekszik megelőzni a helyzet elfajulását. Ha a hatáskörén túlmutat a probléma, esetmegbeszélést (esetkonferenciát) hív össze, ahol különböző szakemberekkel, a

család részvételével közösen megvitatják a lehetőségeket. A szülők ezen a ponton visszautasíthatják a felajánlott személyes szakmai segítséget, de amennyiben a biztonságos körülményeket nem teremtik meg, a gyermek védelem alá helyezhető. Védelembe vett gyermek esetén a szülők felügyeleti joga nem szűnik meg, de a szociális munkás illetve az összehívott esetkonferencia résztvevőinek ajánlásait már nem utasíthatja vissza. A visszaélések megelőzése érdekében a folyamat ezen a szinten már eszménydöner ellenőrző.

Ha a veszélyeztetettség mindezek ellenére sem szűnik meg, vagy a helyzet súlyosbodik, az eszménydöner a gyámhivatalhoz fordul és ajánlás tesz a gyermek tartós vagy átmeneti nevelésbe helyezésére. A családból való kiemelésről egyedül a gyámhivatal, a szülői felügyeleti jog megvonásáról a bíróság határozhat. Amíg a családban nem biztosítottak a megfelelő feltételek a gyermek további nevelésére, addig az állam gondoskodik róla. A hatályos jogszabályok szerint kötelezettséget vállal a nevelésbe vett fiatalok teljes körű ellátásáért, törvényes képviselőtüléért, szükségletüknek megfelelő gondozásukért, nevelésükért, valamint tankötelezettséget biztosít és támogatást nyújt az önálló életvitel kialakításában. Régebben bentlakásos gyermekotthonok, manapság barátságosabb légkörű, csoportgazdálkodásra ösztönző lakásotthonok fogadják a kiemelt gyermekeket, ahol szakértő nevelőszülők vigyáznak testi és lelki épségükre. Az állam a gyermekvédelmi szakellátás kimeneteleként feltételekhez kötött utógondozást biztosít. A nevelésbe vétel, valamint a szülői felügyeleti jogtól való megfosztottság a szülő indítványozására felülvizsgálandó. Ha a feltételek adottak, a gyermek- és ifjúságvédelmi rendszernek jogilag ezen a ponton is kötelessége támogatni a család egységét.

Az egyik legnagyobb probléma, hogy a gyermekvédelmi törvény kimondja, hogy „A gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.”, viszont a Társaság a Szabadságjogokért civil szervezet tapasztalatai más mutatnak. Kutatások és elemzések szerint a roma családok felülreprezentáltak azok között, akiket ez a gyakorlat súlyt. Darvas Ágnes, a Gyerekesély

Egyesület elnöke elmondta, hogy ez alapvetően egy strukturális probléma, amely nem kizárólag a gyermekvédelem sajátja, hanem sok más ágazat is szerepet játszik a kialakulásában. Szerinte a gyermekvédelmi törvény, ami jövőre lesz húsz éves, még mindig egy korszerű és európai törvény. Tehát a keretek megfelelőek lennének. Az elmúlt húsz évben történtek változások, ezért már nem lehet minden szavával egyet érteni, de a megfelelő irány a prevencióra épülő alapellátás. Ehhez a törvény létrehozta az intézményrendszert, de az nem épült ki hiánytalanul. A bevezetés idején '97-ben nem jött létre megfelelő infrastruktúra, és ezt mai napig sem pótolták. Vannak olyan megyék, ahol a családok átmeneti otthona, a helyettes szülő szolgáltatás, gyakorlatilag nem elérhető, és ahol elérhető, ott is sorban állással kell számolni.

Joggal feltelezhetnénk, – kivéve, krízis helyzet esetén – hogy mielőtt egy gyereket kiemelnék a családjából, az alapellátás már minden tőle telhetőt megtett és esetleg már hónapok vagy évek óta próbálkozik. Ezzel szemben a szakellátásba kerülési adatokból azt láthatjuk, hogy a gyerekek többsége egyáltalán nem is kapta meg az alapellátást és se velük, se a szüleikkel nem foglalkozott senki. Ezt főképp az alapellátási intézmények túlterheltsége eredményezi.

Másik oldalról, miután kiemelnék egy gyereket, a családot alkalmasa kéne tenni arra, hogy vissza helyezték. Ebben látszik igazán a rendszer működési elégtelensége, mert például Nyugat-Európában az átlagos bent tartózkodási idő jóval kevesebb. Ha bekerül egy gyerek a szakellátásba, ott minden megtörténik, hogy visszakerülhessen családi környezetbe. Ezzel szemben itthon éveket töltenek el a rendszerben, mert a túlterheltség miatt nem jut idő és energia a családba történő visszagondozásra.

Az infrastruktúra mellett a másik probléma a szakember-ellátottság. Egyrészt nagyon sokféle végzettséggel enged be, éppen azért mert nagyon nehéz – főképp vidéken – szakembereket találni. Ez ahhoz vezet, hogy nem feltétlenül adekvát végzettséggel dolgoznak a rendszerben. Másrészt azok a normák, amelyek meghatározzák, hogy például hány család jusson egy családsegítőre vagy eszménydönerre, gyakran nem felelnek meg a valóságnak.

Továbbá nagyon alacsony a szociális szférában dolgozók társadalmi presztízse. A közszférában nekik a

legalacsonyabb a fizetésük. Sokan pedagógus végzettséggel is rendelkeznek és közülük többnyire, aki tud, elmegy pedagógusnak a magasabb bérek miatt. Tovább ront a helyzeten, hogy a gyermekjóléti szolgálat erőteljesen hatósági színezetet kapott: ha valaki komolyan veszi a szakmáját, akkor sokszor nehezen tudja megtalálni a rendszerben a helyét. Darvas Ágnes szerint az ilyen alapvető problémák orvoslására, mint hogy kevés a szakember, kedvezőtlen az infrastruktúra, családok nem jutnak hozzá az alapellátáshoz, pénzre lenne szükség. Továbbá a jogszabályokat úgy kéne módosítani, hogy azok alkalmazkodjanak a helyi viszonyokhoz, mert a települések helyzete nagymértékben eltérő. Másrészt a '97-es törvény óta nagy ellentmondás, hogy az alapellátás finanszírozása esetében is van egy központi, állami szerepvállalás,

ugyanakkor nagymértékben függ a helyi önkormányzat akaratától, teherviselő képességétől. Ezzel szemben a szakellátás, nem az önkormányzat feladata, ezért az anyagilag nem érdekelt a gyerekek családban tartásában. Az elmúlt időszak tragikus esetei mutatják, hogy látencia van a rendszerben. Ezen úgy lehetne javítani, hogy ha a család és gyermekjóléti szolgálat tényleg tudnának prevenciók munkát végezni. Kutatások és KSH-statisztikák azt mutatják, hogy leginkább a közoktatásból és a védőnők részéről érkeznek jelzések, de a jelzőrendszer más tagjai nem igazán jeleznek. Ez egyrészt abból következik, hogy kevésbé ismerik a gyerekjogokat és a gyermekvédelmi törvényt, másrészt mindenki távol akarja tartani magát az ilyenfajta problémáktól. A jelzőrendszer elnevezése is fél-

revezető lehet, ugyanis a hálózat tagjainak feladata nem merül ki jelzésben. A szakembereknek együtt kéne tenniük valamit a család és a gyerek érdekében, ehelyett gyakran a jelzés után magára marad a szociális munkás. A Szociális ügyekért és Társadalmi felzárkózásért Felelős Államtitkárság úgy döntött, hogy szigorítják a jogszabályokat. Selmeczi Gabriella és Horváth Zsolt kormánypartí képviselők októberben nyújtottak be módosító javaslatot a gyermekvédelmi törvényhez, aminek értelmében súlyos veszélyeztetésnek minősülne, ha a szülő nem működik együtt a bölcsődével, óvodával, iskolával, valamint az is, ha nem engedik be a házukba a védőnőt vagy gyerekorvost. Ez a gyermek családból való kiemelés alapjaként szolgálhat. Az indokolásban arra hivatkoznak, hogy a szülők elzárkózása miatt sokszor nem bizonyítható a gyermek életének, testi épségének, szellemi fejlődésének súlyos veszélyeztetettsége. A javaslat értelmében az is az együttműködés megtagadásának számítana, ha a szülő nem jelenik meg osztályfőnöki órán, vagy nem tud elmenni terhesgondozásra. Ezért több civilszervezet közös nyilatkozatban arra kérte a képviselőket, hogy álljanak ki a módosítás ellen, mert az nem segítene megelőzni a tragikus eseteket, viszont növelné annak kockázatát, hogy valós veszélyeztetés nélkül emeljenek ki gyerekeket a családjukból.

A civilek szerint a jogszabályi keretek így is elég szigorúak, a baj az, hogy a gyermekvédelmi rendszer tagjai nem tartják be azokat. Szerintük gyakran a szülők szakmai, vagy személyes ellentét miatt nem működnek együtt a védőnővel vagy gyerekorvossal, de közben nem fenyegeti veszély a gyereket. Ezért a nyilatkozatot aláíró civilek, a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ), Gyerekesély Közhasznú Egyesület, Herczog Mária és Gyurkó Szilvia

gyermekvédelmi szakértők szerint ez egy „látszatintézkedés, amely nem jelent megoldást a valóban súlyosan veszélyeztetett gyermekek problémájára, ellenben az együttműködésre kötelezett, jellemzően kiszolgáltatott, hátrányos helyzetű családok még kiszolgáltatottabbá válnának általa”.

A 444.hu hivatkozik egy háttérbeszélgetésre, ahol Czibere Károly szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár szerint a javaslat nem ad lehetőséget a túlterjeszkedésre. „Ha a védőnő felhívja a szülőt azzal, hogy másnap menne hozzá, de a szülő éppen nem ér rá, az nyilván nem fog veszélyeztetésnek számítani. Nem a családból való kiemelés kap újabb jogszabályi lehetőséget, hanem a gyermek érdekében együttműködésre szeretnénk ösztönözni a szülőket” – mondta Czibere.

A javaslat egyik nagy hibája, hogy nem konkretizálja, hogy mi számít az együttműködés megtagadásának. Szintén a 444 által idézett háttérbeszélgetésen hangzott el, hogy azt büntetnék, ha például nem megfelelő a gyerek öltözködése, alutaplált, vagy nincs megfürdette, a szülő pedig nem hajlandó elfogadni a segítséget. Ugyanígy az is veszélyeztetésnek számítana, ha a szülő nem jelenik meg a szülői értekezleten, és hiába próbálják többször utolérni, érdektelenséget mutat.

A 444 és Abcúg által megkérdezett tanárok arról beszéltek, hogy a javaslat nem jelentene megoldást, és vagy nem tartják be a törvényt a tanárok, vagy tovább romlik a kapcsolat a szülők és az iskola között. A javaslat alapján nem lehetne visszautasítani a védőnői ellátást. A tiltakozó civil szervezetek azzal érvelnek, hogy „a védőnő nem végez egészségügyi beavatkozást, járványügyi szűrővizsgálatot, nincsenek hatósági jogkörei, a védőnői szolgáltatások visszautasítása önmagában nem eredményezi a gyermek állapotának, fejlődésének veszélyeztetését”. Ehelyett a védőnők szabadon választhatóságát javasolják, ami elősegítené a bizalom kiépülését. 🐦

John Dewey amerikai filozófus a köz és annak problémáinak megoldására tett lépésekként definiálja a közpolitikát. Egészségügy, oktatás, szociális ellátás. A felsoroltakban közös, hogy mindnyájunkat érintik, ezért fontos, hogy ezek a területek minél magasabb színvonalon működjenek, minél kevesebb problémával. Problémák azonban mindig vannak. Rovatunk célja, hogy ezeket a problémákat és a megoldásukra kidolgozott közpolitikákat mutassa be. Terve ezt úgy, hogy a különböző kérdéseket szakmai szempontok szerint járjuk körbe és megmutassuk, hogy ezek a jelenleg átpolitikált ügyek a mi közös ügyeink, amelyek a lehető leghamarabb megoldásra várnak.

MOBIL MUNKA – AZ ÁLLÁSKERESÉS TINDERE

MENYHÉRT DORKA

Ha megtetszik, jobbra húzod, zöld ikonok bukkannak fel. Ha nem érdeklődsz iránta, balra kerül, mehet a süllyesztőbe. A Profession.hu új alkalmazásával nem lehetséges jövőbeli partnereinket szűrőzhatjuk, hanem munkahelyet kereshetünk, illetve azok találhatnak ránk lokáció alapján.

Újabb lehetőség, ha a LinkedIn profilodra még nem haraptak rá, vagy sosem válaszoltak beküldött önéletrajzodra és minden kritériumnak megfelelő motivációs leveledre. Neked való, ha a gyakornoki munkákkal teli és álláslehetőségektől hemzsgő Facebook-csoportokban még semmi nem akadt a horgodra. Teljességgel neked találták ki, ha a kötelező köröket nem szereted lefutni, hiszen nincsen szükség se önéletrajzra, se motivációs levélre, még a profilodat sem kötelező beállítani az alkalmazáson belül. De akkor hogyan működik? Első körben le kell tölteni egy androidos telefonra vagy iPhone-ra. Az app megnyitása után meg kell adni a telefonszámunkat, sms-ben kapunk egy kódot, ezzel tudunk továbblépni, és a több ezer állásajánlat között válogatni. A keresésben is kapunk segítséget, hiszen GPS-koordiná-

táink szerint a közelben lévő állások kerülnek a kijelzőnkre, de érdeklődési körünknek megfelelően is beállíthatunk szűrőket. Ha többet szeretnénk megtudni egy-egy ajánlatról, akkor egyet kell koppintani, és megjelenik egy részletesebb leírás. Ha találtunk egy szimpatikus állást, akkor jobbra húzzuk, és a megadott elérhetőségeken felvehetjük a kapcsolatot a munkáltatóval. Jelentkezhetünk e-mailben, telefonon, sőt néhány esetben még sms-ben is, ugyanis a mobilon történő munkakeresés megkívánja az egyszerűséget és a gyorsaságot.

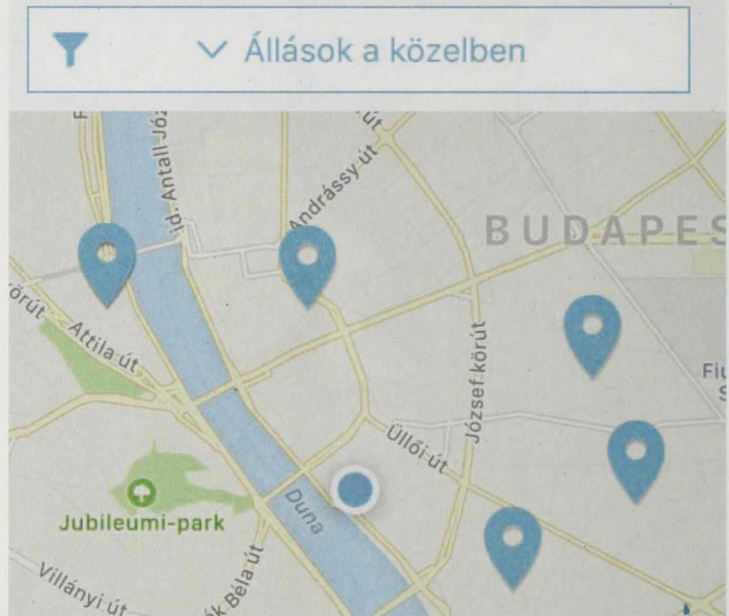
Természetesen léteznek állások, ahol elengedhetetlen a többkörös felvételiztetés, itt azok a szakmák szerepelnek, ahol elég, ha a személyes találkozáson bizonyít a jelentkező, hogy ő a legalkalmasabb a pozíció betöltésére. Nyolc kategóriát különböztet meg az alkalmazás, ezeken belül lehetnek alkategóriák. Választhatunk irodai vagy fizikai munkát, jelentkezhetünk az értékesítés és kereskedelem kategórián belül raktári munkára, bolti eladónak, de akár még hostessnek is. Szépségipari hirdetések között is böngészhetünk, vagy kipróbálhatjuk magunkat a vendéglátóiparban,

legyen szó akár szállodáról vagy vendéglőről. Szállítmányozás, logisztika, személy-és vagyónvédelem is a lehetőségek közt szerepel. Külön érdekesség, hogy külföldi munkaadók is feltölthetik a hirdetésüket, valamint diákmunkát is találhatunk.

Miért éri ez meg a munkaadóknak? Elsősorban alkalmazkodni kell az átalakult álláspiachoz, sokkal rugalmasabban kell kezelniük a felvételi folyamatot, ha meg szeretnék találni a megfelelő

személyt a pozícióra – a fejlesztők szerint. Ezen felül ingyenes a hirdetés feladása. Őt egyszerű lépésben, akár mobiltelefonról is feltöltheti, valamint a jelentkező az applikáción belül felveheti vele a kapcsolatot. Induláskor háromezer állásajánlatot töltöttek fel, ez lassan elérheti a tízezeret is.

Tehát itt egy új nyomogatnivaló applikáció, amivel eltölthető egy figyelmet nem épp lekötő másfél óra, és a végén még az is lehet, hogy állást is találtunk. ✎

VERSENYEZZ! MEGÉRI

TOMA FRANCISKA

A magyarországi esetversenyek száma folyamatosan nő, a versenyzők legfőbb motivációja pedig a szakmai tapasztalat szerzése – derül ki a Case Solvers legújabb, Esetverseny riport 2016 nevet viselő kutatásából.

A kutatás célja kettős volt: megtudni, milyen tendenciák uralkodnak az esetversenyek piacán, és erről mi a véleménye a résztvevőknek; valamint fényt deríteni a versenyzők legfőbb motivációira, ösztönzőire. A riport a szervezet négyéves esettanulmány-tréneri, oktatói, esetírói, versenyszervezői, és nem utolsósorban versenyzői tapasztalatai mellett jelenlegi és volt egyetemi hallgatókkal készült mélyinterjúkat és egy saját, online kérdőív adatait dolgozta fel. A végeredmény így összességében közel száz érintett gondolatait, véleményét tükrözi. A legfontosabb tanulság a következő: az esetversenyek száma

folyamatosan nő, ezzel párhuzamosan pedig az érintettek száma is (mára közel a gazdasági képzésben részt vevők 6%-a versenyzik). Számszerűsítve a dolgot azt kapjuk, hogy az utóbbi három tanévben 37%-kal nőtt a megrendezett versenyek száma, minden évben több új belépővel. Általánosan elmondható azonban, hogy a versenyek összetétele igen ingadozó szervezői szempontból. A tavalyi tíz új versenyt nagy részben diákszervezetek, azon belül is szakkollégiumok szervezték; minden évben van azonban új vállalati verseny is, ami csak egy adott iparágra koncentrál, azonban ezeknél jellemző az egyszerű megrendezés. Ennyi verseny közül nehéz kiemelkedni, a szervezők így újabb és újabb differenciálótényezőket keresnek. Ezek inkább szakmai, mintsem formai faktorok. Sokan próbálják felhívni magukra a figyelmet például azzal, hogy csak egy adott iparágra koncentrálnak – legyen az akár az SSC világa, akár az olajipar –, mások

pedig a vállalat egy-egy funkcionális területére helyezik a hangsúlyt (például a pénzügyekre vagy a marketingre). Van pár verseny, főleg a neves tanácsadó cégek szervezésében, amelyekre a presztízs miatt jelentkeznek a hallgatók. A kutatásból kiderült az, amit már eddig is sejtettünk: egyetemünk hallgatóinak életében hatalmas szerepet játszanak az esetversenyek. A tipikus versenyző tanulmányai elejétől kezdve tudatosan építi karrierjét, és szeretne minél több vállalatot megismerni. A fő motiváció így egyértelműen szakmai, nem az anyagi faktorok döntenek. Ez a tendencia figyelhető meg később is, az első munkahely kiválasztásánál – aminek megszerzésében egyébként üzleti területen hatalmas előnyt jelentenek az esetversenyeken elért helyezések. A riportban kitérnek a versenyszervezés legkritikusabb területeire is. Három ilyen javítandó elemet említenek meg: magát a lebonyolítást, az esetet és a verseny

utáni kommunikációt. Az első két tényező megítélése igen szélsőséges, a fantasztikus és a borzalmas közötti sávban ingadozik, nagy hibahatárral. A harmadik területre azonban ez nem igaz: általánosan elmondható, hogy annak megítélése negatív. A szervezők gyakran elfelejtik, hogy a visszajelzés legalább olyan fontos, mint maga a promóció – a versenyzők azonban ezt igenis érzik, és nemtetszésüket ki is fejezték a kérdőív kitöltésénél. A jó hír az, hogy a verseny koncepciójának átgondolással és célzott fejlesztéssel mindhárom területen lehet (és kell is) javítani. A Case Solvers az esetversenyeket minden oldalról kiválóan ismeri: működésének négy évében tréneri – akik egyébként hallgatókként maguk is jelentős sikereket értek el hazai és nemzetközi versenyeken is – 3500 diákhöz jutottak el a világ huszonhat országában, valamint több mint tízezer esettanulmányt írtak már tucatnyi saját és partneri versenyre. A teljes riportot elérhetővé tették Facebook-oldalukon (Case Solvers Hungary). Érdeemes átböngészni. ✎

A LENGYEL TÖRTÉNELEM ÉS A VILÁGHÁBORÚ KRÓNIKÁSA – ANDRZEJ WAJDA

DIÓSZEGI DOROTTYA

2016. október 9-én este elhunyt Andrzej Wajda, Oscar-díjas lengyel filmrendező. Sajátos formanyelvi megoldásai mellett hazája történelmének celluloidra örökítésével, egyszersmind formálásával írta be magát a történelemkönyvekbe. 1926 márciusában született, sokoldalúsága korán megmutatkozott. Miután fiatalon a legkülönbözőbb helyeken dolgozott, eredetileg festőművésznak készült, majd érdeklődése a filmművészet irányába fordult. 1952-ben szerzett diplomát a lódzi filmfőiskolán. Műveinek leggyakoribb témái Lengyelország XX. századi történelme és a háború voltak. Első filmje, A mi nemzedékünk 1954-es bemutatását követően rövidesen nagy sikert aratott Lengyelországban. Ezt követték leghíresebb alkotásai, a világhírt hozó Csatorna (1957) és a Hamu és gyémánt (1958), melyek szintén második világháború korabeli, 1944-es és 1945-ös eseményeket mutatnak be. Utóbbi a maga idejében revelatív hatással volt az európai filmes szakmára: a jórészt Olaszországban alkotó szovjet rendező, Andrej Tarkovszkij szerint a Hamu és gyémánt a maga idejében a naturalizmuson alapuló költőisége miatt hihetetlenül fontos alkotás volt, mert „a film addig hamis volt, papírmásé-szerű, hazug.” Legtöbb filmjének hátterében saját életéből vett elemek, a Lengyelország sorsa iránt érzett felelősség és elköteleződés állnak. Wajda közeleti szerepe is említésre méltó, a Szolidaritás mozgalom egyik fő alakja volt. Lengyelország szovjet befolyás alatt töltött éveinek hangulatát dolgozta fel 1978-ban A márvány-

ember című filmjében, míg a Szolidaritás születését a három évvel később bemutatott, A vasember című művében idézte meg. Mindezzel persze folyamatosan a vasfüggöny mögötti kulturális politika által meghúzott határokat feszegette. A lengyel mester nagysága költői realizmusán és a hozzá kötődő elvéthetetlen kézjegyeken túl abban is rejlett, hogy rendkívüli eleganciával tudta lefegyverezni a cenzorokat. „A rendező számára nem az a politikai mozi legfőbb kérdése, hogy elfogadja-e a cenzúra beavatkozását vagy sem, hanem az, hogy tud-e olyan filmet alkotni, amely hatástalanítja a cenzúra beavatkozását” – fogalmazta meg Wajda a keleti blokkalkotó művészeinek központi problémáját. Édesapja katonatiszt volt, akit 1940-ben végeztek ki a szovjetek Katyńban. Az azóta is sokat vitatott mézárást Wajda a 2007-ben bemutatott Katyń című filmjében dolgozta fel, melyet a legjobb idegen nyelvű film kategóriában Oscar-díjra is jelöltek. Lech Wałęsa volt lengyel államfő és a Szolidaritás egyik alapítója iránt érzett tiszteletből rendezte meg 2013-ban a Wałęsa – A remény embere című filmjét. Számos elismerést tudhatott magáénak, köztük a cannes-i filmfesztivál Arany Palma díját, életművéért 2000-ben Oscar-díjat kapott. Andrzej Wajda kilencven évét élt, utolsó filmjét, a sztálinizmus ellen küzdő lengyel avantgárd festő, Wladyslaw Strzeminski életét bemutató Powidokit (Emlékképek) nevezte a lengyel filmintézet az idei Oscar-díj legjobb idegen nyelvű film kategóriában. ✎

FORRÁS: WIKIMÉDIA

A COUNTRY-KÖLTŐ ESETE A NOBEL-DÍJJAL

Ha október 13-án azt írták volna az újságok, hogy Robert Allen Zimmerman irodalmi Nobel-díjjal gazdagodott, valószínűleg nem lepődik meg a nagyrőm, legfeljebb elszégyelli magát, hogy mennyire le van maradva a kortárs kultúrával, majd megfogadja, hogy ezentúl sokkal többet olvas. Pedig ő kapta meg, azzal az egy különbséggel, hogy a művészneve szerepelt a címlapon: Bob Dylan.

A Svéd Királyi Tudományos Akadémia döntése világszerte nagy meglepetést okozott, sokan szokatlanak vélték a választást Dylan zenei munkássága miatt. Sara Danius, az akadémia elnöke indoklasképp hozzátette, hogy a művész dalok formájában hozta nyilvánosságra költeményeit, akárcsak az ókori klasszikusok. Valamint a The Guardian is felhívta rá a figyelmet, hogy Rabindranáth Tagore indiai költő is részesült a díjban 1913-ban, az ő szerzeményei is dalok voltak. Az akadémia hivatalos indoklása: Bob Dylan újfajta költői kifejezés-módot hozott létre az amerikai dalszerzői hagyományokon belül. Ezzel nem mindenki ért egyet; a perui Mario Vargas Llosa, a díj 2010-es nyertese szerint Dylan jó énekes, de nem nagy író, győzelme csak a várt hírverésnek köszönhető, valamint sok író félretoltak, aki igazán megérdemelte volna a Nobel-díjat. A dalszerző tovább tudta fokozni a feszültséget, ugyanis egy két hétig nem reagált a díjra. Dylan bejelentés estéjén koncertet adott Las Vegasban, de nem

tett róla említést, hogy egy hatalmas megtiszteltetéssel és 8 millió svéd korona (nagyjából 272 millió forint) pénzjutalommal járó díjat kapott irodalmi munkásságáért. A tizenháromszoros Grammy-díjas énekes nem válaszolt a svéd akadémia telefonjaira, e-mailjeire, akik személyesen szereték volna közölni vele a jó hírt. Honlapján és Twitter-oldalán is csak rövid ideig szerepelt az információ, majd újból lekerült. Az akadémia egy tagja, Pär Per Wästberg ezt kifejezetten arrogánsnak találta. Reakció nélkül azonban a pénz is veszélybe kerül, ugyanis feltétel, hogy a díj átvételétől számított hat hónapon belül a díjazott felolvasást tartson egy olyan témában, amely összeegyeztethető a díj indoklásával. Danius – nyilatkozata szerint – egyáltalán nem aggódott, hogy Dylan megjelenik-e a december tizedikei stockholmi ceremónián, ahol a Nobel-díjakat ünneplik, és ahova az énekes meghívták, hogy tartsa meg a felolvasást. De ha mégsem akar jönni, nem jön. Mindenképpen nagy esemény lesz és a díj mindenképpen hozzá tartozik. Végül – a díj kihirdetésétől számított két hét múlva – megszólalt Bob Dylan is. Mikor először közölték vele, az „elképesztő és hihetetlen volt. Ki mer akár álmodni ilyesmiről?” Hogy részt vesz-e az eseményen, arról így nyilatkozott: „Abszolút. Ha ez egyáltalán lehetséges.” Nem csak Dylan késett a válasszal, az akadémia sem siette el a bejelentést. A svéd akadémikusok szerint egyszerű naptári logisztika okozta a csúszást, de sokan kételkednek ebben, feltételezik, hogy a bizottság egyet nem értése állhat a háttérben. Arra, hogy kik voltak a jelöltek, 2066-ig várunk kell, csak ötven évvel később hozhatják nyilvánosságra, kik voltak Bob Dylan versenytársai. ✎

FORRÁS: WIKIMÉDIA

KÁDÁR JÁNOS UTOLSÓ BESZÉDE

KELEMEN FANNI ▸

Az '56-os forradalom hatvanadik évfordulóján az Operaházban mutatták be Novák Tamás feldolgozásában Kádár János utolsó beszédét, Ókovács Szilveszter koncepciója alapján. Az Opera repertoárjában egyedülálló darabot a ház nézőtéri trapézpincéjében álmódták meg, amely a művészbejáráon keresztül közelíthető meg.

A dokumentumjátékban Kádárt Kőrösi András személyesíti meg. A színen megjelenik még a Rajkot alakító Fülöp Tamás és a Nagy Imrét játszó Farkas Dénes. A rendezés a legnagyobb hangsúlyt érthetően a főhős alakjának megformálására helyezte. Bár a látottak alapján a hasonlóság nem volt szempont a kiválasztásnál, Kőrösi remekül hozta

a karaktert – a beteg, összefüggéstelenül beszélő, élete jelentős részét már maga mögött hagyott öregurat. Kevésbé kidolgozott a másik két karakter – ezzel talán nincs is túl nagy probléma, akár még szándékosnak is gondolhatjuk, mégis csak egy bomló elméjű ember agyának szüleményeiként elevenedtek meg.

„Azt is vegyék tudomásul, ha én visszaemlékezést csinállok, mert már én is csak arra vagyok kénytelen hagyatkozni, én az igazás fogom mindig mondani” – hallhatták 1989. április 12-én az MSZMP Központi Bizottságának zárt ülésén a párttagok, halhattam egy hűvös októberi éjszakán az Opera pincéjében. Kádár beszédétől sok helyen tapasztalható eltérés a darabban: érthetlenségéből fakadóan sok helyütt át kellett alakítani, hogy egyáltalán befogadhatóvá váljon. Igen csapongó, nemcsak a témák terén, de időben is sokszor ugrál a '89-es beszéd. A feldolgozás megkísérlti kiegye-

nesíteni az idő vonalát, meghagyva azonban azokat a jellegzetes elemeket, amelyek érzékeltetik, hogyan is érezhették magukat a KB ülésén jelenlevők. Kádár folyamatosan beszél a betegségről, csepegteti a részleteket, hogy az orvos a tanácsolta, ne is beszéljen, ő azonban mégis eljött. Hogy az egyik keze megbénult. Hogy érez vele, de nem tudja mozgatni. „Fogyok” – e szóval illeti szellemi leépülését. Lát halvány reményt a felépülésre, akarja, hogy szükség legyen rá. Érti azonban, hogy a párt leszámolt vele, nem lesz többé számára hely benne. Büntudata az '56-os forradalom és Nagy Imre koncepciók perben való elítélése miatt végig a levegőben lebeg – ezt a motívumot a feldolgozás is megtartotta. A darab végül kettejükkel a színen zárul. Nagy Imre utolsó beszéde – melyet a halálos ítélet kimondása után idézett a jelenlevőkhöz –, illetve Kádár beszéde párhuzamosan szólnak meg a színen.

Szinte adogatják egymásnak a szavakat, válaszolnak egymásnak harminckét év távlatából. Kádár '56-ról beszél: „Mert az a helyzet, most már rájöttem, a 28-ától kezdődött az, amikor ruhára, bőrszínre, nem tudom mire rámutatva fegyvertelen embereket pogrom alapján megölték. És azokat előbb ölték meg, mint a Nagy Imréeket. Mert ha arról van szó, hogy nem történelmileg nézem, akkor én is nyugodtan azt mondanám, hogyha én harminc év távlatából nézem, akkor én mindenképp sajnálom.” Novák Tamás feldolgozása nagyon hiteles lett, a darab azok számára is érthető, akik kevésbé jártasak a kor történelmében. ✎

STREET ART: A SZÓLÁSSZABADSÁG ESZKÖZE

KEMÉNY GABRIELLA ▸

Az utóbbi időben fel-bukkantak négyszínű járda-hibák a Kétfarkú Kutyapárt jóvoltából, többször is rendőrségi ügy lett belőle. Úgy gondolom, hogy a street art Magyarországi megítélésének lehet ehhez köze, ezért mutatom be rövid írásomban, hogy mit is értünk utcai művészet alatt, és hogy miért megkérdőjelezhetetlen a jelentősége.

A street art hivatalos definíciója a következő: nyilvános tereken megjelenő, változatos formákban testet öltő művészeti ág átfogó elnevezése. Hogy ez pontosan mit is jelent? Nyilvános tereken jelenik meg, tehát a művészek vászna az utca, a járda, a falak és a szemeteskukák: bármi, ami a köztéren rendelkezésükre áll. Változatos formákban ölt testet, hiszen, a közhiedelemmel ellentétben nem csak a graffitit értjük street art alatt, sőt, vannak, akik előbbi nem is sorolják a műfajba. Végül: művészeti ág. Ha bármi lehet művészet, aminek célja az önkifejezés, akkor egy egyszerű falírka vagy akár egy stenciles utcai alkotás hogy ne lehetne az? Most, hogy tisztáztuk a street art fo-

galmát, térjünk át a hátrányára és az előnyére. A street art alkotója nem hagy választást a közönségének, más, mint egy múzeum, amibe akkor megyünk be, ha szeretnénk. Ezekkel a művekkel mindenképp találkozni fogunk az utcákon, ha arra járunk. Ugyanakkor nem is láthatjuk őket gyakran múzeumban (hogy magyar példát hozzak kivételnek, néhány évvel ezelőtt a Millenárison illetve a Ludwig Múzeumban volt street art tematikájú kiállítás). A street art művészenek csak az utcán van lehetősége megmutatni magát, elmondani a véleményét, bemutatni a világképét rajzokon, feliratokon és matricákon keresztül. És ha innen nézzük, akkor ez a műfaj lényegében a művészet demokratizálódása, a szólásszabadság egyik eszköze.

Talán az egyik legjobb történelmi példa erre a berlini fal; a 80-as években a graffiti és művésztszadalm lassanként rájött, hogy a gigantikus objektum terepet szolgáltat a véleményük kifejezésére, a falat pedig elárasztották a társadalomkritikus alkotások. „Furcsa helyzet állt elő: a gyűlölt fal, mely a megosztottság miatt jött létre egyszerre összekötőkapocs lett a szeretteiktől elszakított emberek között.” A színek, rajzok, szimbólumok kavalkádja a nyugati oldal sajátja maradt: keleten maradt a szűrkeség és az érzések elfojtása.

Napjainkban is vannak világvárosok, amelyekben a street art általános megbecsülésnek örvend, ahol ünneplik a kreativitást: Berlinnel például változatlanul ez a helyzet; és Bristolal is, az anonim brit Graffiti-művész, Banksy hazájával, akinek egész Európa a játszótere. De mi a helyzet Budapesttel? A street arttal kapcsolatos legbékésebb megoldás a legálisan fújható fal felület, az úgynevezett „legálfal” intézménye; ehhez az önkormányzat hajlandósága szükséges. Sajnos Budapesten csak két legálfal található, egy Óbudán és egy Békásmegyeren. Pedig a belváros tele van olyan tűzfalakkal, amik alkalmasak lennének. „Sugár János, a Magyar Képzőművészeti Egyetem tanára úgy gondolja, az illegálitás igenis

szerves része a street artnak, mivel az ereje az ebből eredő bátorságból keresendő, ezért nem is szabad pusztán vizuális műfajként értékelni.” – írja a 24.hu. Ebben is lehet valami, ugyanakkor az önkifejezéshez már önmagában is hatalmas bátorság szükséges. Nem kell, hogy valami, amit ilyen elképesztően magas szinten is lehet művelni, vandálistáknak legyen elkönnyelve. ✎

MINDEN EGYES GRAFFITI AZT JELKÉPEZI, HOGY SENKI SEM MONDHATJA MEG, MIT CSINÁLJ, A MAGAD EREJÉBŐL BOLDOGULSZ, ÉS ÚGY VÁLTOZTATOD MEG A VÁROST, AHOGYAN NEKED TETSZIK – BANKSY ”

A KITÁNTORGOTTAKNAK

TOMA FRANCISKA

Bödöcs Tibor Cefre Palota című önálló estjét szeptember végén láthattuk a Comedy Central közvetítésében. Ez eddig nem igazán okozhat meglepetést senkinek: a Showder Klubot rég otthagyo humorista a kevesebb kötöttség miatt pártolt át a fentebb említett csatornához, ahol időről időre leadják műsorait. Mi is akkor a mostani eset különlegessége? Az, hogy Londonban vették fel. A már-már klisészerűen „második legnagyobb magyar városnak” nevezett Londonban szinte pontosan hat évvel ezelőtt, 2010 szeptemberében rendezték meg az első Dumaszínház London előadást Kiss Ádám és Kóhalmi Zoltán szereplésével. Azóta töretlen lendülettel szervezik ki oda a legnépszerűbb hazai humoristákat, Mogács Dánieltől Hadházi Lászlón át Fábry Sándorig. Így került az 1250 férőhelyes The Grand színpadára Bödöcs Tibor is májusban, amit a felvételek alapján

sikerült is megtölteni. A műsort két részben adta le a Comedy Central. Az elsőben Bödöcs leginkább közéleti kérdésekkel foglalkozott, „könnyed témával”, a migrációval nyitva. Szóba került a magyar történelem is (természetesen új, nemezridikülös felhanggal), majd a „nemzetkarakterológiai vizsgálódás” a kihagyhatatlan MÁV-val és a mi ezervevű „Bonsai Cézárunkkal” folytatódott, akinek a KGB-s James Bonddal működtetett illiberális franchise-ában az „emberi jogok” lefordíthatatlan szójáték. A londoni felvétel zsenialitása épp itt keresendő: Bödöcs olyanoknak viccelődött komolyan ezekről a témákról, akik valóban értették, miről beszél. Akik egy országot hagytak ott, és kezdtek új életet 1700 kilométerrel arrébb az említett viszonyok miatt. Ez a rész politikailag olyan ütőse sikeredett, hogy Bödöcs – saját bevallása szerint – még önmagától is elhatárolódott. A közönség soraiban – ahogy az

előadó nevezte őket – „kitántorgott magyarok” ültek. Ez érződött a reakciókon is: az időről időre bekiabált „Ria, Ria, Hungária!” és a magyarokról, magyarul szóló poénokon való nevetés még tévén keresztül is érezhetően összekapcsolta a hallgatóságot. Az adás közben londoni utcaképeket és nézőkkel való villáminterjúkat is láthattunk. Ebből derült ki, hogy a közönségben éppúgy van olyan, aki pusztán két hónapja költözött a városba, mint olyan, aki már egy fél évtizede ott éli mindennapjait. Megszólaltattak egy lányt is, aki a honvágy ellen magyar barátokkal és magyar könyvekkel küzd; persze Bödöcs megemlíti Kövér Lászlót, akinek a neve véleménye szerint ugyanerre a célra szolgál. A második részből talán már a köztvé sem cenzúrázott volna ki semmit. Itt már inkább családi sztorikat osztott meg, és falusi, nem túl józan pillanatokról mesélt. A közönség változatlanul hálás maradt: újra otthon érezhet-

ték magukat az isten háta mögötti kis faluban, ahol Pista bácsi mindig részeg volt; vagy akár Budapest betonrengetegében, ahol a garázsok és az óvodások világa tökéletesen kiegészíti egymást. Ha kimondatlanul is, de erről szól az egész Dumaszínház London működése: teret adni a „kitántorgottaknak”, hogy szülőhazájuktól távol is otthon érezhessék magukat, hogy hazai közösségi élményben legyen részük. Ebben segítenek nekik a magyar humoristák, akik közelebb tudják vinni hozzájuk az igazi magyar hétköznapiakat – a politika újabb csodatalálmányait és a falusi kocsmákat egyaránt.

ÖTÖS ALÁ - AZ M5 MÁSFÉL HÓNAPJA

BOGATIN BENCE

A közmédia hetedik tévécsatornájának, az M5-nek a létjogosultsága és küldetése aligha megkérdőjelezhető, azonban funkciójának tényleges betöltése egyelőre nehézségekbe ütközik.

Mindenfajta értékítélet nélkül, pusztán tematikája és a magyar televíziótörténetben betöltött szerepe miatt kijelenthető, hogy a szeptember végén indult M5 csatorna egyedülálló, hiánypótló vállalkozás. Egyrészt ugyanis az egyetlen olyan platformmá avasztál a magyar piacon, ahol a kulturális-ismeretterjesztő tartalmak a közszolgálatosság igényrendszerével összehangoltan jelennek meg. Másfelől olyan tartalmakból áll össze a reportoárja, amelyek stabilan a közmédia 2010-es átszervezése előtt voltak fellelhetők a képernyőn, azóta pedig csak esetlegesen kerültek adásba. Az MTVA hetedikként startoló tévécsatornája más szempontból

is üttörőnek bizonyult. A mai formájában működő közszolgálati konglomerátum első olyan új adója az M5, amelynek indulása előtt a médiahatóság elvégezte az úgynevezett közszolgálati értékvizsgálatot. Ez részletzte – a csatorna hármas tagolásának megfelelően – az ismeretterjesztő, edukációs és művészeti tartalmak irányában támasztott elvárásokat. Ezeknek a szempontoknak másfél hónapnyi működés után jobbra meg is felel az M5. Ha például az oktatási-ismeretterjesztő tartalmakkal célzott széles, tizennégy év feletti gyakorlatilag plafon nélküli célcsoportjának szánt kínálatot vesszük, valóban sikerült azt lefedni színvonalas, magas technikai szinten gyártott műsorokkal: az Érettségi 2017-től a Mindenki akadémiaján át az eredeti nyelven leadott dokumentumfilmekig gyakorlatilag minden korosztály talál kedvére valót. A kulturális tartalmak közül a színházközvetítések és az európai szerzői filmek vetítése abszolút értékközvetítő, hiánypótló megoldás. Ugyanakkor Tókéczki László és Takaró Mihály

Történelem és irodalom mindenkinek című, ideológiai kérdéseket rendszeresen tárgyaló műsora sokszor téved vékony jégre, ezért tematikája a csatorna tartalmi belső pluralizmusa szempontjából meglehetősen aggályos. A nézettséget illetően már sokkal nehezkesebb megítélni az M5 szereplését. Az adó várható közönségarányát – ezzel nem vállalva túl nagy kockázatot – az egy százalékos tartományba utalta. Ez lényegében meg is valósult, ám a paralimpia ideje alatt mért 0,8 százaléka mostanra stabilan 0,3 százalékra olvadt, ami mindenképpen felvet kérdéseket. Ezt a tendenciát leginkább szórakoztatásba hajlással lehet befolyásolni, ugyanakkor ezen a téren az M5 a külföldi sorozatok eredeti nyelven vetítésével – amelynek zászlóshajója a House of Cards – már lényegében megtette a legfontosabb lépéseket. Az adónak szüksége lehet ezenkívül évente egy-két alkalommal olyan egyedi médiaeseményekre, amelyek hozzáadott értéként egy-egy időszakra beszédtemává teszik a csatornát, így újabb nézőket tud-

nak az M5 közösségébe behívni. Problémának látszik a csatorna „arctalansága”, vagyis az olyan népszerű műsorvezetők, televíziós újságírók, akik mind az operatív teendőkből, mind az adó népszerűsítésében húzónevek lehetnének. A Miklósa Erika és Csányi Sándor neve által félmjelzett népszerűsítő kampány ugyanezen logika mentén aligha növeli majd számottevően az M5 nézettségét. Tény, hogy a minőség az M5 esetében aligha mérhető a nézettségen keresztül. Az viszont fontos, hogy a célzott közönség elérése nélkül nem tudja betölteni funkcióját, ezen a téren pedig még bőven van teendője úgy az MTVA-nak, mint a magyar közoktatásnak és a szülőeknek. A csatorna kulturális hatása ugyanis csak hosszabb távon érvényesül, a fiatalok körében pedig a minőségi tévézés igényét az iskolapadban és otthon kell kialakítani.

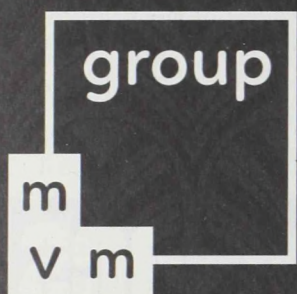
IMPRESSZUM közgazdász

▲ a Budapesti Corvinus Egyetem hivatalos lapja
▲ megjelenik szorgalmi időszakban havonta 2500 példányban

Megbízott főszerkesztő Papp Gergő | Felelős szerkesztő Sándor Krisztián | Tördelőszerkesztés Bakos Zsuzsanna | Olvasószerkesztés Csejtei Dóra | Horváth Zsófia | Popovics Lili Dóra | Fotó Bekker Balázs | Bauer Emese | Martinek Ádám | Tóth Sára | Mézes Ábel | **Rovatvezetők** Bogatin Bence | Bekker Balázs | Bujdosó Beáta Zita | Dengyel Dorka | Kemény Gabriella | Menyhért Dorka | Murger Szilvia | Mikus Áron | Oberfrank Balázs | **Munkatársak** Almási Fanni | Bauer Emese | Diószegi Dorottya | Horváth Máté | Kaszás Albert | Kelemen Fanni | Komár Anita | Kovács-Dobák Géza | Kristóf Anikó | Márton Levente | Salomvári Anna | Szalai Réka | Toma Franciska | **Corvinus Hallgatói Médiaközpont & Corvinus Médiaműhely** | **Közgazdász szerkesztőség** 1093 Budapest, Fővám tér 8., E27 | E-mail: info@corvinusmedia.hu | Kiadja a Budapesti Corvinus Egyetem rektora és a BCE HÖK elnöke | **Tervező-szerkesztés** AndYou Media Hungary Kft. | Nyomtatja a Topbalaton Kft. | ISSN: 0230-7529

2016
NOVEMBER 28

Winter Magic

BEMUTATJA

PAROV STELAR

PUNNANY MASSIF

PAPP LÁSZLÓ BUDAPEST SPORTARÉNA
RÉSZLETEK MVMWINTERMAGIC.HU

AZ 1500 FORINTOS JEGYEKKEL

A MAGYAR REFORMÁTUS SZERETETSZOLGÁLAT MUNKÁJÁT TÁMOGATJUK
KAPUNYITÁS: 19:00

PAPP LÁSZLÓ BUDAPEST
SPORTARÉNA

ticket
express.hu